

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

21-27 KASIM 2022 HAFTASI

İÇİNDEKİLER

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	2
CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR	3
VAATLERİMİZ	3
21-27 KASIM 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	7
ALTI SİYASİ PARTİ GENEL BAŞKANININ ORTAK AÇIKLAMASI	7
ALTI SİYASİ PARTİ GENEL BAŞKANININ ORTAK AÇIKLAMASI: TERÖRE GEÇİT VERMEYECEĞİZ!	9
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	9
İKTİDARIN KONTROLÜNE GEÇİRİLEN ELDEKİ SON KİT'LERDE ZARAR ETTİRİLİYOR!	16
TÜRKİYE HAZİNESİ TEFEÇİ FAİZİNE MAHKUM!	17
KARTLI YAŞAMA MECBURUZ!	17
DOĞALGAZ FATURASI 2,5 KATTAN FAZLA ARTTI	18
TÜİK VERİLERİ İLE BİLE İŞSİZLİK ÜÇÜNCÜ ÇEYREKTE YÜZDE 20,9 SEVİYESİNDE!	19
GENÇ KADINLARIN YÜZDE 48'İ İŞSİZ	20
ASGARİ ÜCRETİLER ÜLKESİ OLDUK!	21
YILIN İLK 10 AYINDA 17 BİN 663 ŞİRKET KAPANDI	24
3,2 MİLYON GENÇ NÜFUS KAYBOLDU!	24
20 YILDIR ÜLKE TARIM VE HAYVANCILIĞINI ÇÖKERTEN İKTİDAR SUÇLUYU İTİRAF ETTİ!	25
AÇ ÇOCUKLAR ÜLKESİ	26
BESLENME SEPETİ ZAMLARLA BOŞALDI	27
TÜRKİYE; EĞİTİM, ÖĞRENCİ HARCAMALARI VE ÖĞRETMENLERİN MADDİ HAKLARINDA DA SONUNCU	28
TARİH BİLMEYEN TARİH OKUYORLAR	28
DİYANET'TEN KİTABA BİR GÜNDE ÜÇ MİLYON LİRA	29
DAMAT YİNE KÖŞEYİ DÖNDÜ	30
DENİZ MANZARALI ARAZİYİ VARANK'IN 'KUZENİ' KAPTI!	30
REKLAM İŞİ DANIŞMANA	31
MÜTEAHHİT 'ZAFER'E DOYMUYOR	32
KIŞLA ARAZİSİNE 340 KONUT DAHA	32
HİZMET VE KİRA BEDELİ 2 KAT ARTTI	33
KIŞLAYI BETON PROJESİ İÇİN TAŞIMIŞLAR	33
KONUT FİYATLARINDA YİNE REKOR ARTIŞ	34
SAYIŞTAY TESPİT EDİYOR, KURUMLAR DİNLEMİYOR	34
YASALARI DEĞİŞTİREREK ORMAN YAĞMALADILAR	35
TARIMDA ÜRETİCİ ENFLASYONU REKOR TAZELEDİ	36
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI VERİLERİ GİZLİYOR	37
İYİ DUYMANIN BEDELİ YÜKSEK	37
UYUŞTURUCUDA YÜZDE DOKSAN SERBEST, SONUÇ; SİMİTÇİDEN DAHA FAZLA UYUŞTURUCU TACİRİ!	38
ALEVİLERİ 'BÖLME' PLANI MI?	39
"GÖLGE" RAPORLAR "İŞİĞİ" NDA	40
İLTİCA BAŞVURULARINDA TÜRK VATANDAŞLARI, AFGAN VE SURIYELİLERİN ARDINDAN ÜÇÜNCÜ	45
İÇ POLİTİKANIN MAŞASI DIŞ POLİTAKAMIZ BOCALIYOR...	46
CÜMBÜR CEMAAT ORKESTRASI KURULDU	47

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda

duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu unutulmamalıdır. Doğruda olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı, hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti içi sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkeleri kapsar olmasıdır. Aynı zamanda unutulmaması gereken bir diğer önemli hususta; söylemleriniz tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiğidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir. Zira; Doğru, doğru yerde ve doğru zamanda doğrudur.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemi paylaşımın hedef kitlesi ve paylaşım yapılan mecraya göre belirlenmeli.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşındakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşınızdakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlışı gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

CHP İKTİDARININ İLK HAFTASINDA YAPILACAKLAR

***Katar ordusuna peşkeş çekilen Sakarya'daki Tank-Palet Fabrikası'nı hemen geri alıp, şanlı ordumuza iade edeceğiz.**

*Esnafın, pandemi döneminde bankalardan aldığı kredilerin faizlerini silecek, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

***Bir kararname ile esnafın stopaj vergisini kaldıracacağız.**

*Çiftçilerin, bankalardan veya tarım kredi kooperatiflerinden aldıkları kredilerin faizlerini sıfırlayacak, anaparayı ise makul ölçülerde taksite bağlayacağız.

***KYK borçlarından ötürü başlatılan tüm hacizleri durduracak, borçların faizlerini silecek; borçlu iş sahibi olduğunda, anaparayı makul taksitlere böleceğiz.**

*Beşiktaş'taki terör saldırısında hayatını kaybeden 39 polis, 8 sivil toplam 47 şehidimiz için toplanan paraların tamamını faizleriyle birlikte, hak sahiplerine teslim edeceğiz

***15 Temmuz Şehit ve Gazileri için vatandaştan toplanan paraların tamamını faizleri ile birlikte hak sahiplerine vereceğiz**

*Hangi koşulda bedeli ne olursa olsun; vatan topraklarına sahip çıkacak, Süleyman Şah Türbesi'ni vatan toprağına geri götürerek, orada şanlı bayrağımızı dalgalandıracacağız.

VAATLERİMİZ

TARIM

*Tarımsal üretimde kullanması için çiftçiye ÖTV'siz KDV'siz **kırmızı mazot** vereceğiz.

- *Ziraat Bankası kuruluş amacına uygun olarak, çiftçiye **üretim için ucuz kredi** verecek.
- *Çiftçimizin kredi, **su ve elektrik borç faizlerini sileceğiz**, anaparayı ise yapılandıracağız.
- *Her köye **en az bir teknik personel** ataması yapacağız.
- *Çiftçiye verilecek destek **milli gelirin en az %1'i** olacak. Ödeme her yıl Ekim ayında yapılacak.
- *Ürün taban fiyatlarını bir yıl önce açıklayacağız. Hububat, yağlı tohum, baklagiller gibi belli ürünlerde **alım garantisi** vereceğiz.
- *Tarımsal sulamada kullanılan **elektrik ve sulama faturaları hasattan sonra** ödenecek.
- ***Tarım kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz.
- ***Tarım destekleri ve araçları hacedilemeyecek**, desteklerden kesinti yapılamayacak.
- *Hasat döneminde **ithalatı yasaklayacağız**.
- *Kadınların ve gençlerin tarımda istihdamının artması için **sosyal güvenlik primlerinin devlet tarafından** ödenmesini sağlayacağız.

SANAYİ ve TEKNOLOJİ

- *Sanayicinin ve esnafın **elektrik borçlarının faizlerini** sileceğiz.
- ***Aritma tesislerinin enerji bedellerini** devlet ödeyecek.
- *FABKA projesi ile girişimcilere **düşük maliyetli anahtar teslim fabrikalar** inşa edeceğiz.
- *Her OSB'de teknik eğitim veren 6 yıllık ve yatılı **Teknoloji Lisesi** kurulacak.
- ***Enerji Kooperatiflerinin** yaygınlaşmasını teşvik edeceğiz
- ***Yenilenebilir enerji** için YEKDES adında yeni bir **destekleme mekanizması** kuracağız.
- *Sanayicimizin ihtiyaç duyduğu **teknik personeli yetiştirecek** mesleki eğitim politikaları kararlılıkla takip edeceğiz.
- *Mesleki eğitim almış gençlerimizin, **kendi alanlarında çalışmalarını** teşvik edeceğiz.

KOBİLER

- ***Şirketlerin KDV alacaklarını** gecikmeden ödeyeceğiz.
- *KOBİ kredilerinden alınan **Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisini sıfırlayacağız**.
- ***Katma değeri yüksek ürün üretecek firmalar** için özel kredi ve vergi desteği sağlayacağız.
- *KOBİ'lerin **devletten alacaklarını ödeyeceğiz**.
- *OSB'lerde KOBİ'ler için **enerjiyi özel olarak fiyatlandıracağız**.
- *KOBİ'lere **vergi indirimi** teşviki vereceğiz.
- ***Kara liste** bir defaya mahsus sileceğiz.

VERGİ İNDİRİMLERİ

- *Motor hacmi 1600 cc ve altındaki otomobillerde **ÖTV'ye 1/4 oranında indirim** uygulayacağız.
- ***Gazilere ve şehit yakınlarına** 3 yılda bir vergilerden muaf araç alma hakkı vereceğiz.
- ***Damga Vergisi'ni** kademeli bir şekilde kaldıracacağız.
- ***İlk internet aboneliklerinden** vergi almayacağız.
- *Ücretlilerin **eğitim ve sağlık harcamalarını**, gelir vergisinde indirim konusu yapacağız.

GENÇLER

- *Gençlerin alacağı **ilk sıfır otomobilde, cep telefonunda ve oyun konsolunda ÖTV'yi** kaldıracacağız.
- *Gençlere **pasaport ücretsiz olacak**; yurtdışına çıkışta **harç ödeme** uygulamasını kaldıracacağız.

*Gençler, sigorta kapsamında olduğu aile bireylerinin vefatı halinde **ilk sigortalı işgününe kadar sigorta hizmetinden yararlanmaya** devam edecek.

*İşe ilk giren yeni mezunların **2 yıl süreyle vergi ve prim ödemelerini devlet karşılayacak.**

*ADS kapsamındaki ailelerde gençlere **kamu istihdamında öncelik** sağlanacak.

***Yurt sorununu** bir yılda çözeceğiz

*Yeni evli çiftlerin **ilk satın alacağı evde KDV'yi yarıya** düşüreceğiz.

***Evlilik öncesi bütün taramaların ücretsiz** olarak yaptırılmasını sağlayacağız.

*Üniversiteli gençlere **kültür-sanat etkinliklerine** katılmaları için, içine belli miktarda para yüklenmiş kart vereceğiz.

KADINLAR

***İstanbul Sözleşmesi'**ne 1 hafta içerisinde yeniden taraf olacağız.

*Kadın cinayetlerinin failleri için **ceza indirimi uygulanmayacak.**

***Doğum için işten ayrılan** kadınların işe dönmesi halinde işverene **vergi teşviki uygulayacağız.**

***Kadınların ve gençlerin kooperatif** kurmalarını teşvik edeceğiz.

*Aile Destekleri Sigortası kapsamında "**Yeni Başlangıçölar Fonu**" kuracağız ihtiyaç duyan boşanmış kadınlara ev kurma desteği sağlayacağız.

*Ebeveynler için çocuk iznini yeniden düzenleyeceğiz, **babalık izninin süresini** uzatacağiz.

***Kreşlerin ve sığınma evlerinin** sayısını artıracacağız.

*Rahim ağzı kanserini önleyen **HPV aşısı ücretsiz** olacak

ESNAF

*Ticaret erbabına **sicil affı** getireceğiz.

***Kira stopajını** kaldıracacağız.

*BAĞ-KUR prim borcu olsa dahi **esnafın ve bakmakla yükümlü oldukları ailelerinin sağlık** hakkından yararlanmasını sağlayacak net yasal düzenlemeleri yapacağız.

*Esnafımıza **emeklilik için geriye doğru borçlanma** hakkı tanıyacağız.

***Esnaf Destekleri Sigortası Fonu'**nu kuracağız.

ÖĞRETMENLER

*Öğretmen **atamalarını gerçekleştirecek**, alımlarında **sözlü sınavı kaldıracağız.**

***Öğretmen maaşlarını** iyileştireceğiz.

***Bütün öğretmenler kadrolu olacak**, ücretli ve sözleşmeli öğretmen ayırımına son vereceğiz.

*Her yıl 24 Kasım Öğretmenler Günü'nde öğretmenlere **bir maaş ikramiye** vereceğiz.

*Öğretmenlere sağlayacağımız **3600 ek gösterge** imkânının yanında, eğitim-öğretim tazminatlarını da artıracacağız.

***Ek ders ücretini** iki katına çıkaracağız.

*Okullar açık olduğunda **toplu taşıma araçları tüm eğitim çalışanlarına ücretsiz** olacak.

*Öğretmenlerin **aile bütünlüğünü** her koşulda sağlayacağız.

SAĞLIK HİZMETLERİ

***Yurttaşımızın prim borcuna bağlı olmaksızın**, Genel Sağlık Sigortası kapsamı içinde yer alabilmesini sağlayacağız.

*Katkı payı, ilave **ücret ve fark ücretlerini** kaldıracağız.

*Yurttaşlarımızın **periyodik sağlık kontrollerini ücretsiz** gerçekleştireceğiz.

*Şehir hastaneleri açılırken **kent merkezlerinde kapatılan** devlet hastanelerini yeniden açacağız.

***Askeri hastaneleri** yeniden açacağız.

***Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü'nü** yeniden açacak, ilaç, aşı, serum, tıbbi malzeme ve tıbbi cihaz üretimini stratejik sektörlerindeki **AR-GE çalışmalarına** destek vereceğiz.

***Tıp teknoparklarını** kuracağız.

***Meslek Hastalığı Hastaneleri'ni** ve **Çocuk Hastaneleri'ni** yaygınlaştıracacağız.

SAĞLIK ÇALIŞANLARI

***Sağlıkta şiddetin önlenmesi** için caydırıcı bir yasa çıkaracağız.

***Sağlık personeli atamalarını** derhal yapacağız.

***Aile Hekimlerinin** iş yükünü azaltmak için yardımcı sağlık çalışanı ataması yapacağız.

*Her bir sağlık mesleği üyesi tek tipte devlet memuru olarak istihdam edilecek.

***Sağlık çalışanlarının ek göstergeleri 3600'den başlamak üzere** kademeli olarak yükseltilecek.

***Çalışma saatlerini** Uluslararası Çalışma Örgütü normlarına uygun hale getireceğiz.

MUHTARLAR

*Tek bir **muhtarlık kanunu** olacak.

*Muhtarlık seçimleri için **birleşik oy pusulası** esası getirilecek.

*Bağımsız bir **muhtarlık evi** olacak.

*Muhtarlıklara **yardımcı büro personeli** tahsis edilecek.

*Kaldırılan **köy tüzel kişilikleri yeniden oluşturulacak.**

*Her muhtarlığın ayrı bir **bütçesi** olacak.

***Sosyal yardımlar, muhtarlıklar aracılığı ile dağıtılacak.**

*Belediye meclisinde, muhtarın seçildiği mahalleyle ilgili bir karar alınacaksa, o kararın görüşüldüğü **belediye meclisi toplantısına muhtar da katılacak**, toplantıda söz ve karar sahibi olacak.

*Muhtar, belediye ile birlikte **sosyal projeler geliştirecek.**

***"Türkiye Muhtarlar Birliği"** kurulacak.

ÇALIŞANLAR

*Asgari ücret enflasyona yenilmeyecek **asgari ücrete 6 ayda bir zam** yapılacak.

***Kıdem tazminatı çalışma yılı şartı olmaksızın** kullanılabilen bir hak olacak.

*Esnek çalışma modellerine son verecek, **güvenceli istihdama** öncelik vereceğiz.

*İşsizlik Sigortası Fonu'nu amacına uygun kullanacağız.

*Kapsam dışı bırakılan **taşeron işçileri kadroya** alacağız.

***3600 Ek Gösterge ve EYT** meselesini çözeceğiz.

*KHK ile ihraç edilip, hakkında **beraat ve göreve iade kararı** verilenleri görevine iade edeceğiz.

ÇOCUKLAR

***Eğitim parasız olacak** çocuklarımıza eşit olanaklar sunacağız.

*Öğrencilerin **kitap, kırtasiye, çanta, kıyafet ve hatta servis ihtiyaçları ücretsiz** karşılanacak.

*Okullarda öğrencilerin **su ve öğle yemekleri ücretsiz** olarak MEB tarafından karşılanacak.

***Yetiştirme yurdundan ayrılmak** zorunda kalanlara **kamuda istihdam olanağı** sağlayacağız.

YAŞILAR

***Huzurevinde yaşayan yoksul** yaşlıların harçlıklarını arttıracamız.

***Eşi vefat eden kadınlara** yapılan sosyal yardım miktarını arttıracamız.

*65 yaş üzerindeki yurttaşlarımızın **kültür, sanat ve spor etkinliklerinden ücretsiz** yararlanmalarını sağlayacağız.

*Emeklilerimize, Turizm Bakanlığı ve TÜRSAB iş birliği sayesinde **makul ücretlerle gezi ve tatil** olanağı sağlayacağız.

***Uzun Dönem Yatılı Kurum Bakımı** hizmeti için sırada beklemeyi sonlandıracağız.

***Kısa Süreli ve Geçici Bakım hizmetlerini** etkin ve yaygın hale getireceğiz.

*Alzheimer/Demens hastalarına yönelik **yatılı ve gündüz hizmetlerini** yaygınlaştıracamız.

21-27 KASIM 2022 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

21 Kasım 1955'de Türkiye, İran, Irak, Pakistan ve Birleşik Krallık'ın katılımıyla **Bağdat Paktı kuruldu.

*21 Kasım **Dünya Televizyon Günü**

*21 Kasım **Gerontologlar Günü**

***22 Kasım Diş Hekimleri Günü ve Toplum Ağız ve Diş Sağlığı Haftası**

*24 Kasım 1928'de Türkiye Büyük Millet Meclisi, Atatürk'e "**Millet Mektepleri Başöğretmenliği**" unvanını verdi.

***24 Kasım Öğretmenler Günü**

*24 Kasım 1934'de Cumhurbaşkanı **Gazi Mustafa Kemal, Meclisten çıkan kanunla Atatürk soyadını aldı.**

*24 Kasım1976'da **Van ve çevresinde; Çaldıran-Muradiye'de etkili olan 7,2 büyüklüğündeki depremde** 3 bin 840 kişi öldü.

***25 Kasım Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü**

*25 Kasım 1925 Şapka Devrimi: **Şapka giyilmesi konusundaki kanun, TBMM'de kabul edildi.**

*25 Kasım 1922'de Kurtuluş Savaşı kahramanı **Sütçü İmam hayatını kaybetti.**

*27 Kasım 1943'de **Amasya, Çorum, Tokat, Ordu ve Kastamonu'da deprem oldu;** 4016 kişi öldü, 23.785 ev yıkıldı.

ALTI SİYASİ PARTİ GENEL BAŞKANININ ORTAK AÇIKLAMASI

(Ankara, 14 Kasım 2022)

Altılı Masa olarak, liderler buluşmaları'nın ikinci turunun ikinci toplantısında DEVA Partisi ev sahipliğinde bir araya geldik. Toplantımızın başında yaptığımız özel açıklamada vurguladığımız gibi dün İstanbul Taksim'de gerçekleşen terör saldırısını lanetliyoruz ve hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyoruz. Türkiye'yi terör saldırılarıyla dizayn etmek isteyenlere asla izin vermeyeceğimizi bir kez daha vurguluyoruz.

Bizler, iktidarın tüm ayrıştırma ve kutuplaştırma politikalarına karşı, ortak idealimiz olan yarının özgür ve demokratik Türkiye'si için birlik ve uzlaşi içerisinde çalışmalarımıza kararlılıkla devam etmekteyiz.

Önümüzdeki seçimle birlikte, temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alındığı, hukuk devletinin tüm kurum ve kurallarıyla hayata geçirildiği, özgürlükçü ve demokratik Türkiye'yi vatandaşlarımızın desteği ile inşa edeceğiz.

Bugünkü toplantımızda, Güçlendirilmiş Parlamenter Sisteme Geçiş Süreci Yol Haritası ile ortak komisyonlarımızın çalışmalarını değerlendirdik.

Güçlendirilmiş Parlamenter Sisteme Geçiş Süreci Yol Haritası konusunda çalışmalarımızı en kısa sürede tamamlayarak kamuoyuyla paylaşacağız.

Altılı Masa olarak kurduğumuz Ortak Çalışma Grubu, Anayasal ve Yasal Reformlar Komisyonu, Seçim Güvenliği Komisyonu ve İletişim Komisyonu çalışmalarını hız kesmeden sürdürmektedir.

Bir önceki toplantımızda kurulmasına karar verdiğimiz Ortak Çalışma Grubu, temel politika alanlarında (9 ana, 60 alt başlık altında) yürüttüğü çalışmada önemli bir ilerleme kaydetmiştir. Bu çalışma ile ülkemizin içinde bulunduğu sorunların hızlı ve kalıcı biçimde çözülmesi için atılması gereken somut adımları ortaya koyacak, belirlenecek ortak hedefleri, politikaları ve projeleri ortak taahhütlerimiz olarak büyük bir kararlılıkla gerçekleştireceğiz.

Anayasal ve Yasal Reformlar Komisyonu, Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem Mutabakat Metni doğrultusunda yapılması gereken Anayasa değişikliklerinin kodifikasyonunu tamamlamıştır. Altılı Masa olarak, bu çalışmayı 28 Kasım tarihinde kamuoyuyla paylaşma kararı aldık.

Seçim Güvenliği Komisyonu, seçim öncesi, seçim dönemi, seçim günü ve seçim sonrası olmak üzere tüm süreçte atılacak adımları planlamakta, seçim güvenliği için güç ve iş birliğimizi eksiksiz şekilde yürütmek için çalışmalarını sürdürmektedir.

İletişim Komisyonu, ortak komisyonlarımızın rapor ve çalışmalarını kamuoyuna daha güçlü biçimde duyuracak hazırlıkları yürütmektedir. Altılı Masanın Güçlendirilmiş Parlamenter Sistem ve Anayasa çalışmasının milletimize daha etkili bir biçimde sunulması için ülke genelinde ortak programlar tertiplenmesi kararını aldık. Türkiye'nin yarınlarının inşası için yapılan çalışmalar kamuoyu tarafından www.altilimasa.biz isimli web sitesinden takip edilebilir.

Bugün Altılı Masanın genişlemesiyle ilgili önerileri de görüştük. Bizler toplumu en geniş yelpazede temsil eden ve 85 milyon vatandaşımızın tamamını kucaklayan bir anlayışla 12 Şubat 2022'de tarihi bir ilke imza attık. Belirlediğimiz ortak ilke ve değerler zemininde beraber çalışma kültürü oluşturduk. Çalışmalarımızı planlı ve programlı bir biçimde sürdürüyoruz. Altı siyasi parti olarak bu çalışmalarda büyük bir mesafe kaydettik ve bundan sonraki süreçte de Altılı Masa zemininde en kısa zamanda bu çalışmaları tamamlamaya odaklandık.

Bugünkü toplantımızda güncel ekonomik ve siyasi gelişmeleri de değerlendirdik.

Gerçekçi ve güven duyulan adımlarla sorunları kalıcı biçimde çözmek yerine gerçekleri gizleme peşinde olan iktidar, ülkemizi tarihin en yüksek enflasyon oranlarıyla karşı karşıya bırakmıştır. Gıda, enerji, barınma, öğrenci, çocuk, emekli ve çalışan yoksulluğu görülmemiş derecede derinleşmiş ve yaygınlaşmıştır. Kur Korumalı Mevduat, arka kapı döviz satışları, döviz cinsi borçlanma ve garantiler gibi uygulamalar haksız gelir ve servet transferini körüklemekte, gelir dağılımını her geçen gün daha da bozulmakta ve orta direk yok olmaktadır.

Altılı Masa olarak bu adaletsiz ve çarpık düzene son verecek; enflasyonun tek haneye indirildiği, alım gücünün yükseltildiği, insan onuruna yaraşır gelir sağlayan istihdam artışlarının gerçekleştirildiği, yoksulluğun ortadan kaldırıldığı, sosyal adaletin sağlanarak toplumun tüm kesimlerinin refahtan adil bir şekilde pay aldığı kapsayıcı bir ekonomi inşa edeceğiz. Bu hedeflere ulaşmak için gerçekleştireceğimiz tüm reformları kamuoyuna açıklayacağımız Ortak Politikalar Metni ile ortaya koyacağız.

Kamuoyunun açıkça bilmesini isteriz ki temel hak ve özgürlüklerin siyasi bir kavga konusu olmasına izin vermeyeceğiz. Anayasayı ve hukuk devletini yok sayan ve herkesin temel hak ve özgürlüklerini kendi tasarrufunda gören bir iktidarın vaatlerinin kimseye güven veremeyeceğinin bilincindeyiz.

Bizler Anayasayı, temel hak ve özgürlükleri parçalanamaz bir bütün olarak görüyoruz. Yarının Türkiye'sinde hiç kimse düşüncesinden ve inancından, özellikle hiçbir kadın kıyafetinden ve giyim tarzından dolayı ayrımcılığa maruz kalmayacaktır. Bizler, toplumun bir kesimini siyasi rehine gibi kendi saflarında tutmaya ve özgürlüklerinin ellerinden alınmasıyla tehdit etmeye kalkışan bu çarpık siyasi anlayışa son vereceğiz.

Sansür yasasıyla gerçeği dahi kendi tekeline almaya çalışan, basını susturan, sivil toplumu ve sosyal medyayı tehdit olarak gören, demokrasinin nefes borusu olan düşünce ve ifade özgürlüğünü ayaklar altına alan bu otoriter yönetim anlayışına hep birlikte son vereceğiz.

Bu inanç ve azimle Cumhuriyetimizin ikinci yüzyılında konuşan, tartışan, kendini özgürce ifade eden, güçlü, demokratik ve müreffeh bir Türkiye'yi; adalet, liyakat ve istişare ile inşa edeceğiz.

Bir kez daha vurgulamak isteriz ki, Altılı Masanın ortak adayı 13. Cumhurbaşkanı olacak ve parlamentoda ulaşacağımız büyük bir çoğunlukla en kısa zamanda Güçlendirilmiş Parlamenter Sisteme geçerek Anayasa'dan ve milletten kopmuş bu otoriter yönetime son vererek milletimizi özgür ve müreffeh yarınlara kavuşturacağız.

Tüm vatandaşlarımız müsterih olsun.

ALTI SİYASİ PARTİ GENEL BAŞKANININ ORTAK AÇIKLAMASI: TERÖRE GEÇİT VERMEYECEĞİZ!

Dün (13 Kasım 2022) İstanbul Taksim’de meydana gelen hain terör saldırısını toplantımızın öncelikli gündem maddesi olarak ele aldık.

Saldırıda hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah’tan rahmet, yaralılara acil şifalar diliyoruz. Hayatını kaybedenlerin sayısının artmaması için dua ediyoruz.

Milletimizin başı sağ olsun.

Terörü, terör örgütlerini ve terörden medet umanları lanetliyoruz.

Bizler, Türkiye’yi terör saldırılarıyla dizayn etmek isteyenlere karşı kararlı duruşumuzdan asla taviz vermeyeceğiz. Terör örgütlerinin amaçlarına ulaşmalarına hiçbir koşulda müsaade etmeyeceğiz.

Terörle mücadelenin hukuk devletinin en öncelikli görevlerinden birisi olduğu inancındayız. Bu mücadele sonuç alana dek sürdürülmelidir.

Bizler sorumluluğumuzun bilincindeyiz ve kararlıyız.

Milletimizin barış, huzur ve güven ortamında yaşaması hepimizin elindedir.

Ülkemizin yarınlarını demokratik bir hukuk devletinde güvenle kuracağız.

Bütün zorlukları hep birlikte aşacağız.

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

• **İşsizlik yeniden çift hane:** TÜİK’in birçok ayrıntısını gizleyerek açıkladığı aylık işgücü istatistiklerine göre ağustosta yüzde 9,8’e inen mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı eylülde 0,3 puanlık artışla yüzde 10,1 ile yeniden çift haneli oranlara çıktı. Üretime ve ticarete ilişkin göstergeler, işsizliğin önümüzdeki aylarda daha da derinleşmesi beklenen ekonomik durgunluğa paralel olarak artmaya devam edeceğine işaret ediyor.

• **İşsizlik sigortası:** İş-Kur’un verilerine göre bu yılın ilk 10 aylık döneminde toplam 1 milyon 386 bin kişi, işinden çıkarıldığı için, İşsizlik Sigortası’ndan işsizlik aylığı almak üzere başvuruda bulundu. İşsizlik sigortasından yararlanma koşullarının ağırlığı yüzünden başvuranların sadece yüzde 48,6’sını oluşturan 675 bin işsize işsizlik ödeneği bağlandı.

• **Sanayi üretimi** eylülde mevsimsel etkilerden arındırılmış olarak bir önceki aya göre yüzde 1,6 oranında daraldı. Üretimdeki yıllık artış hızı ise yüzde 0,4’e kadar düştü. Sanayi üretiminde eylülde yaşanan bu gelişme, ekonominin yılın üçüncü çeyreğinden itibaren yavaşladığına ilişkin tahminlerin tutarlılığını güçlendiriyor. Türkiye’nin en önemli ihracat pazarı olan Avrupa ülkelerinin içine girmeye başladığı durgunluğun dış talepte yarattığı durgunluk, yüksek enflasyonun erittiği satın alma gücünün iç talebi olumsuz etkilemesi ve üreticilerin “makro ihtiyati tedbirler” yüzünden krediye erişiminin zorlaştırılması, üretimi derinden etkiliyor.

• **Cari işlemler açığı:** Hesaplama yöntemi değiştirilerek yapılan revizyonla artırılan turizm gelirlerine rağmen cari işlemler açığındaki hızlı büyüme devam ediyor. Türkiye geçen yıl 2,7 milyar dolar cari işlemler fazlası verdiği ekim ayında bu yıl 3 milyar dolar açık verdi. Bu açıkla birlikte yılın ilk 10 aylık dönemindeki cari işlemler açığı 38 milyar dolar olurken, ekim sonu itibarıyla son bir yıllık açık ise 39,2 milyar dolara yükseldi.

• **Merkez Bankasının, brüt rezervinin** 500 milyon dolara yakın azalarak 113,7 milyar dolara gerilediği 28 Ekim – 4 Kasım haftasında, eksi durumdaki net rezervi -57,6 milyar dolar oldu.

• **Dış borçlanma:** Son yılların en yüksek cari işlemler açığını vermekte olan Türkiye, uzun vadeli dış borçlanmada ise hem ülke ekonomisinde yaşanan kriz, düşük kredi notu, yüksek risk primi ve anlaşılması zor ekonomik politikalar yüzünden tam bir kuraklık yaşıyor.

• **Vatandaşın borcu:** İktidarın, satın alma gücünü enflasyonla erittiği vatandaşları bankalara borçlandırarak ekonomiyi büyütmeye çalışmasının tetiklediği bireysel krediler ve kredi kartı borçlarındaki artış hızlanarak devam ediyor. Bireylerin bankalara ve finansman şirketlerine olan (konut, taşıt, ihtiyaç ve kredi kartı) borcu (takiptekiler de dahil) 4 Kasım itibarıyla 1 trilyon 404 milyar lira olarak gerçekleşti.

• İktidarın, “yüksek enflasyon ortamında düşük faiz” baskısı, Türk lirası tasarrufların enflasyon karşısında büyük bir erime yaşamasına yol açtı.

İşsizlik Yeniden Çift Hane

- TÜİK'in birçok ayrıntısını gizleyerek açıkladığı aylık işgücü istatistiklerine göre ağustosta yüzde 9,8'e inen mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı Eylülde 0,3 puanlık artışla yüzde 10,1 ile yeniden çift haneli oranlara çıktı. Üretime ve ticarete ilişkin göstergeler, işsizliğin önümüzdeki aylarda daha da derinleşmesi beklenen ekonomik durgunluğa paralel olarak artmaya devam edeceğine işaret ediyor.
- 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı eylülde bir önceki aya göre 120 bin kişi artarak 3 milyon 482 bin kişiye çıktı.
- Eylülde bir önceki aya göre 54 bin kişi azalarak 30 milyon bin kişiye inen istihdamın 1 milyon 253 binini zamana bağlı eksik istihdamdakiler, diğer bir deyişle çok az süreli çalışıp, daha uzun süreli çalışabilmek için yeni veya ek bir iş arayanlar oluşturuyor.
- Umutsuzlar olarak tanımlanan, işsiz olduğu halde son dört haftada iş arama kanallarından birini kullanmadığı için ya da iş bulma umudunu kaybettiği için iş aramayanların sayısı ise eylülde önceki aya göre 16 bin kişi artarak 2 milyon 830 bin kişiye kadar yükseldi.
- Böylece işsizler, eksik istihdamdakiler ve umutsuzların toplamından oluşan TÜİK'in "atıl işgücü" olarak kavramlaştırdığı gerçek işsiz sayısı 7 milyon 455 bin kişiye, gerçek işsizlik oranı da yüzde 19,9'dan yüzde 20,1'e çıktı.
- İstihdamdakilerle resmi işsizlerin toplamının 15 ve yukarı yaştaki nüfusa oranını gösteren işgücüne katılım oranı Eylülde yüzde 52,9'la önceki ayla aynı düzeyde kalırken, istihdamdakilerin aynı nüfusa oranını gösteren istihdam oranı ise yüzde 47,7'den yüzde 47,6'ya geriledi.
- Eylülde genç nüfusta 15-24 yaş grubu işsizlik oranı ise yüzde 17,3'ten yüzde 18,9'a kadar çıktı.

ON AYDA 1 MİLYON 386 BİNDEN FAZLA ÇALIŞAN İŞİNDEN ÇIKARILDI

- İş-Kur'un verilerine göre bu yılın ilk 10 aylık döneminde toplam 1 milyon 386 bin kişi, işinden çıkarıldığı için, İşsizlik Sigortası'ndan işsizlik aylığı almak üzere başvuruda bulundu. (İşsizlik Sigortası Fonuna, kendi istek ve kusuru dışında işsiz kalanlar başvuruyor. Ancak işsizlik sigortasından, işsiz kalmadan önceki son 120 gün çalışıyor olmak ve son üç yıl içerisinde en az 600 gün prim ödemiş olmak koşullarına sahip olanlar yararlanabiliyor. İşinden çıkarılan herkes başvurmadığı için bu yılın ilk 10 aylık döneminde 1 milyon 386 bin kişiden fazlasının işinden çıkarıldığı gözleniyor.)
- İşsizlik sigortasından yararlanma koşullarının ağırlığı yüzünden başvuranların sadece yüzde 48,6'sını oluşturan 675 bin işsize işsizlik ödeneği bağlandı.
- İşsizlik sigortası işsizlik ödeneği bağladığı işsizlere 6-10 ay arasında ödeme yapıyor. İşsizlik ödeneği alırken iş bulanların da ödeneği kesiliyor. Ekim ayında toplam 402 bin 948 kişiye fondan işsizlik ödeneği ödendi.
- İşsizlik Sigortası Fonunun toplam varlığı ise ekim ayı sonunda 118,3 milyar liraya yükseldi.

SANAYİ ÜRETİMİNDE DARALMA

- Sanayi üretimi eylülde mevsimsel etkilerden arındırılmış olarak bir önceki aya göre yüzde 1,6 oranında daraldı. Üretimdeki yıllık artış hızı ise yüzde 0,4'e kadar düştü.
- Sanayi üretiminde eylülde yaşanan bu gelişme, ekonominin yılın üçüncü çeyreğinden itibaren yavaşladığına ilişkin tahminlerin tutarlılığını güçlendiriyor. Türkiye'nin en önemli ihracat pazarı olan Avrupa ülkelerinin içine girmeye başladığı durgunluğun dış talepte yarattığı durgunluk, yüksek enflasyonun erittiği satın alma gücünün iç talebi olumsuz etkilemesi ve üreticilerin "makro ihtiyati tedbirler" yüzünden krediye erişiminin zorlaştırılması, üretimi derinden etkiliyor.
- Eylülde bir önceki aya göre madencilik sektörünün üretiminde yüzde 2,6, imalat sanayi üretiminde yüzde 1,6, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretiminde yüzde 1,7 oranında daralma yaşandı.
- Sanayinin alt mal gruplarında üretim bir önceki aya göre ara mallarında yüzde 1,6, dayanıklı tüketim mallarında yüzde 1,8, dayanıksız tüketim mallarında yüzde 2, enerjide yüzde 1,4 ve sermaye mallarında yüzde 1,3 oranında daraldı. Üretim azalışının tüm mal gruplarına yaygınlaşması dikkat çekiyor.
- Yıllık olarak bakıldığında ise geçen yıl eylül ayına göre madencilik sektörünün üretiminde yüzde 16,5 gibi oldukça yüksek oranlı bir daralma yaşanırken, imalat sanayi üretiminde yüzde 1,7 oranında artış, elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme sektörünün üretiminde ise yüzde 2,4 oranında azalma gözlemlendi.

• Sanayiinin alt mal gruplarında ise ara malları üretiminde yüzde 5,1, enerji üretiminde yüzde 1,4 oranında yıllık azalma yaşanırken, dayanıklı tüketim mallarında yüzde 0,3, dayanıksız tüketim mallarında yüzde 7,26 ve sermaye mallarında yüzde 7,2 üretim artışı oldu.

• **İstanbul Sanayi Odası PMI, (50'nin üzerindeyken iyileşmeye, altındayken ise yavaşlamaya işaret eden İSO Satın Alma Yöneticileri Endeksi -PMI eylülde 46,9, ekimde ise 46,4 olmuştur) imalat sanayi kapasite kullanım oranları ve elektrik üretimi, işsizlikteki artış gibi göstergeler üretimdeki daralmanın ekim ayında da devam ettiğine işaret ediyor.**

TURİZM GELİRLERİNDE REVİZYONA RAĞMEN CARİ AÇIK BÜYÜYOR

• Hesaplama yöntemi değiştirilerek yapılan revizyonla artırılan turizm gelirlerine rağmen cari işlemler açığındaki hızlı büyüme devam ediyor. Türkiye geçen yıl 2,7 milyar dolar cari işlemler fazlası verdiği ekim ayında bu yıl 3 milyar dolar açık verdi.

• Bu açıkla birlikte yılın ilk 10 aylık dönemindeki cari işlemler açığı 38 milyar dolar olurken, ekim sonu itibariyle son bir yıllık açık ise 39,2 milyar dolara yükseldi.

• Turizm gelirleri ve diğer döviz geliri kalemlerinde yapılan revizyonla 2012 yılından başlayarak cari işlemler dengesiyle ilgili istatistiklerde bir iyileşme sağlandı.

TURİZM GELİRLERİNDE YAPILAN REVİZYONUN CARİ İŞLEMLER DENGESİNE ETKİSİ (Milyon dolar)			
	Revizyon Öncesi	Revizyon Sonrası	Değişim
2012	-47.960	-47.278	682
2013	-55.856	-55.092	764
2014	-38.851	-38.020	831
2015	-27.314	-26.625	689
2016	-27.038	-26.668	370
2017	-40.877	-39.955	922
2018	-21.740	-20.114	1.626
2019	5.303	10.798	5.495
2020	-35.826	-31.878	3.948
2021	-13.932	-7.255	6.677
2022 Ocak-Eylül	-42.683	-37.977	4.706

• En yüksek revizyonların yapıldığı 2019 yılındaki cari işlemler fazlası 5,3 milyardan 10,8 milyar dolara çıkarıldı. 2020 yılındaki 35,8 milyar dolarlık cari işlemler açığı 31,9 milyar dolara, 2020 yılındaki 13,9 milyar dolarlık açık 7,3 milyar dolara düşürüldü.

• Bu yıl ocak-ağustos dönemi için daha önce 39,7 milyar dolar cari işlemler açığı açıklanmıştı. Eylül ayında ise 3 milyar dolar açık verildi. Dolayısıyla turizm gelirleri yöntem değişikliğiyle artırılmasaydı ilk 10 ay için 42,7 milyar doların üzerinde bir cari işlemler açığı ortaya çıkacaktı. Ancak ocak-eylül dönemi açığı bu rakamın 4,7 milyar dolar altında 38 milyar dolar olarak açıklandı.

• Son 11 yıllık cari işlemler açığında toplamda 26,7 milyar dolarlık bir küçülmeye sonuçlanan revizyon, kaynağı bir türlü açıklanamayan (net hata ve noksan) kaleminde de bir azalmaya yola açtı. Bir bakıma iktidar, son zamanlarda bir kısmının "kara para" olup olmadığı tartışılan net hata ve noksan kaleminin bir kısmını kendince turizm gelirlerini artırarak açıklamış oldu!

TURİZM GELİRLERİNDE YAPILAN REVİZYONUN ODEMELER DENGESİ NET HATA VE NOKSAN KALEMİNE ETKİSİ (Milyon dolar)			
	Revizyon Öncesi	Revizyon Sonrası	Değişim
2012	616	-66	-682
2013	968	204	-764
2014	-618	-1.449	-831
2015	9.209	8.520	-689
2016	10.292	9.922	-370
2017	-8.803	-9.725	-922
2018	22.710	21.084	-1.626
2019	-282	-5.777	-5.495
2020	-3.618	-7.566	-3.948
2021	8.027	1.350	-6.677
2022 Ocak-Eylül	30.920	24.939	-5.981

- Ocak-eylül dönemi için kaynağı bilinmeyen döviz girişi (net hata ve noksan) Revizyon öncesi bu yıl ocak ağustos dönemi için 28,3 milyar dolarlık bir kaynağı bilinmeyen döviz geliri gözüküyordu. Bu rakam eylül ayında da 2,6 milyar dolar oldu. Eğer revizyon yapılmıyaydı kaynağı bilinmeyen döviz miktarı ocak eylül için 31 milyar doları bulacaktı.
- Yapılan revizyonla 2019 ve 2020 yıllarında Türkiye’den önemli ölçüde bir kaynağı belirsiz döviz çıkışı yaşandığına işaret ediyor. (Turizm gelirlerini yapay olarak artırmış olmanın bir sonucu da olabilir) 2021 yılındaki 8 milyar dolarlık kaynağı belirsiz döviz girişi 6,7 milyar dolar azalarak 1,4 milyar dolar gibi kabul edilebilir bir noktala çekildi.
- Ocak-Eylül 2022 döneminde Türkiye’nin toplam döviz gelirleri geçen yıla göre yüzde 24,4 artarak 259,1 milyar dolara çıkarken, döviz giderleri ise çok yüzde 38,6 oranında artarak 297,1 milyar dolar olarak gerçekleşti. Döviz giderleri çok daha yüksek oranda arttığı için cari işlemler açığı yüzde 525 oranında artarak 38 milyar dolara yükseldi.
- Aynı dönemde Türkiye’den yurt dışına 3,7 milyar dolarlık doğrudan yatırım yapılırken, Türkiye’ye ise 4,8 milyar dolarlık kısmı gayrimenkul alımı olmak üzere toplam 9,3 milyar dolarlık doğrudan sermaye yatırımı geldi.
- Aynı dönemde yabancılar Türkiye’deki portföy yatırımlarını (hisse senedi, devlet tahvili, Eurobond) net 11,1 milyar dolar azalttılar. Türkiye’den ise yurt dışına net 3,5 milyar dolarlık portföy yatırımı yapıldı.
- 37,8 milyar dolarlık cari işlemler açığı verilen bu dönemde net sermaye girişi 14,3 milyar dolarda kaldığı için Türkiye’nin 23,7 milyar dolarlık finansman açığı oluştu.

DÖVİZ REZERVİ ERİMEYE DEVAM EDİYOR

- Merkez Bankasının, brüt rezervinin 500 milyon dolara yakın azalarak 113,7 milyar dolara gerilediği 28 Ekim – 4 Kasım haftasında, eksi durumdaki net rezervi -57,6 milyar dolar oldu.
- **Tamamı yükümlülüklerden oluşan brüt rezervin 75,1 milyar doları döviz, 38,5 milyar doları ise altın varlıklarından oluşuyor.**
- Bankanın brüt rezervinde 498 milyon dolarlık azalış yaşanan geçen hafta, bilanço içi yükümlülükler 2,1 milyar dolar azalırken, bilanço dışında tutulan swap borçlarında (kiralık döviz) ise 135 milyon dolarlık artış yaşandı. Bankanın bilanço içi döviz yükümlülükleri 108 milyar dolara indi. Swap borçları ise 72,1 milyar dolara yükseldi. Dolayısıyla swap dahil toplam yükümlülükler 1,9 milyar dolar azalarak 180 milyar dolar oldu. Hazine’nin mevduatının da yükümlülük sayıldığı bu hesaplama göre Merkez Bankasının net rezervi geçen hafta -62,2 milyar dolara kadar indi.
- Ancak, Hazinesinin döviz mevduatı Merkez Bankasının yükümlülüğü sayılmadığında swap borcu hariç net rezervi 1,1 milyar dolar artarak 14,5 milyar dolara çıktı. Swap borcu dahil **net rezervi ise 952 milyon dolar artarak (eksi) -57,6 milyar dolara geriledi.** Diğer bir ifadeyle Merkez Bankası, elindeki tüm döviz ve altınlarıyla Hazineye olanlar hariç swap borçları dahil bütün borçlarını ödeyeme kalkışsa 57,6 milyar dolar eksiği kalıyor.
- Swap borçlarının, diğer bir ifadeyle Merkez Bankasının satıp sonra kiraladığı (**sat-kirala**) borçlarının brüt rezerv içerisindeki payı ise 4 Kasım itibarıyla yüzde 63,4 olarak hesaplandı.

BÜTÜN KESİMLERİN DIŞ BORÇLANMASINDA KESKİN DÜŞÜŞ

- Son yılların en yüksek cari işlemler açığını vermekte olan Türkiye, uzun vadeli dış borçlanmada ise hem ülke ekonomisinde yaşanan kriz, düşük kredi notu, yüksek risk primi ve anlaşılması zor ekonomik politikalar yüzünden tam bir kuraklık yaşıyor. Bu yıl ocak-eylül döneminde hem devletin, hem bankaların hem de diğer sektörlerin tahvil borçlanmaları da dahil uzun vadeli borçlanmaları geçen yıllara göre önemli ölçüde azaldı.
- Bu dönemde KİT'ler ve kamu bankaları dışındaki kamu kesiminin uzun vadeli dış borçlanması yüzde 38 azalarak 6,7 milyar dolara, bankaların borçlanması yüzde 43 azalarak 11,7 milyar dolara ve diğer sektörlerin (kamu ve özel) borçlanması da yüzde 26,5 oranında azalarak 17,9 milyar dolara geriledi. Geçen yılın ilk dokuz ayında dışardan tahvil borçlanmaları da dahil 56,3 milyar dolar borçlanabilen Türkiye bu yıl ancak 36,5 milyar dolar borç bulabildi.
- Bu nedenle bankalar, Merkez Bankası ve diğer sektörler ihtiyaç duydukları dış borcu kısa vadeli borçlanmayla karşılamak zorunda kaldılar. Bu tür bir borçlanma da zaten çok yüksek riskli olarak görülen Türkiye'nin riskini kolay kolay düşürülemeyecek bir şekilde artırıyor.

DIŞ BORÇ İÇİN ÖDENEN FAİZ

- Ocak- Eylül 2022 döneminde tüm kesimler toplam 36,1 milyar dolar dış borç anaparası ve 9,1 milyar dolar da faiz olmak üzere toplam 45,2 milyar dolarlık dış borç servisi yaptı. Diğer bir ifadeyle Türkiye, ödemesini yaptığı uzun vadeli dış borç kadar ancak yeni uzun vadeli dış borç bulabildi.
- Türkiye bu dönemde dış borç faiz ödemeleriyle dışarıya 9,1 milyar dolarlık kaynak transfer etti. Faiz ödemelerinin 4,4 milyar dolarını kamu kesimi, 4,7 milyar dolarını ise özel sektör gerçekleştirdi.
- AKP döneminde Türkiye'nin dış borçlar için dışarıya yaptığı faiz ödemeleri 206 milyar dolara ulaştı.

KREDİ VE MEVDUAT GELİŞMELERİ

Mevduat

- Bankalardaki toplam mevduat, 28 Ekim – 4 Kasım haftasında, 7 milyar lira azalarak 8,42 trilyon liraya geriledi.
- BDDK'nın istatistiklerine göre yıl başından bu yana Türk lirası mevduatlar yüzde 113,5 oranında arttı. Ancak bu artışın büyük kısmı kur korumalı diğer bir ifadeyle de dövize endekslenen mevduatlardan kaynaklandı. KKM hariç tutulduğunda TL mevduatlarda yıl başından bu yana sadece yüzde 41 oranında artış oldu.
- Döviz mevduatlarının, 327 milyon dolar azalarak 237,7 milyar dolara gerilediği 28 Ekim- 4 Kasım haftasında bu kapsamdaki gerçek kişilerin döviz mevduatları 1,2 milyar dolar azalarak 143,6 milyar dolara geriledi. Ticari kuruluşların döviz mevduatlarının arttığı bu haftada kur korumalı mevduatlar ise 1 trilyon 473 milyar liraya çıktı. Kur korumalı mevduatların artışının son üç haftada hız kestiği gözleniyor.
- **Dolarizasyon:** Sadece döviz mevduatlarının toplam mevduattaki payını gösteren dolarizasyon oranı **tüm mevduatlar** için 52,3 olarak hesaplandı.
- **Dolarizasyon** oranı **gerçek kişilere** ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 55,5 oldu.
- Döviz endekli olması nedeniyle, kur korumalı mevduatlar da döviz mevduatlarına dahil edilerek hesaplanan gerçek dolarizasyon oranı ise yüzde 69,8 oldu.
- **KKM'nin Maliyeti:** *Bu mevduatlara verilen garanti nedeniyle Devletin üstlendiği risk mart ayında gerçekleşmeye başladı. 23 Mart – 31 Ekim günleri arasında vadesi dolanlar için Hazine bütçeden 91,6 milyar lira ödendi. Merkez Bankasının dövizden dönenler için ne kadar ödeme yaptığı ise gizleniyor.*
- *Kur korumalı mevduatların para kompozisyonu ile ilgili olarak yapılan en son açıklamalardan yola çıkıldığında bu mevduatların yüzde 51'inin döviz veya altından dönen mevduatlardan yüzde 49'unun ise TL mevduatlardan oluştuğu biliniyor. Döviz ve altından dönenlerin kur farkından kaynaklanan faizini Merkez Bankası ödüyor. Açıklanamamakla birlikte Merkez Bankasının da eylül sonuna kadar 95 milyar lira civarında KKM için ödeme yaptığı tahmin ediliyor.*
- Döviz mevduatından kur korumalı mevduata geçen şirketlere sağlanan kurumlar vergisi avantajı nedeniyle vazgeçilen kurumlar vergisi tutarının ise 18,8 milyar lira olduğu açıklandı. Buna göre sistemin şimdiye kadar kamuya toplam maliyetinin 205 milyar lirayı bulduğu tahmin ediliyor.
- **Hazine ve Maliye Bakanı Nebati, sürekli KKM'nin dolarizasyonu kırdığını ve Türk lirası mevduatları artırdığını ileri sürüyor. Ancak Merkez Bankası, şirketlerin kur riskini hesaplarken, bu mevduatları "döviz**

varlığı"olarak kabul ediyor. Bu açıdan da bakıldığında KKM'nin ekonomideki dolarizasyon eğilimini kırmayıp aksine artırdığını ve bu kesimlerin kur riskinin Hazine ve Merkez Bankasının üzerine yıkıldığını görüyoruz.

- TL mevduatı gibi gözüken aslında döviz kuruna endekslenen 76 milyar dolarlık (faiz ve kur farkı getirisiyle birlikte bu tutar çok daha yüksek bir rakama denk geliyor) bir mevduatın dövize geçme potansiyeli bulunduğu hesaplanıyor.

Krediler

- Kredi stoku da 28 Ekim – 4 Kasım günleri arasında 21,3 milyar lira artarak 7 trilyon liraya yükseldi. TL krediler 42,9 milyar lira artarken, döviz kredilerinin TL karşılığında 21 milyar liralık azalış oldu. Döviz kredileri dolar cinsinden 1,1 milyar dolar azalarak 132,3 milyar dolara indi.

- *Kredi stokunda geçen yılın sonuna göre yüzde 43,7 oranında artış yaşandı. Türk lirası krediler yüzde 61,9 oranında artarken, döviz kredilerinde ise dolar cinsinden yüzde 15,5 oranında azalma oldu.*

- *Kredi stokundaki gelişmeler, iktidarın faiz oranlarını düşük tutarak bankaların yatırıma ve üretime daha fazla kredi vermelerini sağlama hedefinin de gerçekleşmediğini gösteriyor. Hem krediler reel olarak azalıyor hem de bankaların topladığı mevduatın krediye dönüşüm oranı düşüyor. Örneğin 2020 yılında bankacılık sistemi topladığı mevduatın yüzde 103,5'i kadar kredi kullandırmıştı. Bu oran 2021 yılı sonunda yüzde 92,4'e, 4 Kasım 2022 itibarıyla ise yüzde 83,6'ya düştü. İktidarın bankaları Hazine borçlanma kağıdı almaya zorlayan politikaları, kredi stokunun reel olarak azalmasına neden oluyor.*

- **Batık Krediler:** Bankaların zamanında tahsil edemediği için takibe aldıkları krediler ise 160,1 milyar lira düzeyinde seyrediyor.

VATANDAŞIN BANKALARA BORCU TIRMANIYOR

- İktidarın, satın alma gücünü enflasyonla erittiği vatandaşları bankalara borçlandırarak ekonomiyi büyütmeye çalışmasının tetiklediği bireysel krediler ve kredi kartı borçlarındaki artış hızlanarak devam ediyor.

- Geliri yetmediği halde, negatif reel faizin de teşviki ve yüksek enflasyon nedeniyle harcamalarını öne çekip borçlanan vatandaşların bankalara olan borcu 28 Ekim – 4 Kasım haftasında da 9,4 milyar lira arttı. Vatandaşların borcunda son 6 ayda (6 Mayıs – 4 Kasım arasında) 292 milyar liralık artış yaşandı.

- Bireylerin bankalara ve finansman şirketlerine olan (konut, taşıt, ihtiyaç ve kredi kartı) borcu (takiptekiler de dahil) 4 Kasım itibarıyla 1 trilyon 404 milyar lira olarak gerçekleşti.

- Vatandaşların bu borcunun 1 trilyon 30 milyar lirası bireysel (konut, otomobil, ihtiyaç) kredilerinin, 374 milyar lirası da kredi kartı borç bakiyelerinden kaynaklanıyor. Son hafta tüketici kredilerinde 6,4 milyar liralık, kredi kartı borçlarında ise 3 milyar liralık artış oldu.

- **Takipteki Borç:** Vatandaşların vadesinde ödeyemediği için bankalar tarafından icraya verilen ve henüz varlık yönetim şirketlerin devretmedikleri takipteki borçları ise 30,6 milyar liraya yükseldi. Bankaların takipteki bu borçlarını düşük bir bedel karşılığında varlık yönetim şirketlerine devrediyor olmaları bu rakamı olduğundan daha düşük gösteriyor.

- **Toplam Borç:** Vatandaşların varlık yönetim şirketlerine 32,9 milyar, TOKİ'ye ise 27 milyar lira borcu bulunuyor. Vatandaşların, bankalara, finansman şirketlerine, varlık yönetim şirketlerine ve TOKİ'ye olan (tahsili gecikmiş borçlar da dahil) toplam borcu 1 trilyon 464 milyar lira düzeyinde seyrediyor.

- Vatandaşların bankalara olan borcunda yıl başından bu yana 378 milyar liralık, toplam borçlarında ise 381 milyar liralık artış yaşandı.

FAİZ ORANLARI

Kredi ve Mevduat Faiz Oranları

- Bankaların üç ay vadeli TL mevduat faizini yüzde 20'nin üzerine çıkarmasıyla 28 Ekim – 4 Kasım günleri arasında açılan **vadeli TL cinsinden mevduata** uygulanan ortalama faiz oranı yüzde 15,66'dan yüzde 15,89'a çıktı.

- Söz konusu hafta kullanılan tüketici kredilerinin (ihtiyaç + taşıt + konut) ortalama faizi önceki haftaya göre 0,43 puan azalarak yüzde 29,41'e, ticari kredi faizleri ise 1,51 puanlık azalışla yüzde 16,76'ya indi.

- Bankalar tüketicilere ihtiyaç kredisini ortalama yüzde 30,38, taşıt kredisini yüzde 25,60, konut kredisini ise yüzde 21,56 yıllık faiz oranıyla kullandırdı.

- Dolar cinsinden ticari kredi faizi yüzde 8,83, Euro cinsinden olanın faizi de yüzde 7 oldu.
- Ancak, bankaların kullandığı kredilerle ilgili olarak BDDK ve Merkez Bankasının uyguladığı diğer kısıtlamalar nedeniyle krediye erişimin giderek zorlaştığı belirtiliyor.

Merkez Bankası Faizi

- *Merkez Bankası, bankaları geçen hafta yüzde 10,5 faiz oranıyla fonladı.*

Risk Primi (CDS) 700'ün Altına İndi

- Dolar cinsinden 5 yıl vadeli yurt dışı borçlanma tahvillerinin yıllık faizi geçen hafta sonunda yüzde 8,83'e geriledi. Bu arada Hazine, geçen hafta uluslararası piyasalardan dolar cinsinden tahvil ihracıyla yaptığı 5 yıl vadeli 1,5 milyar dolarlık borçlanmayı yıllık yüzde 10 faiz oranıyla gerçekleştirdi.
- Merkez Bankası ve BDDK'nın bankaları ticari kredi faizlerini düşük tutmaya yönelik önlemleri bankaları kredi vermek yerine Hazine iç borçlanma kağıtları almaya zorladığı için, piyasada iç borçlanma kağıtlarının faizi önemli ölçüde geriledi.
- Geçen hafta TL cinsinden, 2 yıl vadeli Hazine tahvilinin faizi yüzde 14,03, 5 yıl vadelinin faizi yüzde 11,66, 10 yıl vadelinin faizi yüzde 12,53 oldu. Yıllık enflasyonun yüzde 85'in üzerinde seyrettiği bir dönemde bankaları yüzde 12-14 faizle TL cinsinden iç borçlanma kağıdı almaya zorlamanın bankacılık sektörü açısından sistemik bir risk oluşturmaya başladığı dillendiriliyor.
- Türkiye'nin, CDS'i (risk primi) ise **bir önceki haftaya göre** yüzde 5,5 oranında azalarak 610,32 oldu. CDS bir ay öncesine göre yüzde 20,6, altı ay öncesindeki düzeyine göre yüzde 10,2 oranında düşerken, bir yıl öncesinin ise yüzde 55,4 üzerinde seyrediyor.

DÖVİZ KURU-ALTIN-BORASA

- Merkez Bankasının açıkladığı döviz kurlarına göre geçen hafta dolar kuru bir önceki hafta sonuna göre yüzde 0,4 oranında düşerken, euro kurunda yüzde 4,4 oranında artış yaşandı. Kurlar sırasıyla 18,51 TL ve 18,99 TL oldu. Dolar kurunda yıl başından bu yana yüzde 42,6, Euro kurunda yüzde 29,3 oranında artış oldu.
- Ortalama dolar kuru (1 Ocak- 11 Kasım 2022 ortalaması) 2021 yılının ortalamasına göre yüzde 82,8 oranında artarak 16,24 TL'ye çıktı.
- Geçen hafta gram altın fiyatı bir önceki haftaya göre yüzde 4,9 oranında artarak 1.049 lira oldu. Altın fiyatı geçen yılın sonuna göre ise yüzde 34,7 oranında arttı.
- Borsa endeksi ise (BİST100) geçen hafta yüzde 5,4 oranında arttı. Endekste yıl başına göre artış ise yüzde 140 oldu.

ENFLASYON TÜRK LİRASI TASARRUFLARI ERİTTİ

- İktidarın, "yüksek enflasyon ortamında düşük faiz" baskısı, Türk lirası tasarrufların enflasyon karşısında büyük bir erime yaşamasına yol açtı.
- TÜİK'in hesaplamalarına göre tasarruflarını Türk lirası cinsinden vadeli mevduatta değerlendirenlerin parası ekim ayındaki yüzde 3,54 oranındaki enflasyon karşısında reel olarak yüzde 2,3 oranında değer kaybetti. Türk lirası vadeli mevduat tasarruf sahibine son altı ayda yüzde 9,8, son bir yılda da yüzde 37,8 oranında kaybettirdi.
- Tasarruflarını hazine iç borçlanma kağıtlarında değerlendirenler, ekimde yüzde 2,4 oranında reel zararlar karşılırlarken, son bir yıllık dönemde de yüzde 24,3 oranında reel anlamda zarar ettiler. İç borçlanma kağıtlarının faiz oranlarının bankaları karşılık tutmaya zorlayarak düşürülmesi nedeniyle iç borçlanma kağıtlarında son altı ayda ise yüzde 13,7 oranında reel getiri oluştu.
- Ekim ayında tasarruflarını dolarda değerlendirenler aylık bazda yüzde 2,1 oranında reel zarara uğrarken son altı ayda yüzde 5,5 ve son bir yılda da yüzde 9,3 oranında reel anlamda kazanç sağladılar. Türk lirası tasarruf araçlarında oluşan yüksek oranlı reel zararlar, tasarruf sahiplerini bu nedenle dövize, kur korumalı mevduata ya da hisse senetlerine yönlendiriyor.
- Tasarruf araçları içerisinde en yüksek reel getiriye borsa sağladı. BİST100 endeksi dikkate alınarak yapılan hesaplama göre tasarruflarını hisse senedinde değerlendirenler son bir ayda yüzde 8,6, son altı ayda yüzde 28,2 ve son bir yılda yüzde 40,4 oranında reel getiri sağladılar.

- Altın ise son bir ayda yatırımcısına yüzde 3,7, son dokuz ayda yüzde 9,2 oranında reel anlamda zarar ettiren, son bir yıllık dönemdeki reel getirisi ise yüzde 3 olarak hesaplandı.

İCRADAKİ DERDEST DOSYA SAYISI 23,6 MİLYON

- Ulusal Yargı Ağı (UYAP) üzerinden alınan verilere göre bu yıl 1 Ocak – 11 Kasım günleri arasında icra ve iflas dairelerine UYAP üzerinden toplam 7 milyon 332 bin yeni dosya geldi. Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre 812 adet bin arttı. Bu dönemde 6 milyon 351 bin dosya da sonuçlandırıldı.

- **Yeni gelen dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 12,5 oranında arttı.**

- İcra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı ise son bir yılda 442 bin adet artarak 11 Kasım itibarıyla 23 milyon 546 bine çıktı.

CİRO VE PERAKENDE SATIŞLAR

- TÜİK'in KDV ve ÖTV beyannamelerinden yola çıkarak hesapladığı, sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörlerinin cirosu eylülde bir önceki aya göre yüzde 3,8, son bir yıllık dönemde de yüzde 134,1 oranında arttı.

- Perakende satış endeksi ise eylülde bir önceki aya göre reel olarak (fiyat artışlarından arındırılmış) yüzde 1,8, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 9,7 oranında artış kaydetti.

İKTİDARIN KONTROLÜNE GEÇİRİLEN ELDEKİ SON KİT'LERDE ZARAR ETTİRİLİYOR!

Türkiye'nin ulusal varlıkları 20 yıl boyunca elden çıkartılırken, Türkiye Varlık Fonu bünyesine alınarak iktidarın kontrolüne geçirilen eldeki son Kamu İktisadi Teşebbüsleri (KİT) zarar ettiriliyor. Tarımsal KİT'lerin yanı sıra BOTAŞ gibi enerji KİT'leri de doğalgaza yapılan zamlara rağmen milyarlarca liralık zararlar ayakta duruyor!

2002'den bu yana tüm zamanların en yüklü kamu varlığı satışlarını yaparak, stratejik önemdeki ulusal kurumları elden çıkartan iktidar, kalan son kamu varlıklarını da yüklü zararlarla batma noktasına getirdi. Kamu bankaları ve eldeki son **Kamu İktisadi Teşebbüslerinin** (KİT) toplandığı **Türkiye Varlık Fonu** (TVF) şeffaflıktan uzak, denetlenemeyen harcamalar ve borçlanmalarla keyfi bir yönetim sergiliyor. TVF'ye alınmadan önce kâr eden bu kuruluşlar, 2017'de TVF'ye geçtikten sonra yüklü zararlar açıklamaya başladı. 2021 bilançolarında da aynı durum söz konusu.

TVF'ye devredilen Çaykur 2021 yılı için 503 milyon 840 lira, Et ve Süt Kurumu (ESK) ise 521 milyon lira zarar açıkladı. TVF'ye devredilmeden önce en son 2016'da 82 milyon TL kâr eden Çaykur, TVF'ye geçtikten sonra 2017'de 268 milyon, 2018'de 657 milyon, 2019'da 635 milyon ve 2020 yılında 547 milyon TL zarar açıkladı. 2021'deki 503 milyon lirayla birlikte Çaykur'un TVF bünyesinde beş yıldaki zarar toplamı 2 milyar 610 milyon liraya yükseldi.

Doğalgaza art arda yapılan yüksek oranlı zamlara karşın TVF bünyesindeki BOTAŞ'ın 2021 yılı dönem zararı 17 milyar 911 milyon TL olarak açıklanırken, 2022 zararının bu tutarın iki-üç katına çıkması yüksek ihtimal. 2018'de 216 milyon TL kâr açıklayan PTT de TVF'ye geçtiğinden bu yana sürekli zararda.

✓ PTT'nin açıkladığı 2021 yılı zararı 387 milyon TL!

Özelleştirme kapsamına alındıktan sonra peş peşe satılan Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.'nin (TÜRK ŞEKER) henüz özelleştirilmeyen, kamuda kalan fabrikalarının zararları da katlanarak artıyor. Şeker pancarı üretim alanlarının kısıtlanması, sağlığa zararlı nişasta bazlı şeker kullanımının öne çıkması, Türkiye'nin ilk kez şeker ithal etmek zorunda kalması, TÜRK ŞEKER'in özkaynaklarını eritirken ağır zararlarla karşı karşıya bıraktı.

✓ 2021 yılı itibarıyla TÜRK ŞEKER'in zararı 2 milyar TL!

Halen TVF bünyesinde; Ziraat Bankası, HalkBank, Vakıfbank, Borsa İstanbul, Türkiye Sigorta, Türkiye Hayat Emeklilik, İstanbul Finans Merkezi, THY, PTT, İzmir Alsancak Limanı, Botaş, Türkiye Petrolleri, TVF Enerji, TVF Rafineri ve Petrokimya, Turkcell, Türksat, Türk Telekom, Çaykur, Kayseri Şeker, Türk Şeker, Eti Maden, Türkiye Maden gibi kamuya ait veya kamu hissesi bulunan şirketlerin yanında kıyı bölgelerinde, sahillerde oldukça değerli 46 adet kamu arazisi, arsa ve taşınmazları yer alıyor.

Bu varlıkları teminat göstererek uluslararası piyasalardan borçlanan Türkiye Varlık Fonu'nun (TVF) 2019'da 950 milyar, 2020'de 1 trilyon 586 milyar TL olan borcunun 2021 dönemi sonunda yüzde 45 artışla 2 trilyon 302

milyar TL'ye yükseldiği açıklandı. **Bu rakamlar TVF'nin hesap ve işlemlerinin şeffaf olmadığını, denetlenemediğini, keyfi yönetimle trilyonlarca liralık borç ve milyarlarca liralık zararın ortaya çıktığını gösteriyor.**

TÜRKİYE HAZİNESİ TEFEÇİ FAİZİNE MAHKUM!

Hazine geçen hafta yüzde 10 oranında rekor düzeydeki dolar faiziyle yurt dışından 1,5 milyar dolar borçlandı. ABD'nin 5 yıllık tahvil faizi yüzde 4,40 olmasına karşılık, Türkiye hazinesi bunun 2,5 katı düzeyinde risk primi ödeyerek borçlanabildi. İçeride bankalar hazine tahvili almaya zorlanırken, dışarıda Türkiye hazinesi tefeci faizine mahkum ediliyor!

Uzun süredir dış piyasalardan borçlanamayan Hazine, geçen hafta beş yıl vadeli (2028) 1,5 milyar dolarlık Eurobond ihracını, diğer ülkelerin 5-10 katına varan bir faiz oranına mecbur kalarak ancak yüzde 10 dolar faizi üzerinden gerçekleştirebildi. Türkiye Hazinesi 5 yıl vadeli borç için yüzde 10 faize boyun eğerken, aynı vadede; İngiltere yüzde 3,57, Almanya yüzde 2,26, Japonya yüzde 0,095, ABD yüzde 4,40 faizle borçlanıyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 'faizi en büyük düşman' ilan ettiği yeni ekonomik modelle Türkiye Hazinesi Japonya'ya göre 10 kat, Almanya'ya göre 4 kat, İngiltere'ye kıyasla yaklaşık 3 kat ve ABD'ye göre yaklaşık 2,5 kat daha fazla faiz ödeyerek para bulmak zorunda kaldı. Böylesine yüksek dolar faiziyle ihraç edilen kısa vadeli tahvillerin yüzde 27'sinin yurtiçi yatırımcılara satılması (405 milyon dolar) nedeniyle, yurt dışından gelecek döviz daha az (1,095 milyar dolar) olacak.

ABD hazinesinin beş yıl vadeli tahvil faizi yüzde 4,40. Diğer ülkelerin uluslararası piyasalardan dolar borçlanırken ödeyecekleri faiz, bu oranın üzerine ülke risk primi farkının ilavesiyle belirleniyor. Türkiye'nin şu andaki güncel CDS puanı 600-620 arasında değişiyor. Türkiye hazinesi 5 yıl vadeli ABD tahvil faizinin yaklaşık 1,5 katı risk primi ödeyerek yüzde 10 faizle döviz bulabiliyor. Hazine bu yıl 11 milyar dolarlık dış borçlanma programı açıklamasına karşılık, şubat ayında sukuk ihracıyla 3 milyar dolar, martta Eurobond ihracıyla (faiz yüzde 8,6 idi) 2 milyar dolar ve ekimde yine sukuk ihracıyla 2,5 milyar dolar borçlandı. Ekimdeki İslami Bono ihracında faiz yüzde 9,75 oldu. Hazine, yılbaşından bu yana her dış borçlanmada daha yüksek faize mecbur kaldı. Son tahvil ihracıyla şu ana kadar dışarıdan 9 milyar dolar borçlanıldı. Hedeflenen tutarın 2 milyar dolar altında kalınırken, yılsonuna kadar bu farkın kapatılması ancak daha yüksek faiz ödeyerek mümkün olacak.

İçeride Kur Korunmalı Mevduat (KKM) ile döviz sahiplerine hazineden servet transferi yapılırken, dışarıda da doları olan yabancılara yüzde 10 tefeci faiziyle servet transfer ediliyor. Türkiye ekonomisi çifte kan kaybediyor. KKM hesaplarına hazineden aktarılan 'destek ödemesi' tutarının 91,6 milyar TL'ye ulaştığını açıkladı. Merkez Bankası'nın ödediği tutar hâlâ gizli.

Enflasyona rağmen rekor düzeydeki negatif faizle hazine kâğıdı almaya zorlanan bankaları baskı altına alan Merkez Bankası'nın bu uygulaması bankacılık sistemini adeta kilitledi. Bankaların riskleri ve bilanço yükleri arttı. Geçen hafta yapılan 10 yıl vadeli TL tahvil ihalesinde bankalar, yüzde 85'i aşan enflasyona rağmen yüzde 12,07 oranında faizle hazine kâğıdı almaya mecbur edildi. Mevduatlarını hazine kâğıtlarına bağlamaya zorlanan bankalar, kredi vermeyi durdururken, yüzde 10,5 politika faizine rağmen TL mevduata el altından yüzde 25-31 faiz vermeye başladı.

Yanlış üstüne yanlışla, bankalara tehditle finans sistemini kilitleyen iktidar ve ekonomi yönetimi; şirketlerin döviz mevduatlarına, ihracatçı ve turizmcinin dövizine, **bankaların TL ve döviz mevduatlarına el koyarak seçime kadar ekonomi gemisini yürütme çabasını sürdürüyor.**

KARTLI YAŞAMA MECBURUZU!

Eylül'de kredi kartı ve banka kartlarıyla yapılan harcamaların tutarı yüzde 128 artışla 363 milyar TL'ye ulaşırken, kart sayısı 326 milyona çıktı. Yüzde 85,5 enflasyon karşısında gelirleri yetmeyen bireyler, aileler gelecekteki gelirlerini harcayarak yaşamlarını sürdürebiliyor. Birden fazla kart arasında aktarma yaparak giderlerini karşılıyor!

Türkiye Bankalar Birliği (TBB) Bankalararası Kart Merkezi'nin (BKM) açıkladığı Eylül 2022 verileri, bireylerin ve hanelerin maddi açıdan çok ciddi açmazlarla karşı karşıya olduklarını, adeta hayatlarını 'finansal cambazlıklarla' sürdürebildiklerini işaret ediyor. Rakamlara bakıldığında kredi kartı, banka kartı, ön ödemeli kartlarla yapılan harcamaların toplamı eylül ayında 363,4 milyar TL olurken, bu tutar geçen yılın aynı ayına göre yüzde 128'lik artış ifade ediyor.

✓ Kartla yapılan harcamalar aynı zamanda gelecekteki gelirlerin bugünden harcanması anlamına geliyor.

Aileler, bireyler mevcut gelirleriyle bir ayı çıkartamadıkları için, gerek gelirlerinin yüzde 85,5'a çıkan resmi enflasyon karşısında erozyona uğraması gerek her gün her hafta artan fiyatlarla baş edemedikleri için, gelirleriyle reel yaşam arasındaki açığı aylık yüzde 1,50-1,90 arasında değişen faizlerle bankalara borçlanarak, kredi kartı kullanarak kapatmaya çabalyorlar.

BKM'nin eylül ayı itibarıyla duyurduğu rakamlarla geçen yılın aynı ayına göre kredi kartı sayısı yüzde 16 artışla 95,3 milyona, banka kartı sayısı yüzde 13 artışla 164,6 milyon adete, ön ödemeli kart sayısı yüzde 24 artışla 66 milyon adete yükseldi. Toplam kart sayısı eylül sonunda 326 milyona ulaştı.

Ülke nüfusunun 85 milyon kişi olduğu dikkate alındığında kişi başına düşen kart sayısı 4'ü buluyor. 18 yaşından küçüklerin, kredi kartı sahibi olamadıkları düşünülüğünde kişi başına kart sayısı 5-6'yı buluyor.

Eylülde kartlarla yapılan 363,4 milyar liralık harcama veya ödemenin 288,2 milyar lirası kredi kartlarıyla gerçekleşirken, banka kartlarıyla 68,8 milyar TL, ön ödemeli kartlarla 6,4 milyar TL harcama ya da ödeme yapılmış.

Kredi kartlarıyla yapılan ödemeler geçen yıla kıyasla yüzde 122 büyürken, banka kartlarıyla yapılan ödemelerdeki artış yüzde 158, ön ödemeli kartlarla gerçekleşen harcamalardaki artış yüzde 152 olmuş. Kartlarla yapılan harcamaların dağılımında öne çıkan kalemlere bakıldığında yemek için 21,4 milyar TL ödeme kartla yapılmış ve geçen yıla göre yüzde 146 artış gerçekleşmiş. Akaryakıt alımında kartla yapılan ödemeler yüzde 205 artarak 13,5 milyar lira olmuş.

Kart sayısındaki olağanüstü büyümenin yanı sıra, bu kartlarla yapılan harcamaların böylesine hızlı artmış olması milyonlarca kişinin, hanelerin kredi kartı borcuyla boğuştuğunu, toplumun geniş kesimlerinin ciddi geçim sıkıntısı içinde, borç ve kart faizlerini ödemeye çalışarak hayatını sürdürebildiğini ortaya koyuyor. **Kredi kartı borçlarından dolayı yasal takip, icra-haciz dosyalarındaki artış aynı zamanda pek çok kişinin kart borcunu ödeyemediğini gösteriyor.**

DOĞALGAZ FATURASI 2,5 KATTAN FAZLA ARTTI

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "100 liralık bir doğalgaz faturasının 75 lirasını vatandaşa yansıtmadan biz karşılıyoruz" açıklaması akıl alır gibi değil. Yıl içinde doğalgaz faturasına yüzde 164'ü bulan fahiş zammı yapıp; kış öncesi faturaları biz karşılıyoruz demek tamamen bir algı siyaseti. BOTAŞ'ın zararını AK Parti değil, yine vatandaşa ödüyor.

AK Parti iktidarı kış öncesi ısınma giderlerini karşılamakta zorlanan vatandaşları yanıltmaya çalışıyor. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "100 liralık bir doğalgaz faturasının 75 lirasını vatandaşlara yansıtmadan kaynağında biz karşılıyoruz" açıklaması akla zarar bir açıklama. Erdoğan sözde yüzde 75 oranında destek yapmakla övünürken, henüz yıl bitmeden konutlarda doğalgaza yapılan yüzde 164'ü bulan fahiş zammı ise görmüyor. Vatandaş kombisini açtığında faturası en az 2,5 kat artacağı için 'Bu kış nasıl ısınırım' diye kara kara düşünürken, vatandaşı rahatlatmak yerine 'Faturalarınızı biz karşılıyoruz' demek tamamen kamuoyunu yanıltmaya yönelik bir algı siyasetidir.

1 Milyon 198 Bin Abonenin Doğalgazı Kesildi

AK Parti iktidarının enerjide destek söyleminin resmi verilerle çelişiyor. AK Parti ülkemizde öyle bir enerji yoksulluğu yaşıyor ki resmi raporlara göre her 16 doğalgaz aboneden 1'inin doğalgazı faturasını ödeyemediği için kesiliyor. Bu veriyi biz değil, EPDK'nın 2021 yılı doğalgaz sektör raporu söylüyor. Bu rapora göre 2021 yılında 1 milyon 198 bin abonenin doğalgazı faturasını ödeyemediği için kesildi. Şimdi faturanın yüzde 75'inin karşılandığını iddia ediyorsanız, niye 1 milyonun üzerinde abone faturasını ödeyemiyor.

AK Parti iktidarı 2022 yılına ilişkin verileri ise açıklamamak için veri cambazlığı yapıyor. Şimdi 2022 yılı verilerini tam olarak açıklamaya korktuğunuz için veri cambazlığı yapmayı tercih ediyorsunuz. Doğalgazda ve elektrikte kesinti sayılarını açıklayıp ülkemizde yaşattığınız yoksulluğun görünür olmasını engellemek için, bambaşka bir veriyi kesinti sayısı diye açıklıyorsunuz.

BOTAŞ'ın Zararını Ak Parti Mi Karşılıyor?

Cumhurbaşkanı Erdoğan başta olmak üzere iktidar sözcülerinin verildiği iddia edilen desteklerle ilgili "Faturayı biz karşılıyoruz" ifadesini kullanması sadece safsatadır. Sayın Erdoğan; 'Biz karşılıyoruz' derken; bu parayı cebinizden mi veriyorsunuz? BOTAŞ'ın görev zararını AK Parti mi karşılıyor? Artık yeter enerji politikaları algı ve yalanlarla değil, gerçekler ve planlamayla yönetilir. AK Parti enerji politikalarında ne gerçekleri söylüyor ne de planlama yapıyor. Cumhuriyetin İkinci Yüzyılına girerken bizleri önce 2030 daha sonra 2050'ye taşıyacak olan

enerji politikalarımız güvenilir, ödenebilir, kaliteli, yeterli, çevre ile dost, sürdürülebilir şekilde olacaktır. Kimse ne soğukta ne de karanlıkta kalacak. Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun söylediği gibi: Birimiz karanlıktaysak, hiçbirimiz aydınlıkta değiliz.

TÜİK VERİLERİ İLE BİLE İŞSİZLİK ÜÇÜNCÜ ÇEYREKTE YÜZDE 20,9 SEVİYESİNDE!

TÜİK istatistiklerine göre, 2022 yılının üçüncü çeyreğinde işsizlik oranı yüzde 10 oldu. 'Atıl işgücü' olarak tanımlanan geniş tanımlı işsizlik ise yüzde 20,9 seviyesinde gerçekleşti.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2022 yılının üçüncü çeyreğine (temmuz-eylül) ilişkin işsizlik oranlarını açıkladı.

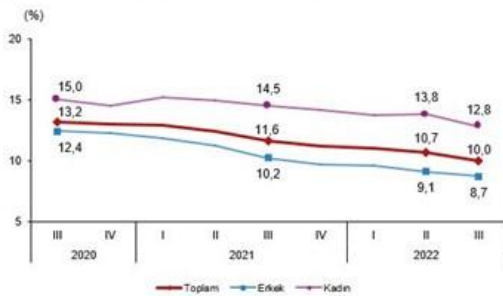
Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre; 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2022 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 234 bin kişi azalarak 3 milyon 433 bin kişi oldu. İşsizlik oranı ise 0,7 puanlık azalış ile yüzde 10,0 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde yüzde 8,7, kadınlarda yüzde 12,8 olarak tahmin edildi.

Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerden oluşan atıl işgücü oranı 2022 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 0,5 puanlık azalış ile yüzde 20,9 oldu.

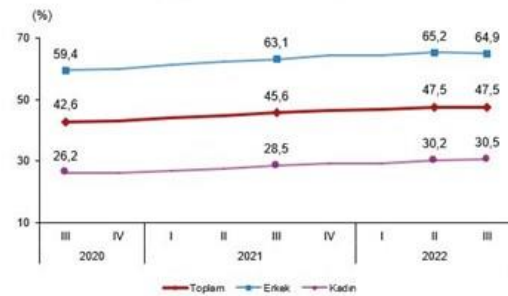
MEVSİM ETKİSİNDEN ARINDIRILMIŞ İSTİHDAM ORANI YÜZDE 47,5

İstihdam edilenlerin sayısı 2022 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 123 bin kişi artarak 30 milyon 787 bin kişi, istihdam oranı ise değişim göstermeyerek yüzde 47,5 oldu. Bu oran erkeklerde yüzde 64,9 iken kadınlarda yüzde 30,5 olarak gerçekleşti.

İşsizlik oranı, III. Çeyrek: Temmuz-Eylül, 2022

İstihdam oranı, III. Çeyrek: Temmuz-Eylül, 2022

Grafik: TÜİK

İşgücü 2022 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 111 bin kişi azalarak 34 milyon 220 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 0,4 puanlık azalış ile yüzde 52,8 olarak gerçekleşti. İşgücüne katılma oranı erkeklerde yüzde 71,1, kadınlarda ise yüzde 34,9 oldu.

GENÇ NÜFUSTA MEVSİM ETKİSİNDEN ARINDIRILMIŞ İŞSİZLİK ORANI YÜZDE 19,1

15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki çeyreğe göre 0,8 puanlık azalış ile yüzde 19,1 oldu. Bu yaş grubunda işsizlik oranı; erkeklerde yüzde 16,1, kadınlarda ise yüzde 24,7 olarak tahmin edildi.

	III. Çeyrek, 2022			Bir önceki çeyrek			Bir önceki çeyreğe göre fark		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
(Bin kişi)									
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	64 793	32 064	32 729	64 561	31 945	32 616	232	119	113
İşgücü	34 220	22 784	11 436	34 331	22 901	11 429	-111	-117	7
İstihdam	30 787	20 811	9 976	30 664	20 814	9 850	123	-3	126
İşsiz	3 433	1 973	1 461	3 667	2 088	1 579	-234	-115	-118
İşgücüne dahil olmayanlar	30 573	9 281	21 292	30 230	9 044	21 187	343	237	105
(%)									
İşgücüne katılma oranı	52,8	71,1	34,9	53,2	71,7	35,0	-0,4	-0,6	-0,1
İstihdam oranı	47,5	64,9	30,5	47,5	65,2	30,2	0,0	-0,3	0,3
İşsizlik oranı	10,0	8,7	12,8	10,7	9,1	13,8	-0,7	-0,4	-1,0
Genç nüfusta işsizlik oranı (15-24 yaş)	19,1	16,1	24,7	19,9	16,9	25,5	-0,8	-0,8	-0,8

Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.

Mevsimsel etkilerden arındırma yöntemi gereği geçmiş çeyreklere ilişkin tahminler revize edilerek yayımlanmaktadır.

Grafik: TÜİK

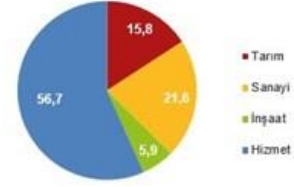
Mevsim etkisinden arındırılmış istihdam edilenlerin sayısı 2022 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre tarım sektöründe 26 bin kişi, sanayi sektöründe 107 bin kişi azalırken, inşaat sektöründe 8 bin kişi, hizmet sektöründe 247 bin kişi arttı. İstihdam edilenlerin yüzde 15,8'i tarım, yüzde 21,6'sı sanayi, yüzde 5,9'u inşaat, yüzde 56,7'si ise hizmet sektöründe yer aldı.

Mevsim etkisinden arındırılmış istihdamın sektörel dağılımı, 15+ yaş. (Bin kişi), III. Çeyrek: Temmuz-Eylül, 2022

	III. Çeyrek, 2022			Bir önceki çeyrek			Bir önceki çeyreğe göre fark		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
Toplam	30 787	20 811	9 976	30 664	20 814	9 850	123	- 3	126
Tarım	4 878	2 845	2 033	4 904	2 855	2 048	- 26	- 10	- 15
Sanayi	6 644	4 936	1 708	6 751	5 055	1 696	- 107	- 119	12
İnşaat	1 817	1 722	95	1 809	1 714	94	8	8	1
Hizmet	17 447	11 308	6 139	17 200	11 189	6 011	247	119	128

Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.
Mevsimsel etkilerden arındırma yöntemi gereği geçmiş çeyreklere ilişkin tahminler revize edilerek yayımlanmaktadır.

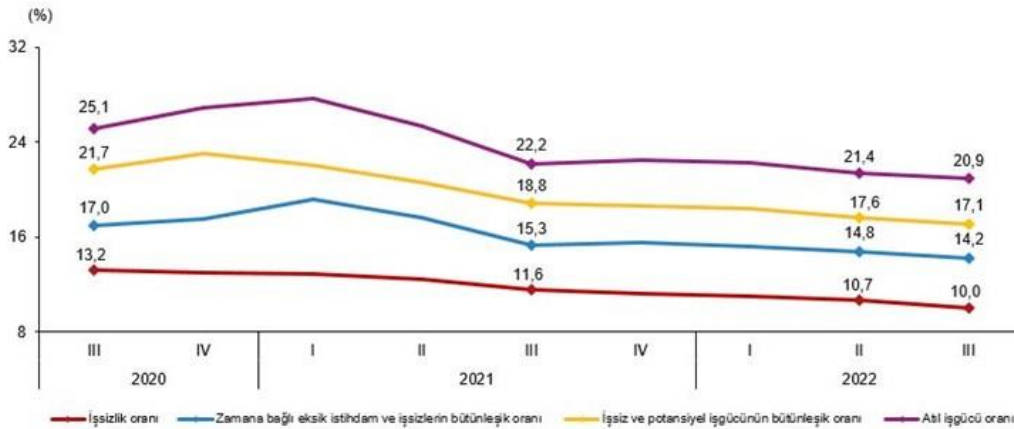
Mevsim etkisinden arındırılmış istihdamın sektörel dağılımı (%), III. Çeyrek, 2022

Grafik: TÜİK

İstihdam edilenlerden referans döneminde işbaşında olanların, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış haftalık ortalama fiili çalışma süresi 2022 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 0,4 saat azalarak 43,7 saat olarak gerçekleşti.

Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerden oluşan atıl işgücü oranı 2022 yılı üçüncü çeyreğinde bir önceki çeyreğe göre 0,5 puanlık azalış ile yüzde 20,9 oldu. Zamana bağlı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı yüzde 14,2 iken potansiyel işgücü ve işsizlerin bütünleşik oranı yüzde 17,1 olarak tahmin edildi.

GENÇ KADINLARIN YÜZDE 48'İ İŞSİZ

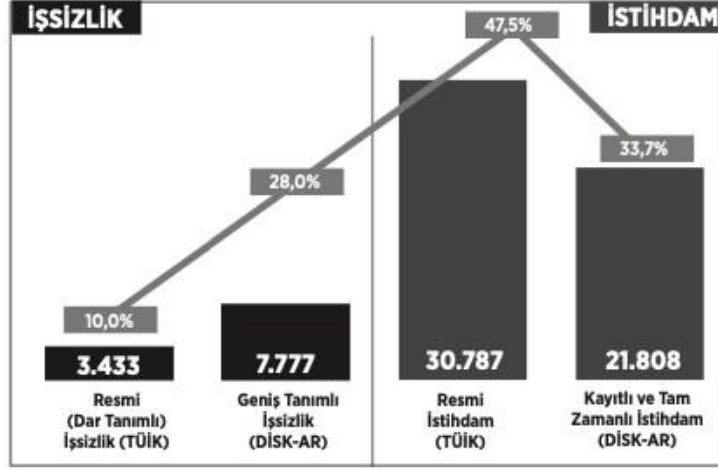
DİSK-AR'ın raporuna göre çalışma çağındaki 64,7 milyon kişinin sadece 21,8 milyonu kayıtlı ve tam zamanlı işlerde çalışıyor. Genç kadınlarda işsizlik oranı yüzde 48'i aştı.

TÜİK'in yılın üçüncü çeyreğinde işsiz sayısının azaldığını söyleyen raporunun hemen ardından DİSK-AR işsizlik ve istihdamın Görünümü başlıklı bir rapor yayımladı. Raporda "TÜİK'in resmi istihdam verileri de tıpkı dar tanımlı işsizlik verileri gibi işgücü piyasasına ilişkin gerçeğin sadece sınırlı bir kısmını gösteriyor" denildi.

DİSK-AR hesaplamasına göre çalışma çağındaki (15+ yaş) 64,7 milyon kişinin sadece 21,8 milyonu kayıtlı ve tam zamanlı istihdam (KATİ) kapsamında çalıştığı ortaya çıktı.

Yeni raporda TÜİK verilerine yönelik şu eleştiride bulunuldu: DİSK-AR alternatif geniş tanımlı işsizlik hesaplamasının ardından alternatif istihdam hesaplamasına da başladı. Bu hesaplamada KATİ rakamlarını kullanıyor. TÜİK'in yüzde 47,5 olarak açıkladığı istihdam verisi DİSK-AR raporunda yüzde 33,7 çıktı.

TÜİK VE DİSK-AR VERİLERİ ARASINDAKİ UÇURUM (BİN) (YÜZDE) (2022 3. ÇEYREK)

Dört kişiden biri 'resmen' çalışıyor

Çalışma çağındaki kişi sayısı:
64,7 milyon

Kayıtlı Tam Zamanlı
İstihdam (KATİ):
21,8 milyon

Gerçek genç işsizliği
Yüzde **36,6**

Her 100 kadından sadece
18'si kayıtlı ve
tam zamanlı istidamda

KATİ nasıl hesaplanıyor?

KATİ oranı kayıtlı tam zamanlı istihdamın 15+ yaş kurumsal olmayan nüfusa bölünmesiyle hesaplanıyor.

Genç İstihdamı Geriliyor

Raporda şu noktalara da dikkat çekildi:

- Kadınlarda resmi istihdam oranı yüzde 30,5 iken KATİ oranı yüzde 18,6 ve erkeklerde resmi istihdam oranı yüzde 65 olarak açıklanmışken KATİ oranı yüzde 49 olarak hesaplandı.
- Genç işsizliğinde artış eğilimi devam etti. Gençlerde geniş tanımlı işsizlik yüzde 36,6 düzeyinde gerçekleşti. Genç kadınlarda işsizlik oranı ise yüzde 48'i aştı.
- Bu hesaplama ile çalışma çağındaki (15+ yaş) 64,7 milyon kişinin sadece 21,8 milyonu KATİ kapsamında çalıştığı ortaya çıktı.
- Çalışma çağındaki 32,7 milyon kadının sadece 6,1 milyonu kayıtlı ve tam zamanlı istidamda.
- Bu rakamlar nispeten nitelikli istihdamın düşüklüğünü ortaya koyuyor.
- 2022 3'üncü çeyreğinde dar tanımlı işsizlik erkeklerde yüzde 8,7 ve kadınlarda ise yüzde 12,8 olarak açıklandı. Geniş tanımlı işsizlik (âtil işgücü) oranı ise erkeklerde yüzde 17 ve kadınlarda yüzde 28 olarak gerçekleşti.

ASGARI ÜCRETLİLER ÜLKESİ OLDUK!

AKP 20 yılda Türkiye'yi bir asgari ücretliler ülkesi haline getirdi. Asgari ücretle çalışanların oranı yüzde 50'ye yükselirken, diğer emek gelirleri asgari ücrete yaklaşmaya, herkes asgari ücretli olmaya başladı.

Asgari ücret mevsimi geldi. 2023 asgari ücreti gündemde. Herkes artış ne olacak diye merak ediyor. Asgari ücret memleketin en önemli gündemi. 1980'lerden bu yana asgari ücreti takip ederim. Asgari ücretin son yıllardaki

kadar ilgi odağı olduğunu görmedim. Bunun nedeni asgari ücretle çalışanların sayısının son yıllarda hızla artması ve Türkiye'nin giderek bir asgari ücretliler ülkesi haline gelmesidir.

Bu sorun giderilmeden asgari ücretin miktarına ve artış oranına odaklanmak hatalı bir tutum olacak. Türkiye bir asgari ücret tuzağına çekildi ve asgari ücret ortalama ücret oldu. Asıl tartışılması gereken budur. Bu yazıda geçen hafta başladığım "AKP'nin 20 yılı" değerlendirmelerime devam edeceğim ve AKP'nin 20 yılda Türkiye'yi nasıl bir asgari ücretliler ülkesi haline getirdiğini ele alacağım.

Bu Ne Yaman Çelişki!

2002-2022 arasında asgari ücret diğer emek gelirleri ile karşılaştırıldığında, en çok artan emek geliri oldu. Cumhurbaşkanlığı Strateji Bütçe Başkanlığı (SBB) verilerine göre, 2002 Aralık ayı ile Temmuz 2022 arasında asgari ücret parasal olarak (enflasyon arındırılmadan) 30 kat artmış. Asgari ücretin bu dönemde resmi enflasyondan oldukça fazla arttığı da sır değil. Hatta asgari ücret artışı neredeyse aynı dönemdeki Kişi Başına Gayri Safi Yurtiçi Hasıla artış oranına denk gelmiş. SBB'ye göre 2002-2022 arasında tahmini Kişi Başına GSYH artışı 29 kat.

Bu ilk bakışta iyi bir gelişme olarak okunabilir. Ne güzel işte asgari ücrette ciddi bir artış yaşanıyor! Ancak maalesef kazın ayağı öyle değil! Sorulması gereken soru şu: Eğer asgari ücret artışı emekçiler için faydalı olsaydı, neden emek gelirlerinin GSYH içindeki payı geriliyor? TÜİK'e göre emek gelirlerinin payı özellikle son yıllarda hızla düşüyor. 2016'da (2. Çeyrek) işgücü ödemelerinin GSYH içindeki payı yüzde 37,8 iken 2022'de (2. Çeyrek) 25,4'e düşmüş. Düşüş sadece son yıllara özgü değil. AKP döneminde genel olarak da bir düşüş var. 2002'de 29,2 olan emeğin payı 2022'de 25,4'e düşmüş.

Benzer bir eğilim İstanbul Sanayi Odası (İSO) 500 büyük şirket verilerinde de var. İSO 2021 verilerine göre 2002'de 500 büyük şirkette net katma değer içinde ücretlerin payı yüzde 59 iken 2021'de 32'ye gerilemiş. 500 büyük şirket ücretlerin görece yüksek olduğu, kalifiye işçilerin çalıştığı ve birçoğu sendikalı işyerleri. 500 büyük şirkette ücret payı böyle düşüyse özel sektörün gerisinde ne olmuştur kim bilir! Peki, nasıl oluyor da asgari ücrette görece yüksek artışlar yaşanırken emeğin milli gelir içindeki payı düşüyor. İşte asıl sorun budur!

Cumhurbaşkanlığı SBB verileri bu çarpıklığın sebebin, ortaya koyuyor aslında. SBB verileri emek gelirleri arasında büyük bir çarpıklığı gözler önüne seriyor. AKP döneminde asgari ücret parasal olarak 30 kat artarken, kamu işçisinin ücreti 13, memur maaşı 16, işçi emekli aylığı 17, memur emekli aylığı 3 kat artmış. Özel sektör ücret artışlarına ilişkin veri yok. Ancak durumun kamu işçisinden daha iyi olması mümkün değil. Zaten İSO verilerinde ücret payında yaşanan düşüş özel sektörde ücret artışlarının sınırlı kaldığını gösteriyor. AKP diğer bütün emek gelirlerini baskımlarken asgari ücrette daha "cömert" davranmış. Diğer bir ifadeyle diğer emek gelirlerinden kısmış asgari ücrete aktarmış. Böylece bütün emek gelirleri asgari ücrete yakınsamaya başlamış. Ortalama ücret ve maaşlar ile asgari ücrete arasındaki makas kapanmaya başlamış.

2002-2022 arası emek gelirleri artışı ve kişi başına GSYH artışı

Emek gelirleri	Artış
Asgari ücret	30 kat
Ortalama kamu işçisi	13 kat
Ortalama memur maaşı	16 kat
Ortalama işçi emekli aylığı	17 kat
Ortalama memur emekli aylığı	13 kat
Kişi Başına GSYH Artışı	29 Kat

Kaynak: Cumhurbaşkanlığı SBB, Kasım 2022

Asgari Ücretliler Ülkesi

Bu durumun en vahim sonucu Türkiye’de asgari ücretle çalışanların oranının inanılmaz boyutlara ulaşmasıdır. Asgari ücret adı üzerinde en düşük ücrettir. Bu haliyle koruyucu bir alt sınırdır. Bir sosyal politika önlemdir. Asgari ücretle belirlenen bu alt sınır düşük vasıf gerektiren işlerde ödenmesi gereken insanca yaşamaya yetecek ücret miktarıdır. Yasalarla belirlenen bu alt sınır “nispi emredici” olup sözleşmelerle özellikle de toplu iş sözleşmeleriyle artırılabilir. Olması gereken de budur. Nitekim AB ülkelerinde (Eurofound verilerine göre) asgari ücret ve civarında ücretle çalışanların oranı yüzde 4’ün altındadır. Ücretlerin geri kalanı büyük oranda toplu iş sözleşmeleriyle belirleniyor.

Türkiye’de ise tablo vahim. Merkez Bankası tarafından yapılan bir araştırmaya göre tarım dışı sektörlerde asgari ücret ve altında çalışanların oranı yüzde 43, sanayide bu oran yüzde 50. Tekstil, giyim ve deri sektöründe asgari ücret ve altında çalışanların oranı yüzde 59-72 aralığında. Gıda sektöründe yüzde 65. İnşaatla asgari ücret ev altı çalışanların oranı yüzde 54 iken, toptan ve perakende sektöründe yüzde 64 ve turizmde yüzde 72’ye yükseliyor. DİSK Araştırma Merkezi (DİSK-AR) tarafından yapılan araştırma da Merkez Bankası ile benzer sonuçlar veriyor. DİSK-AR’a göre asgari ücret civarı (yüzde 10 fazlası) ve altında çalışanların oranı yüzde 49. Nereden bakılırsa bakılsın Türkiye bir asgari ücretliler ülkesi haline gelmiş durumda. TÜİK Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması verilerine göre, 2005 yılında asgari ücret ortalama ücretin yüzde 46’sı iken 2020’de yüzde 60 seviyesine çıktı. 2021 ve 2022’de bu oranın daha da yükseleceğini söylemek mümkün.

‘Komisyon Lağvedildi’

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı işçilerin, işverenlerin ve kamuoyunun beklentilerini tespit etmek üzere araştırma başlatmış! Anketle asgari ücret saptamak tuhaf bir girişim doğrusu. Geçen yıl da yapmışlardı ama bu anketin metodolojisini örneklemine vb. paylaşmadılar. Bu anketi kim yapıyor? Sorular neler? Örneklem nasıl seçiliyor? Bunlar belli değil. Dahası böyle bir usul yok. Türkiye’de asgari ücretin tespiti Komisyon’un yetkisinde. Bunun dışında yetkili bir organ yok. Asgari Ücret Tespit Yönetmeliği’ne göre, “Komisyon, ücretin belirlenmesinde; ülkenin içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik durumu, ücretliler geçim indekslerini, bu indeksler yoksa geçim indekslerini, fiilen ödenmekte olan ücretlerin genel durumunu ve geçim startlarını göz önünde bulundurur.” O halde ankete ne lüzum var? Asgari ücretin tespit mekanizması belli. Asgari Ücret Tespit Komisyonu var. Bu komisyonda hükümet ve taraflar var. Komisyon’u işletmeyip anket yapmak ve kamuoyunu bu anketle yönlendirmek kurallardan kaçmaktır.

Özellikle 2022 yılı asgari ücret tespit sürecinde Prof. Mesut Gülmez’in yerinde saptamasıyla “Asgari Ücret Tespit Komisyonu fiilen lağvedilmiştir.” Bunun yerine asgari ücret siyasi iktidar tarafından tek taraflı olarak belirlenmiş ve sonra da Komisyon’a onaylatılmıştır. Bu konuda Mesut Hoca’nın yazı dizisini şiddetle tavsiye ediyorum: arastirma.disk.org.tr/?p=9428

Bakanlık anket yapmak yerine Komisyon’u tekrar etkin hale getirmelidir. Asgari ücretin tartışılacağı yer tarafların katıldığı mekanizmalardır. Çalışma Bakanı, sayın Vedat Bilgin göreve geldiğinden bu yana üçlü Danışma Kurulunu (ÜDK) hiç toplamadı. Oysa yasa gereği yılda üç kez toplanması gerekiyor. Asgari ücret burada konuşulmalı. 2010’da anayasal bir kurum olan Ekonomik ve Sosyal Konsey, 12 yıldır hiç toplanmadı. Asgari ücretin ve ücretlerin buralarda konuşulması gerekiyor. Kısaca anket değil, kuralları işletmek lazım.

Toplu İş Sözleşmesi Kapsamı

AKP, Türkiye’yi bir asgari ücretliler ülkesi haline getirdi. Bunu yaparken emeğin mili gelir içindeki payı düştü. Son yıllarda bu eğilim daha da arttı. Türkiye’de asgari ücret civarı çalışanların oranının yüzde 50’lerde olmasının asıl nedeni toplu iş sözleşmesi kapsamının yerlerde sürünmesidir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı verilerine göre Türkiye’de toplu iş sözleşmesi kapsamı yüzde 10’un, özel sektörde ise yüzde 6’nın altındadır. Toplu iş sözleşmesi kapsamı OECD ülkelerinde yüzde 32, AB ülkelerinde ise yüzde 60’tır. Toplu iş sözleşmesi kapsamı düşerse asgari ücretlilerin oranı artar. Çalışma Bakanı, sayın Bilgin, asgari ücret istatistiği yaptırmak yerine Türkiye’nin neden bir asgari ücretliler ülkesi olduğunu eğilmesi yerinde olur. Bunun yolu anket değil, sendikaları dinlemek ve toplu pazarlığı imkânsız kılan Türkiye’nin sendikal mevzuatını değiştirmektir.

AKP 20 yılda Türkiye’yi bir asgari ücretliler ülkesi haline getirdi ve Asgari Ücret Tespit Komisyonu’nu fiilen lağvederek asgari ücreti tek başına belirlemeye başladı. Asgari ücret bir sosyal politika aracı olmaktan çıkarak bir seçim manivelası haline geldi. 2023 asgari ücreti ne olur sorusuna cevabım: Hükümet ne isterse o olacak. İşçi ve işveren tarafı da onay verecek! Ama asıl sorulması gereken soru şudur: Diğer ücretler, memur maaşları ve emekli aylıkları ne olacak? Asgari ücrete odaklanıp gerçek resmi görmezden gelmek büyük tehlike!

YILIN İLK 10 AYINDA 17 BİN 663 ŞİRKET KAPANDI

TOBB verilerine göre, ekim ayında 1799 şirket daha kapandı ve yılın ilk ayında toplam 17 bin 663 şirket kapanmış oldu. İlk 10 ayda kapanan şirket sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 56 oranında arttı.

Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) 2022 Ekim'e ilişkin kurulan ve kapanan şirket istatistiklerini açıkladı.

Buna göre, ekim ayında 1799 şirket daha kapandı ve yılın ilk ayında toplam 17 bin 663 şirket kapanmış oldu.

Ekim 2022'de, kapanan şirket sayısı 2021'in aynı ayına göre yüzde 13,8, kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısı yüzde 26,5 artarken, kapanan kooperatif sayısı yüzde 7 azaldı.

2022'nin ilk 10 ayında ise, 2021'in ilk 10 ayına göre kapanan şirket sayısı yüzde 55,9, kapanan kooperatif sayısı yüzde 19,5 ve kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısı yüzde 6,7 arttı.

Bir önceki aya göre kapanan şirket sayısı yüzde 14,1 azalırken, kapanan kooperatif sayısı yüzde 17,7 ve kapanan gerçek kişi ticari işletme sayısında yüzde 37,6 artış gerçekleşti.

Geçen Aya Göre Kurulan Şirket Sayısında Azalma

Öte yandan, ekimde bir önceki aya göre kurulan şirket sayısı yüzde 4,5 ve kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı yüzde 14,9 oranında azaldı.

Ekim 2022'de, Ekim 2021'e göre kurulan şirket sayısı ise yüzde 33,3, kurulan kooperatif sayısı yüzde 48,8 ve kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı yüzde 6,4 arttı.

2022'nin ilk 10 ayında ise, 2021'in ilk 10 ayına göre kurulan şirket sayısı yüzde 24,9, kurulan kooperatif sayısı yüzde 30,5 artarken, kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı yüzde 4,1 azaldı.

En Çok Kapanma Toptan Ve Perakende Ticarete

TOBB verilerine göre, Ekim 2022'de şirket ve kooperatiflerin 4 bin 338'i ticaret, 1.824'ü imalat ve 1.516'sı inşaat sektöründe kuruldu.

Ekim 2022'de kurulan gerçek kişi ticari işletmelerinin; 843'ü toptan ve perakende ticaret motorlu taşıtların ve motosikletlerin onarımı, 519'u inşaat, 272'si imalat sektöründe yer aldı.

Ekim ayında kapanan şirket ve kooperatiflerin ise 579'u toptan ve perakende ticaret, motorlu taşıtların ve motosikletlerin onarımı, 263'ü imalat, 252'si inşaat sektöründe olduğu belirtildi.

Ekim ayında kapanan gerçek kişi ticari işletmelerinin ise 874'ü toptan ve perakende ticaret, motorlu taşıtların ve motosikletlerin onarımı, 320'si inşaat, 260'ı imalat sektöründe yer aldı.

3,2 MİLYON GENÇ NÜFUS KAYBOLDU!

TÜİK, üçüncü çeyrek verilerine göre işsizlerin yüzde 24'ü bir yıldan uzun süredir iş arıyor. Ne eğitimde ne de istihdamda olan genç sayısı 3,2 milyona ulaştı. Sanayideki 107 bin kişilik istihdam kaybı endişeleri artırdı.

Ülkede işsizlik artık uzun süreli ve genç nüfusa yayılan bir hal almaya başladı. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) temmuz-eylül dönemine ilişkin iş gücü istatistiklerini açıkladı. Buna göre yılın üçüncü çeyreğinde işsiz sayısı 234 bin kişi azalarak 3 milyon 433 bin kişi oldu. İşsiz sayısının azalması sevindirici gibi görünse de veriler de detaylar gerçek durumu ortaya koyuyor.

557 bin üniversite mezunu kayıp: Bu başlıklardan ilki gençlere ilişkin. Buna göre 15-24 yaş arası 11,5 milyon gençten 3 milyon 249 bini ne eğitimde ne de istihdamda yer alıyor. Yani bu yaş grubu her yüz gençten 27'si 'kayıp'. Bu gruptaki gençlere ilişkin en korkutucu veri ise 1,5 milyon üniversite mezunundan 557 bini ne eğitime devam ediyor ne de istihdamda dâhil oluyor. Yaklaşık üç üniversite mezunundan biri boşta.

Yıllar süren işsizlik: TÜİK, işsiz sayısını belirlerken sadece son dört hafta içinde aktif şekilde iş arayan ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek olanları hesaba katıyor. Oysa bir yıldan fazla süredir iş arayanların sayısı 854 bin. Diğer bir ifadeyle 100 işsizden 24'ü uzun süredir işsiz.

Sanayide risk büyük: İktidarın sanayide çarkların dönmesi üzerine yaptığı hesaplar bir kere daha tutmadı. Sanayide krediye erişim, talebin düşmesi gibi nedenlerle üretim hızı azaldı. İşten çıkarmalar başladı. Bunu sonucu TÜİK'in verilerinde de karşılığını buldu. Sanayi sektöründeki istihdam bir önceki döneme göre 107 bin

kişi azaldı. Yılın ilk çeyreğinde her 100 çalışandan 22,2'si sanayide istihdam edilirken üçüncü çeyrekte bu rakam 21,3'e düştü. Bu kayıplar önümüzdeki döneme dair endişeleri artırdı.

Durgunluk ve Talep Etkisi

Sanayi sektöründe bu düşüşte Türkiye'nin en büyük ihracat pazarı olan Avrupa'daki durgunluk ile talebin azalması etkili oldu. Dünya gazetesinin önceki gün yayımladığı Anadolu'nun Nabız araştırması da firmaların yüzde 68,8'inin işçi çıkarmayı düşündüğünü ortaya koydu. Sektörün öncü verileri de uzun süredir yaşanan sıkıntılara işaret ediyor. İstanbul Sanayi Odası'nın geçtiğimiz günlerde yayımladığı son rapora göre eylülde son 28 ayın ilk düşüşünü kaydeden istihdam ekimde de azalmaya devam etti. Raporda istihdamdaki gerilemenin gönüllü ayrılmaların yanı sıra yeni siparişlerdeki yavaşlamaya bağlı olarak gerçekleştiği belirtildi.

Dalganın Boyutunu Asgari Ücret Belirler

İktisatçı Mustafa Sönmez, istihdamdaki azalmanın dikkat çekici olduğunu belirterek yeni asgari ücretin de bu düşüşü hızlandırabileceğini söyledi. Üretimde yaşanan yavaşlamanın hem ihracat kanadındaki taleplerin düşmesinden hem de iç talepte bir gerilemeden kaynaklandığını belirten Sönmez, verileri şöyle yorumladı:

"İstihdamda bir azalma beklenir ama boyutuna ilişkin bir tahmin yapmak zor. Buna etki edecek bir faktör de asgari ücretin yüksek oranda artırılması olabilir. İşverenler, yüksek asgari ücreti istihdamı azaltma gerekçesi haline getirebilir. Buna karşılık seçim düzlemine girildiği için işten çıkarma dalgasına müdahale edilebilir. Çünkü sandığa giderken tatsızlık çıksın istenmez. İşten çıkarmaları frenleyecek öge de politik bir öge olabilir."

20 YILDIR ÜLKE TARIM VE HAYVANCILIĞINI ÇÖKERTEN İKTİDAR SUÇLUYU İTİRAF ETTİ!

İktidar tarımda planlı üretimin önemini nihayet kavrayabildi. Tarım ve Orman Bakanı yıllardır vurguladığımız gibi tarımda planlı üretim modeline geçileceğini, başıboşluğa son vereceklerini ifade ederken, tarım ve hayvancılığının bu noktaya gelmesinin gerçek sorumlusunu itiraf etti.

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi tarım ve hayvancılık politikalarında 'başıboşluğun' bitirileceğini, planlı üretim modeline geçileceğini ilan etti. Yıllardan beri iktidara yerli üretimin teşvik edilmesi, tarım ve hayvancılığa yönelik desteklerin artırılması, yerli üreticinin 'ithalatla terbiye edilmesi' anlayışından vazgeçilmesi çağrılarını yapmamıza rağmen, bunların hepsi kulak arkası edildi. Tarımda ürün ve üretim planlaması olmadan, hangi ürünlerin destekleneceği bir yıl öncesinden duyurularak üreticiye yön verilmeden, rekolte fazlası durumunda

ürünün tamamının satın alınacağı garanti edilerek üreticinin mağduriyeti önlenmeden sonuç alınamayacağını ısrarla dile getirdik.

Şimdi Bakanın tarımda başıboşluk olduğunu, planlamaya geçiş politikasının devreye sokulacağını duyurması aynı zamanda AK Parti iktidarının 20 yıldır tarım ve hayvancılıkta yaptığı büyük yanlışların, bu yanlışlarla ülke tarım ve hayvancılığının bitirildiğinin ve üreticinin bu yüzden üretimden koparıldığının ilanı ve itirafıdır.

Bugüne kadar 20 yıllık AK Parti iktidarı ve hükümetlerinde Milli Eğitim'den sonra en fazla bakan değişikliği Tarım ve Orman Bakanlığında yaşandı. Yedi kez değiştirilen bakanlardan biri 10 yıl görev yaparken (Mehdi Eker) diğer mevcut bakanla birlikte diğer 6 bakan 10 yıllık süreyi paylaştı.

Her gelen bakan iktidar değişmiş veya koalisyon hükümeti gibi kendisinden öncekilerin tüm politikalarını çöpe atarken, bürokrasiyi de sil baştan değiştirdi. Böylece ülke tarımı ve hayvancılığı yap-boz tahtasına döndürüldü. Ağır hasar aldı. Milyonlarca canlı hayvan, binlerce ton kırmızı et, yüz binlerce ton hububat, bakliyat, saman, soğan, patates, şeker kadar varan her türlü ithalata kapılar açıldı. Çöküşe zemin hazırlandı. Üreticiye destek için kullanılacak milyarlarca dolarlık kaynak ithalata aktıldı.

AK Parti hükümetlerinin tarım bakanları başka ülkelerin (Fransa) tarım ve hayvancılığına yaptıkları hizmetler ve katkılardan ötürü madalyayla ödüllendirildi. Ülkenin ekilebilir tarım arazilerinin üçte biri üretim dışına çıkarken, üretici 'gıda teröristi' ilan edildi, depoları, ahırları basıldı.

Bir önceki bakan, mazot desteğini kaldırmak için de Ziraat Bankası'nın da ortak olduğu 'elektrikli traktör' projesini başlatarak ilk üretilen traktörün tanıtımını Cumhurbaşkanı Erdoğan ile yaptı. Şimdiki bakan elektrikli traktörün gündemde olmadığını söylüyor. Bu projeye aktarılan milyarlar çöpe atılıyor.

En azından 'paramız var ithal ederiz' anlayışından tarımsal planlamaya geçiş anlayışına gelinmesini de sevindirici bulduğumu belirtmek isterim. Ancak bu yaklaşımın ne kadar ciddi olduğunu, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın buna izin verip vermeyeceğini de hep birlikte göreceğiz.

AC ÇOCUKLAR ÜLKESİ

İvme Hareketi tarafından yayımlanan bildiriye, 6,5 milyon çocuğun şiddetli yoksulluk yaşadığı ifade edildi. Okul çağındaki 4 çocuktan birinin ise okula aç gittiği vurgulandı. Bildiriye acil sosyal yardım programı istendi.

İvme Hareketi, çocuk yoksulluğuna dikkat çekmek için yayımladı. Bildiriye çocuk yoksulluğuna dair veriler ve çözüm önerileri yer aldı. Çocukların beslenme ve gıda krizinden doğrudan etkilendiği vurgulanan bildiriye, şiddetli yoksulluk yaşayan 16 yaş altı sayısının 6,5 milyona ulaştığı ifade edildi.

Bildiriden öne çıkanlar şöyle:

- Türkiye'deki ekonomik kriz her geçen gün derinleşirken krizin etkileri toplumun neredeyse tüm kesimleri tarafından gündelik hayatın her alanında en ağır şekilde hissediliyor.
- Bu alanların başında Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarını doğrudan etkileyen beslenme ve gıda krizi gelmektedir. Bu vahim gerçeğe rağmen iktidar, sebep olduğu ve her geçen gün derinleşen krize karşı takındığı umursamaz tavrı sürdürüyor.
- Türkiye'de okul öncesi eğitime katılım oranı yüzde 39 iken OECD ortalaması yüzde 87 olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Türkiye'de şiddetli yoksulluk yaşayan 16 yaş altı çocukların sayısı 6,5 milyona ulaştı, her beş çocuktan biri yeterli ve besleyici gıdaya erişemiyor, her dört çocuktan biri ise okula aç gidiyor.

Bildirideki çözüm önerileri de şöyle:

- Derin Yoksulluk Ağrı'nın önerdiği gibi okullarda kapsamlı beslenme programları oluşturmalıdır. Bu programlarda öğrencilerin en az bir öğün sağlıklı yemeğe erişimi sağlanmalıdır.
- Özellikle büyükşehirlerde ve enflasyonun ülke ortalamasından daha yüksek olduğu bölgelerde halk mutfakları sayısı arttırılmalı, toplumun genelindeki kronik açlığın önüne geçilmelidir.
- Acil bir sosyal yardım programı olarak sağlıklı meyve, sebze, tahıl ve bakliyat içeren ve çocukların gıda ihtiyaçlarına yanıt verebilecek erzak ve beslenme paketleri bir kamu hizmeti olarak belirli sıklıkta yerel yönetimler tarafından ailelere ulaştırılmalıdır. Bunlara ek olarak nakit desteği programları da acilen uygulamaya alınmalıdır.

•Yoksulluk ve beslenme ile ilgili tüm kaygı ve sorumluluk ailedeki kadının üzerine bırakılmamalıdır; mevcut cinsiyet rollerinin ötesinde kadını güçlendirmek, kadının çalışma hayatına katılım gösterebilmesi için ücretsiz okuma -yazma, meslek kazandırma kurslarını ve kreş hizmetlerini desteklemek şarttır.

•Büyükşehirlerde kaybedilmiş bostanlar geri kazanılmalıdır. Şehir içindeki bahçecilik, bostancılık ve tarım aktiviteleri belediyeler tarafından hem finansal hem teknik açılardan desteklenmelidir. Şehir içi tarım ve bostancılıktan elde edilen ürünler kooperatifler aracılığıyla uygun fiyatlara satılmalıdır.

•Örgün eğitimi bırakan ve çalıştırılan çocuklar tespit edilmeli; okulu bırakma riski yüksek olan çocuklar, okullar ve ilçe eğitim müdürlükleri tarafından sıkı bir şekilde takip edilmelidir. Bu çocukların okula geri kazandırılması için gıda desteğinin yanı sıra sağlanacak nakit desteğinin kapsamı, eğitim araç ve gereçlerini içerecek şekilde düzenlenmelidir.

BESLENME SEPETİ ZAMLARLA BOŞALDI

Ekonomik kriz, çocukların beslenme çantalarını da boşalttı. Bir yılda, beslenme çantasına en çok konulan ürünlerden zeytin yüzde 71, peynir yüzde 153, süt yüzde 208 zamlandı. 1 milyondan fazla çocuk okula aç gitti.

Ekonomik kriz, milyonlarca çocuğu açlığa mahkum etti. Türkiye’de 1 milyondan fazla çocuğun okula aç gittiği tahmin edilirken gıda maddelerine gelen fahiş zamlar karşısında alım gücü giderek eriyen aileler, çocuklarının beslenme ihtiyaçlarını karşılayamaz duruma geldi. CHP Milletvekili Burhanettin Bulut’un, beslenme çantasına koyulan gıda maddelerinin fiyatlarında yaşanan değişime yönelik çalışması da dramatik tabloyu bir kez daha gözler önüne serildi. Çalışmaya göre Kasım 2021-Kasım 2022 döneminde zeytinin kilosu 52 TL’den 89 TL’ye, peynirin ise 81 TL’den 205 TL’ye çıktı. 200 ml’lik süt ise 2,25 TL’den 6,95 TL’ye fırladı. Aynı dönemde, okul kantinlerinde satılan ürünlerin fiyatına da fahiş artış kaydedildi. Kantinde ortalama gözleme fiyatı 12 liradan 20 liraya, yarım ekmek tost ise 9 liradan 15 liraya çıktı. 500 ml’lik su ise yüzde 100’lük artışla ile 3 TL’ye ulaştı.

Sofralarına Çöktüler

Ekonomik krizin çilesinin aileleriyle birlikte çocukların da çektiğini söyleyen CHP’li Burhanettin Bulut, şunları kaydetti: “Bu ülkede beslenme çantası hazırlamak bile lüks oldu. Dar gelirli aileler, ilkokul çağındaki çocuklarını beslenme çantasına çeyrek ekmek arasına üç tane zeytin koyarak okula gönderiyor. Asgari ücretlinin sofrasına çöken iktidar, çocukların beslenme çantasının da yarısını çaldı. Aileler okulların hazırladığı günlük beslenme programına uyamıyor. Beslenme çantaları yetersiz, harçlıksız okula giden çocuklar açlıktan kırılıyor. Merkezi yönetim bütçesinden faize 565,6 milyar TL ayıran iktidar, çocuklara bir öğün ücretsiz yemeği çok görüyor. Okula giden bir çocuğun beslenme çantasını açsalar sefaleti, yoksulluğu görecekler.”

	ARALIK 2021	KASIM 2022
ZEYTİN:	52 TL	89 TL
PEYNİR:	81 TL	205 TL
DOMATES:	7,36 TL	20 TL
EKMEK:	2 TL	5 TL
SALATALIK:	5,45 TL	15 TL
YUMURTA:	1,37 TL	2,60 TL
SÜT:	2,25 TL	6,95 TL
ELMA:	5,37 TL	12 TL
CEVİZ İÇİ:	65,9 TL	159,9 TL

TÜRKİYE; EĞİTİM, ÖĞRENCİ HARCAMALARI VE ÖĞRETMENLERİN MADDİ HAKLARINDA DA SONUNCU

OECD'nin üye ülkelerde yaptığı 'Bir Bakışta Eğitim' araştırmasının 2022 sonuçları, 20 yıllık AK Parti iktidarı döneminde ülke eğitiminin, gençlerin, öğrencilerin ve eğitim-öğretim çalışanlarının her alanda dibe indiğini ortaya koydu. Türkiye her kademede öğrenci başına en az harcama yapan OECD ülkesi olurken, öğretmen ve okul müdürlerinin aldığı en yüksek maaş, OECD ortalamasındaki en düşük maaştan az!

Ekonomik İş Birliği ve Kalkınma Örgütü'nün (OECD) 'Bir Bakışta Eğitim 2022' araştırması, Türkiye'nin her kademedeki eğitim kurumları, öğrenciler, okullaşma, öğrenci başına eğitim harcamaları ve eğitim-öğretim kadrolarının çalışma, ücret, özlük hakları açısından üye ülkeler arasında en dipte olduğunu ortaya koydu. (<https://tedmem.org/download/bir-bakista-egitim-2022?wpdmdl=4048&refresh=636a8c49ef5d71667927113>)

Türk Eğitim Derneği (TED) TEDMEM Eğitim Araştırmaları kuruluşunun OECD Araştırmasını esas alan raporundaki saptamalara göre;

✓ Türkiye, yüzde 32,2 ile 18-24 yaş arası ne eğitimde ne istihdamda (NENİ) olan gençlerin oranının en yüksek olduğu OECD üyesi.

✓ Türkiye'de 18-24 yaş arası gençlerin yüzde 60'ı eğitimde değil. Bu rakamın sadece yüzde 28'i istihdamda.

✓ Yüksek öğretim mezunu işsizlerin yüzde 50'si en az 12 aydan bu yana işsiz. Diğer deyişle her iki üniversite mezunundan birisi işsiz!

✓ 3-5 yaş arası erken çocukluk eğitimine katılımda yüzde 83 olan OECD ortalamasına karşılık Türkiye, yüzde 41 ile 37 üye ülke arasında sonuncu.

✓ Yüksek öğretim öncesi eğitim kademelerinde, ailelerin üstlendiği eğitim harcamaları, OECD ortalamasının iki katından fazla.

✓ Türkiye, Meksika ve Kolombiya'dan sonra her kademe eğitimde öğrenci başına en düşük harcama yapan ülke. Öğrenci başına harcamada OECD ortalaması 11 bin 990 dolar iken, Türkiye'de 5743 dolar!

✓ Yüksek öğretimde öğrenci başına harcamalarda araştırma-geliştirmeye ayrılan payda OECD ortalaması yüzde 33, Türkiye'de yüzde 19!

✓ Türkiye'de mesleğe yeni başlayan bir öğretmen mesleğinde en yüksek kıdeme ulaştığında ilk maaşından sadece yüzde 9 daha fazla maaş alırken, OECD ortalamasında bu fark yüzde 64-67 arasında.

✓ Türkiye'de bir okul müdürünün alabileceği en yüksek maaş, OECD ortalamasındaki en düşük okul müdürü maaşından daha az! Dolar bazında Türkiye'de yıllık en yüksek müdür maaşı 45 bin 400 dolar, OECD ortalaması ise en düşük 58 bin 58, en yüksek 91 bin 128 dolar!

Türkiye'deki eğitim tablosundan öne çıkan bu başlıklar, iktidarın 20 yılda ülke eğitimini getirdiği noktayı sergilemektedir. Öğretmenlik Meslek Kanunu ile 25-30 yıllık öğretmenlere cüzi maaş artışları için sınav dayatan iktidar, bütçede öğrencilere yönelik harcamalarda sosyal devlet sorumluluğundan uzak, yükü ailelerin üstüne yıkan, öğrencilere bir öğün ücretsiz gıda yardımını dahi iktidar ittifakının oylarıyla reddeden bir tutum içindedir.

TARİH BİLMEYEN TARİH OKUYORLAR

Yükseköğretim Kurulu, 2022 YKS'ye ilişkin YÖK Atlas verilerini güncelledi. Verilere göre son yıllardaki çarpıklık devam etti. Tarihten eksi net yapanlar tarihe, fizikten eksi net yapanlar fiziğe yerleşti.

Ülkedeki yükseköğretim sistemi sorgulanırken her ile üniversite açan AKP'nin eğitime verdiği zarar verilerle kendini gösteriyor. Üniversiteye giren öğrenciler şu an okudukları bölüme ilişkin soruları bile doğru cevaplayamıyor. Yükseköğretim Kurulu (YÖK) 2022 YKS'ye ilişkin YÖK Atlas verilerini güncelledi. Her yıl olduğu gibi bu yıl da bölümlerine son sıradan giren öğrencilerin birçoğu kendi alanlarında YKS'de eksi netler yaptı. Özellikle fizik ve tarihte eksi netle bu bölüme girenlerin sayısı oldukça çarpıcı. Fizik bölümüne son sıradan girenlerin incelendiği veriye göre tam 14 üniversiteye 1 net altında netle girildi. En düşük net Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nde oldu. Bu programa son sıradan giren öğrenci fizikten -1,8 net yaptı. Tarihte ise durum çok daha kötü. Hem Tarih-1 hem de Tarih-2 netlerinde eksi netler oldukça dikkat çekiyor. 1'in altında net yapanların sayısı Tarih-1'de 20'ye, Tarih-2'de ise 30'a yaklaşıyor. Bilecik Şeyh Edebali ve Gümüşhane

Üniversitesi gibi üniversitelerde tarih programına son sıradan öğrenciler ise hem Tarih-1 hem de Tarih-2'de 1'in altında net yaptı. Bunun dışında kimya, biyoloji, coğrafya gibi programlara girenlerde de kendi bölümlerine ilişkin sorularda eksi net yapanlar göze çarpıyor.

Fizik bölümüne son sıradan girip eksi net yapanların girdikleri bazı üniversiteler ve net sayıları şöyle:

- Mimar Sinan Üniversitesi: -0,3
- Uludağ Üniversitesi: 0
- Adnan Menderes Üniversitesi: -1,8
- Trakya Üniversitesi: -0,8
- Erciyes Üniversitesi: -1
- Sivas Cumhuriyet Üniversitesi: -0,3

Tarih bölümüne son sıradan girip eksi net yapanların girdikleri bazı üniversiteler ve net sayıları ise şöyle:

Tarih-1	Tarih-2
•Artvin Çoruh Üniversitesi: -0,8	•Anadolu Üniversitesi: -0,8
•Kafkas Üniversitesi: 0	•Selçuk Üniversitesi: -1,3
•Atatürk Üniversitesi: 0,5	•Uşak Üniversitesi: -1,5
•Kırıkkale Üniversitesi: 0	•Bandırma Üniversitesi: -1,8
•Gümüşhane Üniversitesi:0,3	•Düzce Üniversitesi: -2,3
•Kafkas Üniversitesi: 0	•Van Üniversitesi: -0,8
•Sinop Üniversitesi:0,5	•Fırat Üniversitesi: 0,3
	•Bayburt Üniversitesi (İÖ): -1,3

Kimya, biyoloji ve coğrafya bölümüne son sıradan girip eksi net yapanların girdikleri bazı üniversiteler ve net sayıları ise şöyle:

Kimya

- Osmangazi Üniversitesi: -0,3
- Sakarya Üniversitesi: 0
- Atatürk Üniversitesi: 0
- Afyon Üniversitesi: 0,5

Coğrafya

- İğdır Üniversitesi: -0,8

Biyoloji

- Gazi Üniversitesi: 0,3
- Onsekiz Mart Üniversitesi: 0,8
- Hacı Bayram Veli Üniversitesi: 0
- Adnan Menderes Üniversitesi: 0,8
- Düzce Üniversitesi: 0,8
- Harran Üniversitesi: 0,5

DIYANET'TEN KİTABA BİR GÜNDE ÜÇ MİLYON LİRA

Çok sayıda bakanlığı geride bırakan bütçesi ile gündeme gelen Diyanet İşleri Başkanlığı, bir günde 3 milyon TL'lik kitap baskısı harcamasına imza attı.

Diyanet, 19 Ekim'de, "Dijital Çağda İletişim Ahlakı, İslam İlmihali, Kur'an-ı Kerim Mealleri, Mukaddes Miras Kudüs" ve "Her Gün Özetidir Ömrün" isimli kitapların da aralarında olduğu 17 kitabın basımı için ihale düzenledi. Dört kısma bölünerek gerçekleştirilen ihale kapsamında iki farklı şirket ile sözleşme imzalandı. 17 farklı kitaptan toplam 121 bin 500 adet bastırılacağı bildirildi.

İhlas'a İhale Pası

İhalede sözleşme imzalanan şirketlerden biri İhlas Gazetecilik Anonim Şirketi oldu. Şirket ile Diyanet arasında 9 Kasım'da 27 bin adet kitap baskısı karşılığında 563 bin 915 TL'lik anlaşma yapıldı. Sözleşme imzalanan ikinci şirket ise Kalkan Matbaacılık. Toplam 50 bin Kuran baskısı karşılığında şirketle 2 milyon 442 bin TL'lik sözleşme imzalandı. Böylece Diyanet, kitap baskısı için bir günde 3 milyon 5 bin TL'yi gözden çıkardı.

Milyonlarca genç işsizlik batağındaiken Diyanet'in bol keseden dağıttığı belge ile sayıları 200 bine ulaşan hafızlara istihdam alanı yaratılmıştı. Resmi Gazete'de 2 Kasım'da yayımlanan karar kapsamında, mühür ve onay aşamasına kadar basım işleminin bütün aşamalarını takip etmek amacıyla her matbaada bir hafızın görevlendirilmesine karar verilmişti.

DAMAT YİNE KÖŞEYİ DÖNDÜ

Emlak Konut'un AKP Milletvekili Asuman Erdoğan'ın eşi Fatih Erdoğan'ın şirketine yaptırdığı Merkez Ankara projesi için yeni sözleşmeye imza atıldı. Erdoğan'ın şirketinin projeden kazanacağı para 3,7 milyar TL'den 5,1 milyar TL'ye yükseltildi.

İş cinayetiyle gündeme gelen ve kent suçu olarak nitelendirilen Başkent'teki Merkez Ankara projesini inşa eden yandaş şirketin projeden kazanacağı paranın artırıldığı ortaya çıktı.

AKP'li Melih Gökçek döneminde Ankara Büyükşehir Belediyesi'ne (ABB) aitken TOKİ'ye satılan ve ardından da Emlak Konut'a geçen 125 dönüm büyüklüğündeki arazi için 2015 yılında ihale düzenlendi. İhaleyi, AKP Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan'ın eşi Fatih Erdoğan'ın sahibi olduğu Pasifik İnşaat aldı. Pasifik İnşaat ise arazi üzerine Merkez Ankara isimli bir proje inşa edileceğini duyurdu ve inşaatla başladı.

Kârı 1,4 Milyar TL Arttı

Pasifik İnşaat, 10 Kasım'da Kamuoyu Aydınlatma Platformu'na (KAP) yaptığı bildirimde, "Şirketimiz projelerinden Merkez Ankara projesinde Emlak Konut GYO ile yapılan sözleşmeye ek protokol ile arsa satışı karşılığı şirket yüklenici payı toplam geliri 3 milyar 776 milyon 699 bin TL'den, 5 milyar 136 milyon 308 bin TL'ye artmıştır" denildi. Yani böylece şirketin kârı yaklaşık 1,4 milyar TL arttırılmış oldu.

AKP'li Gökçek İhya Etti

Rize Güneysu doğumlu Fatih Erdoğan, eski ABB Başkanı AKP'li Melih Gökçek döneminde de belediyeden milyonlarca liralık ihaleler aldı. Erdoğan'ın Orpaş Gıda Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi, 2011 ile 2014 yılları arasında tam belediyeden tam 142 milyon TL'lik dört ayrı ihale aldı.

Pasifik İnşaat, Ankara'da TOKİ'nin Ufuk Üniversitesi'nden aldığı arazi üzerine Next Level Alışveriş ve İş Merkezi'ni de kamu bankası olan Ziraat Bankası'ndan aldığı krediyle inşa etmişti. Next Level'in alışveriş bölümüne, Pasifik İnşaat borçları ödeyemediği için Ziraat Bankası'nca el konulmuştu.

Fatih Erdoğan'ın şirketi, İstanbul Kemerburgaz'da AKP'li Eyüpsultan Belediyesi'ne ait 78 bin dönümlük arazinin ihalesini almasıyla da gündeme gelmişti. Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı'nın, İstanbul Etiler girişindeki eski Levent Jandarma Lojmanları'nın yer aldığı arsa için düzenlediği ve "Ortaköy İhalesi" olarak bilinen ihaleyi de yine Pasifik İnşaat kazanmıştı. Öte yandan geçen ağustosta sağanak yağış ve fırtınaya ilişkin günler öncesinden uyarı yapmasına rağmen Merkez Ankara Projesi Şantiyesi'nde çalışan işçiler, sahaya çıkarılmıştı. Kolon kalıbının devrilmesi sonucu stajyer Hacettepe Üniversitesi öğrencisi Taha Öztürk yaşamını yitirdi. ODTÜ mimarlık öğrencisi Ege Kıratlı ve inşaat mühendisliği öğrencisi Emre Çetin ise ağır yaralandı.

DENİZ MANZARALI ARAZİYİ VARANK'IN 'KUZENİ' KAPTI!

Emlak Konut'un, Bodrum'daki deniz manzaralı devasa arazi için düzenlediği ihaleyi Bakan Mustafa Varank'ın kuzeni ile AKP'ye yakınlığıyla bilinen Cevahir şirketi aldı. Şirketlerin en az 6 milyar TL gelir elde edeceği açıklandı.

Açıklamaları ve sosyal medya hesaplarından yaptığı paylaşımları ile sık sık tartışmalara neden olan Sanayi ve Teknoloji Bakanı AKP'li Mustafa Varank'ın akrabası kamudan bir ihale daha aldı.

Kamu kuruluğu olan Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı A.Ş.'nin 3 Kasım'da Kamuoyu Aydınlatma Platformu'na (KAP) yaptığı bildirimde, Muğla'nın Bodrum ilçesine bağlı Ortakent'te bulunan yaklaşık 180 bin metrekare büyüklüğündeki deniz manzaralı arsanın "gelir paylaşımı" ihalesine ilişkin açıklama yaptı.

Açıklamada, "Arsa Satışı Karşılığı Gelir Paylaşımı İçi ihalesinde" en avantajlı teklifi Cevahir Taahhüt İnşaat ile HB Grup İnşaat iş ortaklığının verdiği belirtildi. Bu ihaleyle Cevahir Taahhüt İnşaat ile HB Grup İnşaat iş ortaklığının söz konusu araziden en az 6 milyar 91 milyon TL ve Emlak Konut'un ise 4 milyar 61 milyon TL gelir sağlayacağı ifade edildi.

Amca Çocukları

Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi'nde de ihaleyi alan iş ortaklığındaki HB Grup İnşaat şirketinin iki ortağı olduğu ve bu ortakların da Sedat Varank ile Gülhan Düzgün Varank olduğu belirtiliyor. Şirketin sahiplerinden Sedat Varank ise aynı zamanda Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mustafa Varank ile akraba. Varankların amca çocuğu olduğu ifade ediliyor.

Kısa bir süre önce Emlak Konut'un başkentteki eski Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin (ABB) otobüs garajı arazisi üzerine inşa edilen Merkez Ankara projesi için düzenlendiği ihaleyi de yine Varank'ın kuzeni Sedat Varank almıştı.

Emlak Konut, 31 Ağustos tarihinde Merkez Ankara projesi için "Merkez Ankara Projesi O Blok Tamamlama İnşaatı İçi" adı altında bir ihale düzenlendiğini ve HB Grup İnşaat ile 26 Ağustos tarihinde KDV hariç 208 milyon TL'lik bir sözleşme imzalandığını açıklamıştı. Şirketin internet sitesinde, İstanbul Finans Merkezi ile Başakşehir Millet Kıraathanesi projesi gibi projelerin inşaatını üstlendiği bunun dışında da birçok konut projesini yaptığı belirtiliyor. İhaleyi alan iş ortaklığındaki bir diğer şirket olan Cevahir Taahhüt İnşaat'ın da iktidarla sıkı ilişkileri bulunuyor. Şirketin ortaklarından İslam Cevahir'in nikah şahidi 2010 yılında dönemin Başbakanı Recep Erdoğan olmuştu.

REKLAM İÇİ DANIŞMANA

MHP'li Manisa Büyükşehir Belediyesi iştiraki Spilaş'ın, belediyede basın danışmanı olarak çalışan Taysi'nin şirketi ile reklam anlaşması yaptığı ortaya çıktı. Belediye kasasından şirkete her ay 47 bin 200 TL ödendiği belirlendi.

MHP'li Cengiz Ergün'ün idaresindeki Manisa Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Spilaş A.Ş.'nin 2021'de yaptığı sponsorluk ve reklam anlaşmalarının detayı, skandalı ortaya koydu. İştirakin anlaşma imzaladığı bir şirketin yönetiminde, belediyede basın danışmanı olarak görev yapan Cihad Taysi'nin de bulunduğu belirlendi.

Harcamalar Yüksek

Spilaş A.Ş., geçen yıl iki adet spor kulübü derneği ile üç adet sponsorluk anlaşması ve ulusal çapta yayın yapan bir reklam şirketiyle reklam anlaşması imzaladı. Şirket, anlaşmalar kapsamında 2021'de toplam 1 milyon 666 bin 400 TL harcama yaptı. Geçen yılki brüt geliri 7 milyon 707 bin 843 TL olan şirket, gelirinin beşte birinden fazlasını reklam harcamaları için kullandı.

Şirketin gelir ve giderlerini mercek altına alan Sayıştay denetçileri, yapılan reklam harcamalarının gelirlerine oranla yüksek olduğunu değerlendirdi. Şirketin, kullanım hakkını elinde bulundurduğu açık hava reklam alanlarını kullanarak kendi reklam ve tanıtımını, "daha ekonomik koşullarda" yapabileceği belirtildi. Reklam anlaşmalarının detayları ise bir skandalı gözler önüne serdi.

Kulüplere Milyonlar

Belediye iştirakinin, belediyede basın danışmanı olarak görev yapan Taysi'nin yönetiminde yer aldığı "Afea Televizyon Prodüksiyon" isimli şirketle reklam anlaşması imzaladığı tespit edildi. Anlaşma ile 11 Kasım 2020 ile 11 Kasım 2021 tarihleri arasında şirkete her ay 23 bin 600 TL reklam-tanıtım, 23 bin 600 TL de prodüksiyon bedeli ödendiği kaydedildi.

Spilaş A.Ş.'nin imzaladığı diğer reklam anlaşmalarının detayları ise şöyle:

- Manisa Yunus Emre Belediyesi Spor Kulübü Derneği ile 100 bin TL bedelli saha içi reklam süngerleri, Spilaş logosu sponsorluk anlaşması,
- Manisa Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübü Derneği ile 2021'de 500 bin TL bedelli forma göğüs sponsorluk anlaşması.

•Manisa Büyükşehir Belediyesi Spor Kulübü Derneği ile 1 Eylül 2021 ile 30 Haziran 2022 tarihleri arasında kapsayan 10 ay için, 1 milyon TL'lik forma göğüs sponsorluk anlaşması.

MÜTEAHHİT 'ZAFER'E DOYMUYOR

Zafer Havalimanı'nı 10 ayda 238 bin 626 yolcu kullandı. 10 ayda kullanan yolcu sayısının 2022 için verilen garanti yolcu sayısını karşılama oranı yüzde 18'de kaldı. 7 milyon avro garanti ödeme yapılması bekleniyor.

Yap-İşlet-Devret modeli ile yaptırılan ve Kasım 2012'de hizmete açılan Kütahya Zafer Havalimanı'nın bütçede açtığı karadelik hemen her yıl daha da büyüdü. 2021 yılında, 1 milyon 317 bin 733 yolcu garantisine karşın yalnızca 22 bin 936 yolcunun kullandığı Zafer Havalimanı, 2022 yılında da ilgi görmedi. Havalimanının garanti edilen yolcu sayısını karşılama oranı 2022 yılının 10 ayında yüzde 18'de kaldı.

Hizmete girdiği Kasım 2012 itibarıyla hayali yolcu garantilerine yönelik tutmayan hedeflerle gündeme gelen Zafer Havalimanı, 2022 için garanti edilen yolcu sayısının yanına dahi yaklaşamadı. Devlet Hava Meydanları İşletmesi'nin verilerine göre, 1 milyon 317 bin 733 yolcu garantili Kütahya Zafer Havalimanı, Ekim ayında yalnızca 50 bin 979 yolcuyu ağırladı.

Zarar Garantili

2022'nin Ocak-Ekim döneminde havalimanını kullanan toplam yolcu sayısı ise verilen garantinin çok altında kalarak 238 bin 626 olarak gerçekleşti. Havalimanını ocak ayında yalnızca 2 bin 554 yolcu kullanırken şubat, mart ve nisan aylarındaki yolcu sayısı sırasıyla 5 bin 20, 7 bin 588 ve 11 bin 883 oldu. Havalimanı, Mayıs-Eylül döneminde de kâğıt üzerinde öngörülen kadar tercih edilmedi.

Karadelik Büyüyor

Gerçekleşmeyen yolcu garantileri için yapılan ödemeler itibarıyla Hazine için adeta bir karadelik haline gelen Zafer Havalimanı için 2022 yılında işletici şirkete 7 milyon avronun üzerinde para aktarılması bekleniyor. Yap-İşlet-Devret kapsamında inşa edilen havalimanının kullanım ve işletme hakkını 49 yıllığına IC İttaş İnşaat Sanayi ve Ticaret A.Ş. elinde bulunduruyor.

KIŞLA ARAZİSİNE 340 KONUT DAHA

Emlak Konut, tüm itirazlara rağmen binlerce ağacı keserek Çekmeköy Kışlası arazisine inşa ettirdiği Çınarköy projesinde konut sayısını arttırdı. Projede bin 774 olan konut sayısı 340 adet arttırılarak 2 bin 114'e yükseltildi.

İktidar, megakent İstanbul başta olmak üzere gözünü askeri arazilere dikti. Boşaltılan Çekmeköy Kışlası arazisinde Emlak Konut'un uzmanların tüm itirazlara rağmen yapımına başladığı Çınarköy projesinde rant büyüdü.

Emlak Konut, Çınarköy projesi kapsamında büyük kısmı ormanlık arazi olan Çekmeköy Kışlası olarak bilinen Şehit Onbaşı Azim Özdemir Kışlası'na bin 774 adet konut, 141 villa, 56 ticari alan inşa edileceğini açıklamış ve inşaat çalışmalarına başlamıştı. Son olarak Emlak Konut, Kamuoyu Aydınlatma Platformu'na (KAP) yaptığı bildirimde, projede revizyona gidildiğini ve konut sayısının bin 774'ten 2 bin 114'e yükseltildiğini açıkladı. Böylece konut sayısını 340 adet arttırılmış oldu.

Binlerce Ağaç Kesildi

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan 15 Temmuz'un ardından boşaltılan askeri alanlara yönelik, şehir dışına taşınan askeri alanların yeşil alan olacağını açıklamıştı. Ancak askeri araziler yeşil alan olarak korunmadı ve tıpkı Çekmeköy Kışlası gibi birer birer yapılaşmaya açıldı. Emlak Konut'a devredilen Çekmeköy Kışlası'nın arazisinde de inşaat çalışmaları hızla devam ediyor. Arazide iş makineleri 24 saat aralıksız çalışırken binlerce ağaç ise kesildi. Kuzey Ormanlarının da başlangıcı olarak kabul edilen alanda metrelerce uzunluğundaki yüzlerce 40-50 yıllık ağaç kesildi ve kütüğe dönüştürüldü. Ağaç kesimini gizlemek için de kışla arazisini çevreleyen duvarların üzerine yaklaşık iki metre yüksekliğinde paravanlar yerleştirdi.

2019 yılında ise Çekmeköy Kışlası'nın 187 bin 750 metrekairelik kısmı imara açılmıştı. Ardından da Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı'nın gerçekleştirdiği ihaleyi DAP Holding iştiraki Eltes İnşaat ve İstife İş Ortaklığı aldı ve inşaat projesine Ormanköy adı verildi. Yapımı devam eden projeye araziye ticari üniteler, konutlar, eğitim tesisi, sosyal ve kültürel tesis alanları inşa ediliyor.

HİZMET VE KİRA BEDELİ 2 KAT ARTTI

2023 yılı Sağlık Bakanlığı bütçesinde şehir hastanelerine ayrılan kira ve hizmet bedellerinde artış yapıldı. Dr. Şahin "Şehir hastanelerine ayrılan kira ve hizmet bedellerindeki artış, yüksek enflasyonun en büyük kanıtı" dedi.

Tartışmalara neden olan ve Sayıştay raporlarına da giren şehir hastaneleri için 2023 yılı Sağlık Bakanlığı bütçesinden ayrılan kira ve hizmet bedellerindeki artış dikkat çekti. CHP Balıkesir Milletvekili ve TBMM Sağlık Komisyonu Üyesi Dr. Fikret Şahin, şehir hastanelerine ayrılan kira ve hizmet bedellerindeki artışın Türkiye'deki yüksek enflasyonun en büyük kanıtı olduğunu belirterek "AKP iktidarı, şeffaflıktan uzak, gerçeği yansıtmayan bilgilerle kamuoyunu seçim sürecinde yanıltmayı amaç edinse de yalancının mumu yatsıya kadar dahi yanmamış, tüm gerçeklikler 2023 yılı bütçe görüşmelerinde açıkça ortaya çıkmıştır" dedi.

14 Hastaneye 19 Milyar

Şahin "TÜİK ve AKP iktidarı Türkiye'deki gerçek enflasyonu gizlemek istese de 2023 yılı bütçesindeki tüm kalemlerdeki yüksek artışlar gerçek enflasyonun ne kadar olduğunu açıkça gösteriyor" diye konuştu. Yalnızca şehir hastanelerinin hizmet bedellerinin geçen yılın bütçesine göre yüzde 153 oranında bir artış gösterdiğini anımsatan Şahin "14 şehir hastanesi için 19 milyar lirayı bulmuş durumda. Yine, ulaştırma projelerine ayrılan miktar geçen yıla göre tam yüzde 163 oranında artış gösterdi. AKP iktidarı, şeffaflıktan uzak, gerçeği yansıtmayan bilgilerle kamuoyunu seçim sürecinde yanıltmayı amaç edinse de yalancının mumu yatsıya kadar dahi yanmamış, tüm gerçeklikler 2023 yılı bütçe görüşmelerinde açıkça ortaya çıkmıştır" dedi.

Geçtiğimiz yıldan bu yana gıda fiyatlarından tekstile, ulaşımdan akaryakıt fiyatlarına kadar birçok sektörde en az 2,5 kat artış olduğuna dikkat çeken Şahin, şehir hastanelerinin hizmet bedellerinin de tam 2,5 kat artış göstermesinin Türkiye'deki ekonomik krizin en büyük kanıtı olduğunu söyledi. Şahin, şöyle devam etti: "Geçen yıl Sağlık Bakanlığı bütçesindeki 7 milyar 473 milyon liralık hizmet bedeli tutarı, bu yılki bütçede tam 18 milyar 946 milyona ulaşarak tam 2,5 kat artmıştır. Ülkemizde tüm mal ve hizmet ürünlerindeki artışın geçen yıla göre ortalama en az 2,5 kat ve yüzde 150 oranında arttığı göz önüne alındığında, şehir hastanelerinin hizmet bedellerindeki artış Türkiye'de enflasyonun en kötü ihtimalle yüzde 150 olduğunu açıkça ortaya koyuyor. TÜİK'in enflasyon yalanı 2023 yılı bütçe görüşmelerinde apaçık ortaya çıktı."

Hizmet ve kira bedelleri yüzde 116 arttı

	2022 Bütçesi (TL)	2023 Bütçesi	Değişim
Şehir Hastaneleri Hizmet Bedelleri	7.473.000.000	18.946.000.000	%153
Şehir Hastaneleri Kullanım (Kira) Bedelleri	14.091.904.000	27.716.000.000	%75
Toplam	21.564.904.000	46.662.000.000	%116

Maliyet 2,5 Kat Arttı

2022 yılı itibarıyla bazı şehir hastanelerinin 5 yıllık hizmet sözleşmelerinin sürelerinin sona erdiğini ve hizmet sözleşmelerinin yenilenmesi gerektiğinin altını çizen Şahin "Sağlık Bakanlığına hizmet sözleşmelerinin yenilenmesi konusunda Eylül 2021'de verdiğimiz soru önergesi şimdiki kadar cevapsız bırakıldı. Geçmişte şehir hastaneleri müteahhitlerine hizmet sözleşmeleri ihalesiz biçimde 5 yıllık olacak şekilde verilmiş. Hizmet bedellerinin bu denli arttığı bir ortamda kamuoyu, ihalelerin kimlere ve hangi usullerde kaç yıllığına verildiğini merak ediyor" dedi.

KIŞLAYI BETON PROJESİ İÇİN TAŞIMIŞLAR

İktidarın, Türkiye'nin en büyük şehir hastanesinin inşa edileceğini duyurarak taşıdığı Sarıgazi'deki İsmail Hakkı Tunaboşlu Kışlası'nın arazisi de yapılaşmaya açıldı. TOKİ araziye 420 konut ve 18 dükkân inşa edecek.

Megakent İstanbul'daki askeri arazi talanı son bulmuyor. Son olarak taşınan İstanbul Sarıgazi'deki İsmail Hakkı Tunaboşlu Kışlası'nın arazisi de yapılaşmaya açıldı. TOKİ, eski askerinin arazinin 51 bin 141 metrekarelik bölümüne iki etap haline 420 konut ve 18 dükkân inşa edecek.

Toplu Konut İdaresi Başkanlığı (TOKİ), Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na başvurarak çevresel etki değerlendirmesi (ÇED) süreci başlattığı projenin maliyetinin de 308 milyon TL olduğu açıklandı. Projenin ÇED dosyasında ise 26 blok inşaat edileceği belirtilerek, "Proje alanı bulunduğu yer itibarıyla, ana yollar yakınında olup, ulaşımına uygun bir noktadadır. Bu nedenle proje sahasının seçimi konut yerleşimi açısından oldukça doğru bir yerdedir. Ayrıca proje alanının, imar durumu ve konut projesinin yapılacağı arazinin bulunduğu yerin çevresel etkilerden az etkilenecek bir konumda olması yer seçiminde etkili olmuştur" denildi.

Çorlu'ya Taşındılar

2013 yılında Türkiye'nin en büyük şehir hastanesinin Sancaktepe ilçesine inşa edileceği ve yer olarak Sarıgazi'deki askeri arazilerin seçildiği açıklanmıştı. Ardından, 23'üncü Motorlu Piyade Alayı'nın bulunduğu General İsmail Hakkı Tunaboşlu Kışlası'nın taşınması karar verilmişti ve kışla Çorlu'ya taşınmıştı.

Ancak, AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 2019 yılındaki yerel seçimlerde miting meydanlarında, "Şimdi size Anadolu Yakası'nın en büyük şehir hastanesini kuruyoruz. 3 bin yataklı şehir hastanesini buraya, Sancaktepe'ye kuruyoruz. Yani, tüm Anadolu Yakası ağırlıklı olarak sağlıktaki hizmeti buradan alacak. Şu anda ihale hazırlıklarını yapıyoruz, ihalesini yapacağız ve şehir hastanesinin temelini atacağız" demesine ve aradan yıllar geçmesine rağmen eski askeri araziye şehir hastanesi yapılmadı.

Şehir hastanesi projesi için üç defa ihaleye çıkıldı ancak üç ihale de iptal edildi. Şehir hastanesi yapılacağı ve en az 15 bin kişi istihdam edileceği söylenen araziye geçtiğimiz yıl koronavirüs salgını nedeniyle Prof. Dr. Feriha Öz Acil Durum Hastanesi inşa edildi. Sancaktepe Şehir Hastanesi Projesi'ne dair uzun bir süredir açıklama yapılmıyor.

KONUT FİYATLARINDA YİNE REKOR ARTIŞ

Merkez Bankası verilerine göre, Konut Fiyat Endeksi (KFE) eylülde yıllık bazda yüzde 189,2 arttı. Ülke genelinde 100 metrekarelik bir evin ortalama fiyatı eylül itibarıyla 1 milyon 586 bin TL'ye ulaştı. Bu fiyat, İstanbul'da ise 2,5 milyon TL'yi aştı.

Merkez Bankası (TCMB) Eylül 2022 dönemine ilişkin Konut Fiyat Endeksi (KFE) verilerini açıkladı.

Buna göre, ağustosta bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 184,6 oranında artarak rekor kıran KFE, eylülde yıllık bazda yüzde 189,2 arttı.

Eylülde yıllık bazda en fazla artış yüzde 235,8 ile Antalya, Isparta ve Burdur'da yaşandı.

Bu illeri yüzde 212,1 ile İstanbul; yüzde 202,5 ile de Adana ve Mersin izledi.

Ülke Genelinde Bile 1,6 Milyon TL'ye Dayandı

TCMB verilerine göre, Türkiye'de bir konutun metrekare başı fiyatı ağustosta 15 bin 76 TL'ye yükselmişti.

Eylülde ise bu fiyat 15 bin 863 TL'ye çıktı.

Böylece, ülke genelinde 100 metrekare bir dairenin fiyatı 1 milyon 586 bin TL'ye ulaşmış oldu.

İstanbul'da 2,5 Milyon TL'yi Aştı

Ankara'da metrekare fiyatları eylül itibarıyla 11 bin 323 TL'ye; İzmir'de 18 bin 761 TL'ye ve İstanbul'da ise 25 bin 714 TL'ye ulaştı.

Böylece, İstanbul'da ortalama büyüklükteki bir dairenin fiyatı eylül itibarıyla 2,5 milyon TL'yi aştı.

SAYIŞTAY TESPİT EDİYOR, KURUMLAR DİNLEMİYOR

Kamu idarelerinin mali hesaplarını TBMM adına denetlemekle yükümlü Sayıştay'ın eli kolu her gün biraz daha bağlanıyor, hesap sormaz hale getiriliyor, tespitler dikkate alınmıyor. AKP idaresindeki yedi büyükşehir belediyesinde 2020 yılında tespit edilen ve izlemeye alınan 53 bulgudan 45'i 2021 yılında aynen devam etti. 8 bulguya ise 'kısmen çözüldü' notu düşüldü.

Denetim raporlarına yönelik makaslama ve sansür iddiaları ile tartışılan Sayıştay, AKP iktidarında asıl işlevinden uzaklaştırılarak adeta etkisiz hale getirildi. Kurum, tüm baskılara karşın hemen her denetim döneminde yüzlerce usulsüzlüğü açığa çıkarsa da usulsüzlüğün adresi AKP'li belediyeler, bulguları görmezden geldi. AKP'li yedi büyükşehir belediyesine yönelik 2020 yılında tespit edilen ve 2021 yılında da izlemeye alınan 53 usulsüzlüğün 45'inin çözümüne yönelik adım dahi atılmadı. Sayıştay denetçisi, "Suya yazı yazıyoruz" ifadesini kullandı.

Kamu idarelerine yönelik denetim raporları hemen her yıl etkisini biraz daha kaybederken usulsüz işlemlerin sayısındaki artışa karşın yargı ayağı harekete geçirilmedi. Sayıştay'ın denetlediği kamu kurumları da tespit edilen usulsüzlük ve mevzuata aykırılıkların düzeltilmesi yönünde adım atmadı.

Bulgular Kâğıt Üzerinde

Sayıştay'ın 2021 yılı mali denetimleri kapsamında mali hesaplarını merccek altına aldığı kamu idarelerinin, 2020 yılından devreden mevzuata aykırı işlemlerini büyük ölçüde düzeltmediği görüldü. En çarpıcı örnek ise AKP idaresindeki büyükşehir belediyelerinde yaşandı. Aralarında Kocaeli, Konya ve Antep'in de yer aldığı yedi AKP'li büyükşehir belediyesinin, Sayıştay'ın mevzuata aykırılık tespitlerinin düzeltilmesi yönünde adım atmaması dikkati çekti. Sayıştay'ın 2020 yılında tespit ederek, 2021 yılı denetim döneminde de izlemeye aldığı yedi AKP'li belediyeye yönelik 53 mevzuata aykırı bulgunun yalnızca sekizi, "Kısmen" çözülebildi. Kalan 45 bulguya yönelik ise tek bir adım bile atılmadı.

Usulsüzlükler Olduğu Gibi

Kayseri Büyükşehir Belediyesi'ne yönelik 2020 yılında tespit edilerek 2021 yılı denetim döneminde takibi sürdürülen 12 bulgudan 11'i de düzeltilmeden kaldı. İdare yalnızca, "İlan ve Reklam Vergilerinin İlçe Belediyelerine Devredilmesi ve Payın Alınma Sürecinin İşletilmemesi" başlıklı bulguda yer alan hatalı işlemleri düzeltti. Aralarında, "10 Yıllık Kira Süresi Dolan İşletmelerin Süresinin İhalesiz Uzatılması" ve "Şehir İçi Çalışan Halk Otobüslerinin İhalesiz Çalıştırılması" başlıklı bulgularının da olduğu 11 bulguda yer alan sorunların aynen devam ettiği bildirildi.

Benzer bir tablonun, AKP'li Kocaeli ve Konya büyükşehir belediyelerinde de yaşandığı öğrenildi. Konya'da 2020'den 2021'ye devredilen yedi bulguya, Kocaeli'nde ise 2020'den 2021'e devreden sekiz bulguya çözüm getirilmedi. AKP'li Bursa Büyükşehir Belediyesi devreden iki bulgudan birini kısmen giderirken AKP'li Gaziantep Büyükşehir Belediyesi de devreden sekiz bulgudan dördünü kısmen çözebildi. Samsun'da 10 bulgudan yalnızca ikisi çözüme kavuşturulurken Trabzon'da ise altı bulgudan hiçbirinin çözümüne yönelik adım atılmadı.

Kocaeli, Konya, Bursa, Gaziantep, Samsun ve Trabzon belediyelerinde 2020'de tespit edilen ve 2021'de çözüme kavuşturulamayan tespitlerden bazıları şunlar oldu:

- Taşınmaz Envanterine Yönelik Eksiklerin Bulunması (Konya)
- Kanun'da Belirlenen Parasal Limitlerin Altında Kalmak Amacıyla Bazı Mal ve Hizmet Alımlarının Kısımlara Bölünmesi (Bursa)
- Taşınmaz Kiralamalarında Mevzuata Aykırı Olarak Kira Süresinin Uzatılması (Antep)
- Otopark Gelirlerinin Vadeli Hesapta Takip Edilmemesi ve Amacı Dışında Kullanılması (Kocaeli)
- İlan ve Reklam Vergilerinin Takip ve Tahsil Edilmemesi (Samsun)

Çözüm İçin Çaba Gösterilmiyor

Sayıştay'ın mali şeffaflık açısından kritik önemde olduğuna dikkati çeken Sayıştay denetçisi, "Denetçilerin titizlikle ortaya çıkardığı ve çözülmesi talebiyle idarelere bildirdiği tespitlerin çözümüne yönelik tek bir adım dahi atılmadığını görüyoruz" diye konuştu. Denetim raporlarının, "Diğer Bulgular" bölümündeki tespitlere yönelik yargı sürecinin işletilemediğini belirten denetçi, şunları kaydetti:

"2020 yılında denetime takılan mevzuata aykırı bir işlemin 2021 yılında da aynen sürdürülüyor olduğunu görüyoruz. Bu, en hafif tabirle umursamazlıktır. Bizler, kamu adına mali hesapları denetleriz. Kamu idarelerinden de hesap vermekle yükümlü oldukları halka karşı ahlaklı davranarak mevzuata aykırı işlemlerini düzeltmesini bekleriz. Ancak görüyoruz ki bu aykırılıklar çözülmek bir yana çözülmesi için çaba bile gösterilmiyor. Böyle olunca, işini layıkıyla yapan üstatlarımız suya yazı yazıldığını düşünüyor."

YASALARI DEĞİŞTİREREK ORMAN YAĞMALADILAR

Orman mühendisleri ve akademisyenler TOD Kurul Toplantısı'nda buluştu. TOD Genel Başkanı Özkara, AKP dönemindeki uygulamaların ormanların yağmalanmasına yol açtığına dikkat çekerek "20 yılda yapılan yasal düzenlemeler büyük yıkımlara neden oldu" diye konuştu.

Türkiye Ormanlılar Derneği (TOD) 57'nci Dönem 2'nci Danışma Kurulu Toplantısı Antalya'da başladı. Ülkenin dört bir tarafından gelen orman mühendisleri ve akademisyenler ormanlar üzerinde artan baskıyı ve iktidarın ormancılık politikasını masaya yatırdı.

Açılış konuşmasını yapan TOD Genel Başkanı Hüsrev Özkara, son 20 yılda Orman Kanunu'nda 34 kez değişiklik yapıldığını hatırlattı. Özkara, yasa eliyle ormanların korunmasının rafa kaldırıldığını ifade ederek, "Orman alanlarında verilen izinler sonucunda orman bütünlüğü bozuldu ve ormanlarımızın parça büyüklükleri azaldı" dedi ve şu bilgileri paylaştı:

- 2008-2019 yılları arasında 100 hektardan büyük orman parçalarının sayısı 11 bin 163'ten 7 bin 164'e
- 10-99 hektar arası büyüklüğe sahip orman parçalarının sayısı 33 bin 829'dan 30 bin 116'ya geriledi.
- 10 hektardan küçük orman parçalarının sayısı 55 bin 484'ten 120 bin 789'a yükseldi.

20 yılda ormanlarda aşırı odun üretiminin arttığını dile getiren Özkara, şöyle konuştu: "20 yıl gibi kısa sürede dikili kabuklu gövde hacmi 9 milyon metreküpten yaklaşık 37 milyon metreküpe çıkarılarak, hızla tırmanan bir üretim çılgınlığına dönüştü. Kısa sürede yaşanan bu büyük yıkım ormanlarımızın içinin boşaltılmasına neden oldu. Dikili satış yoluyla yapılan üretim faaliyetleri, üretim süreci içerisinde yeterince denetlenmiyor. Tüm bu olumsuzluklara karşı, dikili satış yoluyla yapılan üretim miktarı her yıl artıyor, 2022 yılında dikili satış yoluyla yapılan üretim oranının yüzde 42'ye ulaştırıldı."

Artan odun hammaddesi açığının önemli bölümünün doğal ormanlardan karşılandığına dikkat çeken Özkara, "Hızlı gelişen türlerle tesis edilen ağaçlandırma sahalarından karşılanması önem kazandı. Bu amaçla 2014 yılında uygulanmaya başlandı ancak uygulamada plantasyon ormanlarına öncelik verilmesi gerekirken doğal ormanlardaki uygulamalara ağırlık verildi" ifadelerini kullandı.

TARIMDA ÜRETİCİ ENFLASYONU REKOR TAZELEDİ

Tarım ürünleri üretici fiyat endeksi (Tarım-ÜFE) yıllık yüzde 163.3 artarken, aylık yüzde 4.59 yükseldi.

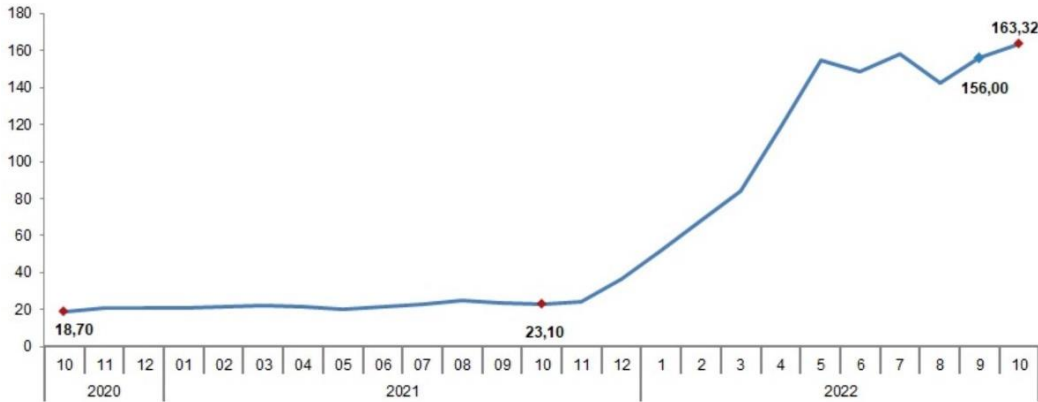
Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), ekim ayına ilişkin Tarım Ürünleri Üretici Fiyat Endeksini (Tarım-ÜFE) yayınladı.

Tarım-ÜFE, Ekim'de aylık bazda yüzde 4.59 artarken, yıllık bazda yüzde 163.32 yükseldi.

Endeks'te, bir önceki yılın Aralık ayına göre yüzde 123.81 ve on iki aylık ortalamalara göre yüzde 111.12 artış gerçekleşti. Böylece Endeks, yıllık bazda yeni bir rekora imza attı.

Balık ve Diğer Balıkçılık Ürünlerinde Azalış

Sektörlerde bir önceki aya göre, balık ve diğer balıkçılık ürünlerinde yüzde 1,81 azalış, tarım ve avcılık ürünleri ve ilgili hizmetlerde yüzde 4,72 artış, ormancılık ürünleri ve ilgili hizmetlerde yüzde 5,85 artış gerçekleşti. Ana gruplarda bir önceki aya göre tek yıllık bitkisel ürünlerde yüzde 3,21, canlı hayvanlar ve hayvansal ürünlerde yüzde 4,36 ve çok yıllık bitkisel ürünlerde yüzde 8,84 artış gerçekleşti.

Aylık Tarım-ÜFE'ye göre 7 alt grup daha düşük, 7 alt grup daha yüksek değişim gösterdi.

Bir önceki aya göre azalış gösteren alt gruplar sırasıyla, yüzde 16,50 ile tropikal ve subtropikal meyveler ve yüzde 12,46 ile lifli bitkiler oldu. Buna karşılık, aylık artışın yüksek olduğu alt grup ise yüzde 50,68 ile diğer ağaç ve çalı meyveleri ile sert kabuklu meyveler ve yüzde 13,58 ile yağlı meyveler oldu.

Yıllık Artış Turunçgille Ve Çeltikte

Yıllık artışın düşük olduğu alt gruplar sırasıyla, yüzde 83,57 ile koyun ve keçi, canlı; bunların işlenmemiş süt ve yapağları ve yüzde 125,26 ile tropikal ve subtropikal meyveler oldu. Buna karşılık, yıllık artışın yüksek olduğu alt gruplar ise sırasıyla, yüzde 361,53 ile turunçgiller ve yüzde 230,48 ile çeltik oldu.

Ekim 2022'de, endekste kapsanan 92 maddeden, 20 maddenin ortalama fiyatında azalış, 59 maddenin ortalama fiyatında ise artış gerçekleşti.

ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI VERİLERİ GİZLİYOR

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın enerji yoksulluğunu gizlemek için belli bir dönem içinde abonelere uygulanan kesinti sayısını" açıklamak yerine belli bir dönem boyunca "elektrik ve doğalgazı kesik olan abone sayısını" açıklayarak verileri alenen gizlediğini söyledi. CHP'li Akın, "Kesinti verilerini gizleseniz de enerji yoksulluğunu gizleyemezsiniz. 2021 yılında elektrik abonelerine toplam 3 milyon 449 bin kesinti uygulanırken; bakanlık artık kesinti sayısı yerine yıl boyunca elektriği kesik olan abone sayısının 425 bin olduğunu açıklayarak Türkiye'de yaşanan enerji yoksulluğunun geldiği boyutu gizlemeye çalışıyor" değerlendirmesinde bulundu.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, enerjinin temel bir insan hakkı olduğu ilkesinden hareketle kesintisiz ve ulaşılabilir olması gerekirken, Türkiye'de art arda yapılan zamlarla vatandaşların derin bir enerji yoksulluğu yaşadığına işaret etti. 2022 yılında enerjide art arda yapılan zamlar nedeniyle vatandaşın faturaları ödemekte zorlandığını kaydeden CHP'li Akın, şunları ifade etti:

"Bilgi Edinme Yasası kapsamında her ay yaptığımız başvurulara gelen yanıtlara göre 2021 yılında toplam 3 milyon 449 bin aboneye elektrik kesintisi uygulanmıştı. Elimizde bu verilerin doğruluğunu gösteren 12 ay boyunca verilen yanıtlar bulunuyor. Tek başına bu veri bile Türkiye'de yaşanan enerji yoksulluğunu gösteriyor. Bu gerçeklik ortadayken, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı son dönemde kesinti sayısını gizlemek için ilginç bir çaba içerisine girdi. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı; 2021 yılında Türkiye genelinde yaşanan kesinti sayısının kaç olduğu sorularına 425 bin yanıtını vermeye başladı."

'Gizlemek İçin Veri Cambazlığı Yapıyorlar'

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın kesinti sayısını gizleyerek kamuoyunu yönetmeye yönelik bir girişim içerisinde olduğunu kaydeden CHP'li Akın, şunları dile getirdi: "Bakanlığın son dönemde verdiği yanıtlar incelendiğinde yapılmak istenen veri cambazlığı da ortaya çıkıyor. Bakanlık artık belli bir dönemde elektrik ve doğalgazda uygulanan kesinti sayıları yerine; belli bir dönem boyunca elektrik ve doğalgazı kesik olan abone sayılarını açıklamaya başladı. Buna göre bir abonenin yıl içinde 11 ay boyunca elektriği kesik durumda olsa bile 1 ay elektriği açık kaldığı için kesinti verileri içine dahil edilmiyor. Bu, çok açık bir veri cambazlığı ve kamuoyunu yanıltmaya yönelik bir girişimdir."

Milyonlarca Aile Faturalarını Ödeyemiyor

CHP'li Akın, enerjinin temel bir insan hakkı olduğu ilkesinden hareketle vatandaşlara verilen hizmetin kesintisiz olması gerektiğine işaret etti. CHP'li Akın, şöyle devam etti: "12 ay boyunca faturasını ödeyemediği için kesinti yaşayan bütün vatandaşlarımızın bu veri içerisinde yer alması gerekiyor. Bakanlık ise 12 ay boyunca elektriği ya da doğalgazı kesik olan aboneleri açıklıyor. Enerjide yaşanan derin buhranın üstünü örtmek için AK Parti'nin bu oyunu zaten iktidar sözcülerinin son dönemde açıkladığı verilerle de örtüşüyor. Bugün milyonlarca aile faturalarını ödeyemiyor. 5 milyon ailenin elektrik ve doğalgaz borçlarından kaynaklı icra takibinin sıfırlanmasını içeren yasal düzenleme ve 3 milyon aboneye elektrik desteği verilmesi ülkemizde enerji faturasını ödemekte zorlanan abone sayısının neredeyse 10 milyona yaklaştığını söylemek yanlış olmaz."

İYİ DUYMANIN BEDELİ YÜKSEK

İşitme cihazı kullanmak zorunda kalan bireyler yüksek maliyet nedeniyle sıkıntı yaşıyor. Yurttaşlar "SGK'nin işitme cihazına ödediği miktar az. Bize maliyeti ortalama 10-15 bin TL. Bu paraları nasıl verelim" diye sordu.

Doğuştan ya da sonradan işitme kaybı yaşayan bireylerin kullanması gereken kulak arkası işitme cihazlarının fiyatları cep yakıyor. Piyasada ortalama işitme cihazları 10 binden başlıyor, 40 bin TL'ye kadar çıkıyor. Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) ödemesi ise bu cihazlar için ortalama 3 ila 4 bin lira arasında kalıyor. Aileler, SGK ödemesinin çok yetersiz olduğunu belirterek "SGK ödemesi yetersiz, cihazlar pahalı. Asgari ücretle geçinen insanlar. Bu cihazlara nasıl ulaşalım. Bu sağlık hakkı ihlali" dedi.

İşitme problemi yaşayan bireyler, işitme cihazı kullanmalı. Ancak devletin bu cihazlar için ödediği rakamlar bir hayli düşük. SGK'nin her iki kulağa ödediği rakam çocuk ve yetişkinlerde farklı ve bu rakam ortalama 3 bin ila 4 bin TL arasında. Ancak piyasada bu fiyata işitme cihazı yok. Ayrıca bu cihazlar ortalama 5 yılda bir değişmeli. Türkiye'de yılda 300-400 bin kişinin işitme cihazı aldığı tahmin ediliyor.

Alamayan Aileler Var

Aileler, işitme cihazlarına ulaşmanın zorluklarına dikkat çekti. İşitme Engelliler ve Aileleri Derneği (İED)Yönetim Kurulu Başkanı Pelin Atik, işitme cihazları ile ilgili yaşanan sorunlara dikkat çekerek "SGK'nin işitme cihazı için ödediği rakam 18 yaş üzerindeki bireyler için bin 514 TL. 18 yaş altı için bu rakam biraz daha yükseliyor. Ama miktar yetersiz kalıyor" dedi. Kendisi de uzun yıllar işitme cihazı kullanan, ardından biyonomik kulak ameliyatı olan Atik, "Devlet geçmiş yıllarda tek kulak ödemesi yapıyordu. 6 ay sonra diğer kulak için reçete yapıyordu. Düşünün, gözlük almaya gidiyorsunuz ve bir camını önce alabiliyorsunuz ve 6 ay sonra diğerini. Böyle bir durum söz konusuydu. Bunu 2021 yılının haziran ayında değiştirdiler" diye konuştu. "Cihazlara ulaşmak bu kadar zor olmamalı" diyen Atik, şöyle devam etti: "Devlet ödemesi çok komik bir rakam. Normal şartlarda son teknoloji cihazlara erişmek o kadar zor ki. Orta seviye de bir cihaz 7-10 bin TL arasında. Üstelik bu tek kulak için. Bu cihazı alamayıp ve yardım için derneğimize çok sayıda başvuran var. Biyonomik kulak ameliyatı olacak kişilerin boşa çıkan ve derneğe bağışladığı cihazları da ihtiyaç sahiplerine veriyoruz.

Cihaza erişemeyen, ulaşamayan o kadar çok insan var ki aslında bu sağlık hakkı ve bu hakkın ihlali söz konusu oluyor. Ortalama bir cihazın maliyeti 15-20 bin TL'yi buluyor. Son teknoloji olan, telefon ve televizyona bağlanan cihazlarda fiyat 40-50 bin TL'ye çıkabiliyor. İnsanlar zor durumda. Benzer sorun biyonomik kulaklarda da var. Aileler bu fiyatları karşılayamıyor. Devlet işitme cihazları için 5 yılda bir yenileme hakkı veriyor. Bazı ailelerde iki-üç çocuk işitme kayıplı olabiliyor. Asgari ücretle geçinen bir toplumuz. İnsanlar nasıl bu ücretleri ödeyecek? Bu cihazlara ulaşamamak çocuğun sessiz kalması, dil gelişiminin gerilemesi demek, konuşmasının gerilemesi demek."

SGK'nin işitme cihazı ödemesi

18+ yaş	Çalışan	1211.20 TL
	Emekli	1514 TL
13-18 yaş	Çalışan	1816.80 TL
	Emekli	2271 TL
5-12 yaş	Çalışan	1937.92 TL
	Emekli	2422.40 TL
0-4 yaş	Çalışan	2180.16 TL
	Emekli	2725.20 TL

UYUŞTURUCU GÖZ ALTISINDA YÜZDE DOKSANI SERBEST, SONUÇ; SİMİTÇİDEN DAHA FAZLA UYUŞTURUCU TACİRİ!

Haftada 5 binden fazla uyuşturucu satıcısı veya imalatçısının gözaltına alındığı bir ülkenin sokaklarında seyyar simitçiden daha fazla uyuşturucu taciri olması kaygı veriyor. Gözaltına alınanların yüzde 90'ının serbest kalması, operasyonların ciddiyetsizliğini gösteriyor. İktidar, ülkedeki uyuşturucu ticaretinin hangi boyutlara ulaştığını gizliyor!

Uyuşturucu baronlarının ve ikamet olarak Türkiye'yi seçtiklerinin art arda ortaya çıkması iktidarı rahatsız etti. 2020 yılında yine İstanbul-Sarıyer'de lüks villasında yakalanarak gözaltına alınan dünyanın en büyük kokain baronlarından Ürdün asıllı Filistinli Waleed Issa Khamayis de Brezilya tarafından çıkartılan iki ayrı kırmızı bülten ile aranılıyordu.

Bu kişinin Brezilya'da devam eden 8 tonluk uluslararası kokain organizasyonu davasında, hakkında 2017 yılında çıkartılan yakalama kararı üzerine, Türkiye-Brezilya arasında iade anlaşması olmadığı için İstanbul'a yerleşerek işlerini buradan yürüttüğü ortaya çıktı.

✓ İki yıl önce emniyetin açıklamasına göre 'lüks villasında' gözaltına alınan bu baron Brezilya'ya iade edildi mi, hâlâ Türkiye'de mi?

Latin Amerika, Balkanlar, Rus, Gürcü, Azeri, Çeçen mafyalarının Türkiye'ye gelmesi, yakalananların çoğunda sahte Kuzey Makedonya pasaportu çıkması tesadüf olabilir mi? Geçen yılın mayıs ayında Kuzey Makedonya İçişleri Bakanlığı'ndan 9 üst düzey yetkilinin, suç örgütlerine rüşvet karşılığı pasaport temin etmekten tutuklandığı medyada yer aldı. Kuzey Makedonya pasaportuyla ülkemize giriş yapanlar için daha ciddi ve sıkı bir pasaport kontrolü bile yapılırsa muhtemelen çoğu suç örgütü üyesinin daha girişte yakalanması mümkün olacak.

İçişleri Bakanı her hafta en az 5 bin uyuşturucu satıcısı veya imalatçısının gözaltına alındığını söylüyor. Gözaltına alınanların ardından ertesi hafta ve izleyen diğer haftalarda 5'er bin kişi daha gözaltına alınıyorsa, sokaklarda seyyar simitçiden fazla, her adımda, her köşe başında uyuşturucu satıcısı, imalatçısı dolaşiyor demektir. Bu, uyuşturucu tacirlerinin yakalananların yerine kısa sürede yenisini rahatlıkla bularak, işlerini sürdürdükleri anlamına da geliyor.

İçişleri Bakan Yardımcısı ekimde uyuşturucuya karşı düzenlenen 25 bin 767 operasyonda, 32 bin 393 kişinin gözaltına alındığını 1822 kişinin tutuklandığını açıkladı. Tutuklananlar, gözaltına alınanların onda biri bile değil! Bakan Yardımcısı 2022'nin 10 aylık döneminde yapılan toplam 199 bin 854 operasyonda ise 254 bin 813 kişi gözaltına alınırken, 22 bin 192 kişinin tutuklandığını ifade ediyor.

✓ On ayda **çeyrek milyon insanın gözaltına alınması** tabloyu ürkütücü kılarken, tutuklananların gözaltılarının yüzde 10'undan az olması operasyonların amacı ve ciddiyeti açısından sorgulanmasını gerektiriyor.

Gözaltına alınan 250 bin kişinin 230 bini serbest kalıyorsa, binlerce kişi için oluşturulan bu suç ve gözaltı dosyalarından, sabıka kayıtlarından dolayı aynı zamanda bu kişiler için ileride ciddi mağduriyetlerin ortaya çıkması söz konusu olabilecektir. Yakalanan uyuşturucu madde türlerinin bazılarında bir önceki aya göre yüzde 95-1021'i bulan artışlar olması, sokaklardan satıcı-torbacı toplamaktan öte organizasyonun tepesindekilere ulaşılmasının hayati önemde olduğunu göstermektedir.

ALEVİLERİ 'BÖLME' PLANI MI?

Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığı kurulmasına ilişkin Cumhurbaşkanı kararı, iktidarın dayatmacı siyasetinin, ortak akılı reddeden yaklaşımının ve Alevileri 'bölme' planının belgesidir. Alevi toplumunun taleplerini yok sayan, başkan ve tüm üyelerinin Cumhurbaşkanı tarafından atanmasını öngören bu kararname, samimiyetsizdir!

Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığı kuruldu. Bu kararname, iktidarın iki hafta önceki 'Türkiye Yüzyılı' çağrısında, uzlaşa, birlik, daha fazla demokrasi, adalet, özgürlük ve temel haklara teminat vaatlerinin samimiyetsiz bir yalandan ibaret olduğunu gösterdi.

Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığının 'Cemevlerinin belirlenmesine yönelik çalışmalar yapmakla' görevlendirilmesi, izin almadan Cemevi açılmayacağını, iktidarın bu izin yetkisini 'Alevileri bölmek' için kullanacağını düşündürmektedir.

Kararın ardından, "Demokratikleşme reformlarımızdan bir tanesi olan bu adım ülkemize ve Alevi-Bektaşî kardeşlerimize hayırlı olsun" diyen Cumhurbaşkanı (CB) Erdoğan, kimsenin görüş, öneri ve talebini dinlemediği, itirazlara kulak asmadığı kararı 'Demokratik reform' diye nitelendirip Alevilerle alay ediyor.

Alevi inancını bir kültürel etkinlik gören, Cemevlerini ibadethane saymayan, elektrik, su, doğalgaz faturasını ödemeyi, kadro verip maaş bağlamayı 'demokratik reform' sanan bu tavrın toplumsal barış ve uzlaşıyla, inançlara ve yaşam tarzlarına saygıyla bir ilgisi yoktur.

TBMM'deki görüşmeler sırasında taleplerini dile getirmek için Meclis'e gelen Alevi yurttaşlarımızın, Alevi Dedelerinin, inanç önderlerinin üzerine güvenlik güçlerini gönderen iktidar, yayınlanan CB Kararı'nda da aynı retçi, inkârcı, yok sayıcı yaklaşımı gösterdi. Alevi derneklerinin 'Eşit yurttaşlık istiyoruz' talepleri duyulmadı!

Aleviliği devlet kontrolüne almayı, Kültür ve Turizm Bakanına bağlı bir başkanlıkla yönetmeyi amaçlayan kararda Alevi-Bektaşî Kültür ve Cemevi Başkanlığı'nın başkan ve 11 üyeden oluşan Danışma Kurulu'nun tamamı Cumhurbaşkanlığı tarafından tayin edilecek.

✓ Alevi dernekleri, vakıfları, federasyonları devre dışında tutulurken, dilediğinde Kültür ve Turizm Bakanı kurula başkanlık yapacak.

Başkanlığın görevleri arasında Cemevlerinin yönetim-denetim-koordinasyonunu yapmanın yanında yatırımları izleme, ödenek aktarma, Dedelere kadro verip memuriyete alma vb. sıralanıyor. Alevi-Bektaşîlikle ilgili akademik çalışmalar yürütmek, eğitim-kültür faaliyetleri yapmak ve 'Bakan tarafından verilecek diğer görevleri yerine getirmek' de görevler arasında.

Bu düzenleme, bugüne kadar dile getirilen tüm talepleri yok saydığı gibi, Alevi-Bektaşî toplumunu, iktidara biat etmeye 'Devletin-iktidarın Alevi'si' olmaya zorlamayı amaçlıyor. Torba yasayla Alevilik dizayn ediliyor. Başta Almanya olmak üzere Avrupa ülkelerinde bile hükümetler Alevilere, inançlarına, ibadethanelerine bu iktidardan daha fazla saygılı. İnançların özgürce ve siyaset gölgesi olmaksızın yaşanması için her türlü olanağı, yasal zemini ve toplumsal alanı sağlıyor.

"GÖLGE" RAPORLAR "İŞİĞİ" NDA

CEDAW (Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi) Türkiye Raporu

Özet Çeviri

Devletlerin Kaçınamayacağı Sorumluluk: Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

Birleşmiş Milletler (BM) düzeyindeki 9 temel insan hakları sözleşmesinden biri olan Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Sözleşmesi (CEDAW), bu sözleşmeler arasında özellikle kadınların insan haklarını ve toplumsal cinsiyet eşitliğini odağına alan tek sözleşmedir. Uluslararası kadın hakları yasası olarak da kabul edilen CEDAW, sözleşmeye taraf olan ülkelerde kadın haklarının güvence altına alınmasını ve geliştirilmesini hedeflemektedir. CEDAW, sözleşmeyi imzalayan devletlerin kadınlara yönelik ayrımcılığın tüm biçimlerini önlemek, kadınların toplumsal durumlarını iyileştirmek, toplumsal cinsiyet ilişkilerini ve toplumsal cinsiyete dayalı basamaklı yargıları değiştirmek üzere taahhütlerde bulunmasını sağlamaktadır.

CEDAW, Kadının İnsan Haklarının Geliştirilmesi Ve Somut Adım Öneriyor

CEDAW, BM Genel Kurulu tarafından 1979'da kabul edilmiş, 1981'de yürürlüğe girmiş ve Türkiye tarafından 1985 yılında imzalanmıştır. Sözleşmenin imzalanması, taraf devletleri kadınlara karşı ayrımcılığın ortadan kaldırılması için somut adımlar atmaları ve CEDAW Komitesi'ne düzenli olarak kadının insan haklarının geliştirilmesi konusunda ülkedeki devlet uygulamalarını raporlamak ve sunmakla yükümlü kılmaktadır. Sözleşme uyarınca, taraf devletlerin, ilki Sözleşme'nin kabulünden bir sene sonra, diğerleri de her dört sene bir olmak koşulu ile ülke raporu / resmi rapor sunması gerekmektedir. Türkiye'nin şu ana kadar Komite'ye sunduğu raporlar incelendiğinde sekizinci raporunu sunmuş olduğunu görmekteyiz. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı sonrası kadın hakları konusunda ciddi gerilemeler kaydeden Türkiye hakkında; 8. periyodik rapor ile ilgili Komite'nin nihai gözlem raporunda ciddiye alınması gereken eleştiriler yer almakla birlikte kadın hakları örgütleri tarafından hazırlanan gölge raporlar da bu alandaki gerilemenin devam ettiğine ve hatta arttığına işaret etmektedir.

8. Periyodik Raporla Türkiye'ye Ciddi Eleştiriler

Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi, taraf devletlerin kendisine sundukları raporları incelemekte ve değerlendirmektedir. Komite, taraf devletin sunduğu raporların devlet görevlilerinin katılımıyla tartışıldığı yapıcı diyaloglarda ve taraf devletlerden alınan raporların incelenmesine dayanan genel tavsiyelerde bulunmaktadır. Türkiye şu ana kadar Komite'ye 8 rapor sunmuştur. İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı sonrası kadın hakları konusunda ciddi gerilemeler kaydeden Türkiye hakkında; 8. Periyodik rapor ile ilgili Komitenin nihai gözlem raporunda ciddi eleştiriler yer almakla birlikte yukarıda da belirtildiği üzere kadın örgütleri tarafından hazırlanan gölge raporlar da bu alandaki gerilemelerin devam ettiğine ve hatta arttığına işaret etmektedir.

Kadına Yönelik Toplumsal Cinsiyete Dayalı Şiddetin Vurgulanması

- Bu başlık altında yer alan değerlendirmeler incelendiğinde vurgulanması gereken en önemli konulardan biri toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ve ayrımcılığın devam ettiğine ilişkin ifadelerdir.

- Komite daha önceki tavsiyelerini (CEDAW/C/TUR/CO/7, para. 33) hatırlatarak kadına yönelik cinsiyete dayalı şiddete ilişkin 35 (2017) sayılı genel tavsiyesi ve 19 sayılı genel tavsiyesini güncelleyerek ve kamusal ve özel alanlarda tüm kadınlara ve kız çocuklarına yönelik her türlü şiddetin ortadan kaldırılmasına ilişkin Kalkınma Hedefi 5.2'ye göre taraf Devlete kadınlara yönelik toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti suç sayan yasaların uygulanmasını denetleme mekanizmalarını geliştirmesini tavsiye etmektedir.

•Evlilik ve Aile İlişkileri: Nafaka Değerlendirmesi

Evlilik ve aile ilişkileri başlığı altında incelenen konular erken yaşta zorla evlilikler, imam nikahı ile yapılan evliliklerin artışı ve yaratabileceği sorunlar, boşanma sonrası yoksulluğun giderilmesi bakımından oldukça önem taşıyan nafaka konusudur.

- Komite'nin belirttiğine göre 2018 yılında hazırlanan ve 2020 yılında revize edilen Erken ve Zorla Evliliğin Önlenmesine İlişkin Ulusal Strateji ve Eylem Planı'nı henüz resmi olarak onaylanmamıştır. Ayrıca 11. Kalkınma Planı'nda yer alan kadınların güçlendirilmesi ve kadına yönelik şiddetle mücadeleyle ilişkin ulusal eylem planında yer alan erken ve zorla evliliklerle mücadeleyle yönelik tedbirleri içeren eylem planlarının geliştirilmesinin her zaman yeterince finanse edilmediğine dikkat çekilmektedir.
- Anayasa Mahkemesi'nin 2015 yılındaki kararı ile dini nikah ile evli olmak suç olmaktan çıkarılmıştır. Bu durumun çok eşli ve çocuk evliliklerinin sayısında artışa neden olabileceği ve kadınlar için önemli bir risk teşkil edebileceği vurgulanmıştır. Ayrıca kayıt dışı dini evlilikler sonucunda kadınların medeni hukuk kapsamındaki ekonomik korumalardan mahrum kalacağı ifade edilmiştir.

-TCK'nın 230. maddesinde "Birden Çok Evlilik, Hileli Evlenme, Dinsel Tören Suçu" başlığı altında düzenlenen ve resmi nikahla yapılmayan evliliklerin suç sayıldığı bu maddenin iptali özel hayatın ve aile hayatının gizliliği ile din ve vicdan özgürlüğüne aykırı olabileceği değerlendirilmeleriyle gerçekleştirilmiştir. 230. maddenin gerekçesi incelendiğinde ise aile düzeninin korunmasının amaçlandığı görülmektedir. Dini nikah ile evlenilmesinin ayrıca Türkiye'de yaşayan göçmen kadınların ve kız çocuklarının korunması hususunda da endişe yaratacak boyutları içermektedir.

- Komite ayrıca "belirsiz nafaka" konusundaki endişelerini de dile getirmiştir. Nafaka ödemelerinin evlilik süresine göre sınırlandırılmasının ise aile içi şiddete maruz kalan kadınları şiddet içeren ilişkide kalmaya zorlayacağını belirtmektedir. Belirlenen yoksulluk nafaka miktarının yoksulluk sınırının altında kalması ise ayrıca şu sözlerle dile getirilmiştir: Taraf Devlet mahkemeleri tarafından 2019 yılında hükmedilen ortalama yoksulluk nafakası 370 TL iken, Ekim 2019'da yoksulluk sınırının 2.058 TL olduğunu ve sadece kadınların nafaka alması gerekçesinin geleneksel toplumsal cinsiyet rollerine, cinsiyetler arası ücret eşitsizliğine ve kadınların ekonomik olarak eşlerine bağımlı hale getiren işgücü piyasasına sınırlı erişimlerine işaret ettiği ifade edilmiştir.
- 58. Komite, Taraf Devletin, Komite'nin evlilik, aile ilişkileri ve bunların sona ermesinin ekonomik sonuçları hakkındaki 29 (2013) sayılı genel tavsiyesine uygun olarak, uymayanlara yönelik cezaları güçlendirmek de dahil olmak üzere, nafaka yükümlülüklerinin katı bir şekilde uygulanmasını sağlamasını tavsiye etmektedir.

Türkiye'nin 8. Periyodik Raporu ile ilgili CEDAW Komitesi'nin Nihai Görüşü

- Komite, 2016'daki darbe girişimi sonrası 18 Temmuz 2018'de biten olağanüstü hal süresince alınan önlemler ile ilgili endişelerini ifade etmektedir. Hükümetin anti-terörizme karşı baskıcı önlemlerine kadın hakları ve hukukun üstünlüğüne de olumsuz etkisi olmuştur. Yine hükümetin bu dönemde aldığı önlemler; memur, hâkim, askeri personel ve akademisyen gibi görevlerde bulunan kadınların işten çıkarılmasına yol açmıştır. Söz konusu alınan önlemler, kadın hakları ve hukukun üstünlüğüne karşı ciddi negatif etki yaratmaya devam etmektedir.
- Komite 7. Periyodik raporunda da yer aldığı gibi hükümet; insan haklarına, hukukun üstünlüğüne, yargı bağımsızlığına ve ifade özgürlüğüne olan bağlılığı konusunda ısrar etmektedir. Hükümet ayrıca kadın haklarına saygı duyup insan haklarını koruyan kurallar başta olmak üzere anayasal düzeni korumalıdır.

Bu endişelere istinaden, 2010 yılından bu yana aktif olan **Kadın Cinayetlerini Durduracağız Derneği'ne** "kanuna ve ahlaka aykırı faaliyet yürütme" iddiasıyla açılan davanın hukuksuzluğu ve kadın hareketinin durdurulmak isteniyor olması raporun belirttiği bu endişeyi doğrular niteliktedir. **Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu'na** açılan bu dava aslında hukuksuzca yapılan işlemlerin onarcası belki yüzlercesi içinden sadece bir örneği teşkil etmektedir. İktidar uzun yıllardır sistematik bir şekilde Türkiye'deki kadınların haklarını gasp etmeye çalışmakta ve elinde olanı almak için elinden gelen her şeyi yapmaktadır. Türkiye'nin ani bir kararla İstanbul Sözleşmesi'nden geri çekilmesi de bunun en utanç verici örneklerinden birini teşkil etmektedir.

- Komite, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararı ile ilgili derin üzüntü ve endişelerini paylaşmaktadır. Kararın, parlamenter bir tartışma olmadan ve kadın STK'ları ve kadın hakları savunucularının geniş katılımı olmadan alınmış olması ayrıca üzüntü kaynağıdır. Komite ayrıca, hükümetin bu kararının kadın haklarının korunması çerçevesinde gerici bir önlem olduğunu ve kadın ve kız çocuklarının haklarını en üst derecede korumayı hedefleyen CEDAW Sözleşmesi'ndeki yükümlülüklerine aykırılık teşkil ettiğini belirtmektedir.
- Viyana Deklarasyonunda belirtildiği ve CEDAW sözleşmesinde bağlayıcı hüküm olarak yer verilmiş olan insan haklarının bölünmezliği ve genelliği ilkeleri çerçevesinde Komite; hükümeti, kadın ve kız çocuklarının ilerleyen süreçte haklarının korunmasını zorlaştıracak ve onları bahsi geçen uluslararası insan hakları hukukunda belirlenmiş olan ve elde ettikleri haklardan mahrum bırakacak olan İstanbul Sözleşmesi'nden çekilme kararını tekrar gözden geçirmeye çağırmaktadır.
- Komite ayrıca Covid-19 döneminde alınan önlemler ve normalleşme stratejileri, kadın ve kız çocuklarına pandeminin ekonomik ve sosyal anlamda negatif etkisini azaltmayı amaçladığını not etmektedir. Ancak; komite, cinsiyete dayalı kadına yönelik şiddet ve ev içi şiddet konusunda; eğitim kurumlarının uzun süreler kapalı kalması ve yoksulluğun kadınlaşması; birçok ve kesişen ayrımcılığa maruz kalan ve pandemi döneminde ağırlaşan koşullarda yaşayan dezavantajlı ve marjinal gruplarda yer alan kadın ve kız çocuklarını orantısız bir şekilde etkilemiştir.
- 2017'de gerçekleştirilen anayasa değişiklikleri ile hükümetin yargıç ve savcılarının bağımsız çekilme yetkisini kısıtlaması endişe vericidir. Anayasa Mahkemesi ve Hakimler ve Savcılar kurulunun yapısındaki değişiklikler yöneticilerin gözetiminde olan yargıç ve savcılarının bağımsızlığını ciddi anlamda etkilemektedir.
- Darbe girişimi sonrası terörizmle ilişkisi olduğu gerekçesi ile görevde olan hakim ve savcılarının %20'ye yakını görevden ihraç edilmiştir. Ayrıca hükümet, içinde kadınların da yer aldığı yargıçları, beraat kararlarına rağmen göreve iadelerinde başarısız olmuştur. İşten çıkarılan hakim ve savcılarının yerine genelde deneyimsiz yargıç ve savcılarının yerleştirilmiş olması ve yüksek dosya sayısı nedeniyle acil durumlarda dosyaların sonuçlanması giderek zorlaşmaktadır.
- Kadınların adalete erişimi ile ilgili olarak komitenin şu konularda endişeleri bulunmaktadır;
 - Kadın ve kız çocukları arasında hak ve hukuk bilgisizliği,
 - Göçmen kadınlar gibi yabancı kadınların, kısıtlı adli yardım, minimum düzeyde maaş alanların adli yardıma erişememesi, adli yardıma ihtiyacı olduğunu ispatlamak için oluşturulan kullanışsız prosedürler ve dil engelleri,
 - Kolluk kuvvetlerinin ve yasa uygulayıcılarının kadın hakları konusunda kısıtlı bilgiye sahip olmaları
- Komite'nin;
 - Belli bölgelerde uygulamaya devam eden "başlık parası", kız çocuklarının kan davasının sonlandırılması amacıyla evlendirilmesi;
 - Taşradaki toplumda daha çok kabul görmüş olan ve hükümetin önleme ve sorumluların cezalandırılması konusunda yetersiz kaldığı çocuk evlilikleri;

Konusunda ciddi endişeleri bulunmaktadır.

- Hükümet; 2010 – 2020 yılları arasında en az 3.175 kadın cinayeti yaşandığını raporlamış ve 300 cinayetin 2021 yılında işlendiğini; cinayetlerinin çoğunun, partner, eş ve diğer aile üyeleri tarafından gerçekleştirildiğini raporlamıştır. Resmi veriler; öldürülen kadınların % 8,5'u hakkında koruma kararı olduğu görülmüştür. 2021 yılında bu oran %12 olmuştur.

Komite görüşünde ayrıca özet olarak;

- Sözde "namus" adına işlenen cinayetler de dahil olmak üzere suçların devam etmesinden ve yüksek sayıda zorla intihar veya kılık değiştirmiş kadın cinayetinden endişe duymakta. Ayrıca hükümetin bu konuda çabasının oldukça az olması, kamuoyunun bu konuda bilgilendirilmemesi ve farkındalığının sağlanmamış olması,

- İnsan ticareti ile ilgili kapsayıcı bir mevzuatın olmaması, insan ticareti konusunda istatistiki verinin az veya hiç olmaması, göçmenlerin insan ticareti konusunda ciddi tehdit altında olması, insan ticareti olaylarının raporlama sayılarının ve mahkumiyet oranlarının düşük olması,
- Kadınların siyasi ve sosyal hayata katılımını engelleyen bariyerler ve ayrımcı uygulamalar, hükümetteki karar alma pozisyonlarındaki kadın temsilcilerin azlığı, kadınlar ile ilgili politik söylemlerde nefret ifadelerine ve taciz edici ifadelere yer verilmesi,
- TCK ve Terörle Mücadele Yasası'nın kadın hakları savunucuları için kullanılabilirdiği ve onları uzun hapis sürelerine mahkum ettiği;
- **Kadın hakları savunucuları ve aktivistlerin, sık sık tutuklamaya maruz kaldığı, fiziksel şiddete, tehditlere, baskı, tacizlere maruz bırakıldığı,**
- Kadınların çalışma oranının 2021 yılında %33,3 olduğu, Dünya ekonomik forumu tarafından açıklanan küresel cinsiyet uçurumu raporunda Türkiye'nin 156 ülke içerisinde 140. olarak yer aldığı, cinsiyete göre ödenen ücretlerdeki ciddi fark, kadın ve engelliler arasındaki ciddi işsizlik oranları,
- Etnik azınlığa ve kırsal kesimde yaşayan kadınların seksüel ve üremeye yönelik sağlık servislerine ve modern doğum kontrol yöntemlerine erişimlerinin oldukça kısıtlı olduğu ve bunun ciddi oranda erken ve istenmeyen gebeliklere yol açtığı,
- Ücretsiz doğum kontrol yöntemlerinin ve kürtaja yönelik yasama çalışmalarının üst düzey hükümet temsilcileri tarafından tepki gördüğü, 10. haftaya kadar hamileliğin sonlandırılması yasal olsa dahi devlet hastanelerinin birçoğunun kürtaj işlemini uygulamadığı ve bunun da kadınları özel kliniklere veya tehlikeli kürtaj uygulamalarına maruz bıraktığı,

konularında endişelerini dile getirmiştir.

Yukarıda bahsi geçen Komite'nin endişeleri arasında yer alan "Kadın hakları savunucuları ve aktivistlerin, sık sık tutuklamaya maruz kaldığı, fiziksel şiddete, tehditlere, baskı, tacizlere maruz bırakıldığı" konusu ayrıca **Kadın Cinayetlerini Durduracağız Derneği'ne** açılan davanın da dahil edilebileceği bir yorumu içinde barındırmaktadır.

Kadın cinayetlerindeki artışın dikkate alınmaması, davaların takip edilmemesi, katillere hafifletici cezalar verilmesi yukarıda değindiğim gibi Komite'nin belirttiği endişeler arasında yer almaktadır. **Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu kurulduğu ilk günden bugüne kadın cinayetlerini duyurma, davaların takip edilmesi ve katillerin gereken cezayı alması konusunda aktif rol oynamaktadır.** Bu ifadeler şiddet mağduru kadınlar, onların yakınları ve çocukları öldürülen aileler tarafından da defalarca dile getirilmiş ve bu ifadeler medyada da yer bulmuştur.

Kadın cinayetlerini örtbas etmeye, kadınların haklarını elinden almaya, onları kamusal alandan çekerek evlere kapatmaya zorlayan devletin patriyarka ile yaptığı iş birliğinde **Kadın Cinayetlerini Durduracağız Derneği** oyun bozucu bir rol oynamakta, bu iş birliğine engel olucu hamleler izlemekte ve kamuoyunun doğru bilgiye erişimine yardımcı olmaktadır. Tüm bunlar kurulmaya çalışılan düzeni bozmakta, iktidarın kadınlar üzerinde kurmaya çalıştığı baskı düzenine de karşı çıkmaktadır. Kendisine tehlike olarak gördüğü her şeyi yok etmeye çalışan iktidar **Kadın Cinayetlerini Durduracağız Derneği'ne** açılan bu davayla kadın hareketinden ne kadar korktuğunu da göstermiş bulunmaktadır.

- Komite kadınlarla ilgili neredeyse her konuda önerilerini sıraladığı 19 sayfalık belgede genel öneriler olarak, 7. Periyodik rapora ilişkin görüşlerinde de yer aldığı gibi hükümete şunları önermektedir;
 - CEDAW sözleşmesinin, komitenin nihai gözlemlerinin, ihtiyari protokolde yer alan düzenlemelerin ve genel önerilerin yaygınlaştırılması ve görünür kılınması;
 - Bu belgede yer alan gözlemlerin uygulamalarının takibi amacıyla, ulusal düzeyde raporlama ve izleme yapmak üzere; taahhütler, koordinasyon, danışma ve bilgi yönetimi konularında çalışacak, kadın hakları ve cinsiyet eşitliği konularında deneyimli STK'lardan oluşacak, kapsamlı bir mekanizma kurulması;
 - Kadınların Sözleşme kapsamındaki hakları ve bu hakların ihlal edildiğini iddia etmek için kullanabilecekleri yasal yollar konusunda farkındalık yaratmak, Komite'nin İhtiyari Protokol kapsamındaki içtihatları ve genel tavsiyeleri hakkındaki bilgilerin tüm kadınların erişimine açık olmasının sağlanması;

- Sözleşme kapsamında; hükümet yetkililerinin, hakimlerin, savcılarının, polis memurlarının ve diğer kolluk görevlileri ve avukatların sistematik bir şekilde kapasite geliştirme çalışmalarının yapılması;

İktidar, Sivil Toplum Kuruluşlarını Dahil Etmeli

Komite mevcut sonuç ve gözlemlerin uygulanması için kapsamlı bir raporlama ve takip sistemi kurmanın önemini vurgulamaktadır. Bu sistemin uygulamada etkin olabilmesini ulusal mekanizmanın 4 temel ilkesi ile açıklamaktadır. Bu ilkeler katılım, koordinasyon, danışma ve bilgi yönetimi. Ayrıca, kadın hakları ve toplumsal cinsiyet eşitliğini destekleyen sivil toplum kuruluşlarının bu mekanizmanın çalışmasına dahil edilmesi önerilmektedir.

Bu önerilerden yola çıkarak kadın örgütlerinin varlığı, etkinlikleri ve hazırladığı gölge raporlara burada yer vermek büyük önem taşımaktadır. Kadın örgütlerinin CEDAW Komitesi'ne sunmak amacıyla "gölge" ya da diğer adıyla "alternatif" rapor hazırlamaları 1997 sonrasında çokça kullanılmaya başlanan bir uygulama haline gelmiştir. Bu gölge raporlar, CEDAW'ın öngördüğü şekilde kadının insan haklarının gelişip gelişmediğine dair sivil bir bakış açısı sunan ve CEDAW Komitesi'nin ülkeler bazındaki inceleme sürecinin çok daha şeffaf ve katılımcı olmasını sağlayan etkili bir savunuculuk aracı olarak kullanılmaktadır.

Cinsel Şiddetle Mücadele Derneği Gölge Raporu Özet

Dernek sunduğu gölge raporda ilk cümle olarak; Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın ülke raporuna katkı sunulması amacı ile kendilerine ulaşılmadığını kaydetmiştir. CEDAW gibi temel sözleşmelerle ilgili sunulacak ülke raporlarında bu alanda çalışan STK'lardan katkı alınması gerekliliği ortadadır. Bu ve benzeri raporlarda kimi STK'ların yok sayılması ve "kendinden" gördüğü STK'ların çalışmalarına yer verilmesi raporun objektiflikten uzak ve gerçekçi olmayacağını göstermektedir. Bu durum ayrıca hükümetin bu konuda olan "hassasiyetini" de göstermektedir.

Türkiye CEDAW Sivil Toplum Yürütme Kurulu Tarafından Hazırlanan; BM Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Komitesi'ne Sunulan 8. Periyodik Gölge Raporu

BM Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Ortadan Kaldırılması Komitesi'ne sunulan bu gölge raporda ciddi tespitler yer almaktadır. Rapora göre;

- Türkiye, 2016'dan bu yana CEDAW Komitesinin hiçbir tavsiyesine uymamış, 7. Dönemsel Gölge Raporda belirtilen tespitlerle ilgili gelişme kaydetmemiş, Komitenin Nihai Yorumlarında altını çizdiği konularda da ilerleme kaydetmemiştir.
- Türkiye'nin dünyada ve Avrupa'da benzeri görülmemiş şekilde ilk imzacısı olduğu bir insan hakları sözleşmeden kolaylıkla çıktığını ilan etmesi kadının insan hakları mücadelesi, 6284 sayılı Kanunun ve CEDAW'ın uygulanması bakımından çok ciddi bir tehdittir
- 2018 yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (ASPB), Çalışma Bakanlığı ile birleştirilmiş, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı oluşturulmuşsa da 2021 yılında tekrar ayrılmak zorunda kalınmış ve bu dönemde "sözde" ulusal mekanizma olan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM) misyonunu yitirmiş ve görünmez hale gelmiştir. Öte yandan ulusal eşitlik kurumları olan, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu (KEFEK), Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TİHEK), Kamu Denetçiliği Kurumu (KDK) gibi kurumlar bu alandaki görev ve sorumluluklarını yerine getirmedikleri gibi özellikle TİHEK son dönemde İstanbul Sözleşmesi ve 6284 sayılı Kanun aleyhine kampanyaların yürütücüsü haline gelmiştir.

Sonuç

- Kadın hakları söz konusu olduğunda 3 maymunu oynayan tek adam ve hükümeti; CEDAW ve benzeri uluslararası komiteler, raporlar, gözlemler konusunda ölü taklidi yapmaktadır.
- İktidarın işine yarayacak konudaki raporların çevirileri direkt olarak yapılmakta iken bu ve benzeri eleştirilerin yer aldığı raporların resmi çevirisinin yapılmadığı gözlerden kaçmamaktadır.
- Kadınlara Karşı Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi'nin hazırladığı; Türkiye'nin 8. Periyodik izleme raporunun çevirisinin yapılarak kamuoyunun bilgisine sunulması gerekliliği ortadadır.
- Türkiye, İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesinin ardından kadın haklarının korunması, kadına yönelik şiddetin önlenmesi ve cinsiyet eşitliğinin sağlanması gibi hususlarda giderek artan bir gerileme göstermektedir.

- İktidarın, hukukun üstünlüğünü gözetmek, kadının insan haklarını korumak ve bireyin en temel hakkı olan yaşam hakkını hiçbir müdahale olmaksızın kadınlara teslim etmekten yana bir tavır sergilemek zorunda olduğu açıktır.
- Sivil toplum kuruluşlarıyla birlikte çalışılmasının önemi Komite'nin de belirttiği gibi ortadadır.
- Kadın haklarını savunan ve komitenin tavsiyelerinin yerine getirilmesi konusunda katkı sağlayan kuruluşların desteklenmek yerine baskılanıyor olmasının en büyük örneklerinden biri olarak Kadın Cinayetlerini Durduracağız Derneği'ne açılan kapatma davası da ayrıca bir hukuksuzluk örneği olarak tanımlanmaktadır.
- Kadın hareketini durdurmaya ilişkin atılan her adım kadınların daha fazla örgütlenmesi ve sahip oldukları hakları almak için güçlendirici bir etki yaratmasından başka bir sonuç doğurmayacaktır.

İLTİCA BAŞVURULARINDA TÜRK VATANDAŞLARI, AFGAN VE SURİYELİLERİN ARDINDAN ÜÇÜNCÜ

Avrupa'ya iltica başvurularında Türk vatandaşları, Afgan ve Suriyelilerin ardından üçüncü sırada yer alıyor. Anayasa değişikliğiyle kadınları ikinci sınıf konuma düşürmeyi hedefleyen iktidarın yarattığı siyasi ve toplumsal atmosfer insanlarımızı ülkeden gitmeye teşvik ediyor.

AB İltica Ajansının 9 Kasım'da açıkladığı Ağustos 2022 rakamlarına göre, Afgan ve Suriyelilerin ardından Avrupa'ya iltica başvurularında Türk vatandaşları üçüncü sırada yer aldı.

Suriye savaşının etkisiyle 2015/2016 döneminde mülteci akınına uğrayan Avrupa ülkelerinin o dönemden sonra en yüksek iltica başvurusu seviyesine bu yıl ulaştığı rakamlara yansırken, Türkiye'den iltica başvuruları da 2014 yılından bu yana en yüksek düzeye çıktı.

✓ AB İltica Ajansı verileriyle ağustos ayında kayda alınan iltica ve sığınma başvuruları 84 bin 500'e ulaştı. Bu başvuruların tek başına 4600'ü Türk vatandaşları tarafından yapıldı.

İltica Ajansı Türk vatandaşlarının iltica başvurularının hızla artış eğiliminde olduğunu, yüzde 94'ünün ilk kez başvuranlardan oluştuğunu, sığınma başvurularının yüzde 1'inin 18 yaş altı ve Avrupa'ya yalnız gelen gençlerden oluştuğunu duyurdu.

Taliban'ın Afganistan'da yönetimi ele geçirdiği 2021 Ağustos'undan bu yana bu ülkeden gelen sığınma başvuruları bir yılda 127 bin ile ilk sıraya yükseldi. Türkiye'den iltica ve sığınma başvurularının Almanya'da da dikkat çekici boyuta yükseldiğini duyuran Federal Göç ve Mülteci Dairesi Ocak-Ekim arasındaki başvuruların geçen yıla kıyasla yüzde 175,7 oranında artarak 15 bin 917'ye ulaştığını, Türklerin üçüncü sıraya yerleştiğini açıkladı.

✓ Ülkemiz adına üzücü ve bir o kadar da düşündürücü olan bu tablonun baş sorumlusu iktidar ve uyguladığı baskıcı, kısıtlayıcı, tehditkâr politikalarıdır.

Daha önce gençlerin yüzde 80'den fazlasının Türkiye'den başka bir ülkede yaşamak istediğine ilişkin araştırma sonuçlarını, doktor göçünün patladığını dile getirdim. Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) mühendis-mimarlar arasında da yurt dışında çalışma eğiliminin hızlandığını belirtiyor.

✓ İnsanlarımızın bugüne kadar görülmedik düzeyde yurt dışına gitmek istemesinde 20 yıldır ülkeyi yöneten iktidarın uygulamaları, politikaları sorgulanmalıdır.

Kendi gençlerine 'süfli', kadınlarına 'sürtük', erkeklerine 'çürük' diyen, inançları ayrıştırıp, toplumu kamplaştıran, baskıcı-yasakçı-sansürcü yasalar çıkartarak ülkenin nefes borusunu tıkayan bir iktidarın ülkemizi getirdiği nokta, **hiçbir yurttaşımızın hak etmediği bir yerdir.**

Başörtüsüne anayasal güvence bahanesiyle, aileyi düzenlemeye kalkarak yeni bir siyasi istismar alanı açmaya çalışan Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, 'Kadın ile erkek arasındaki tüm çizgiler ortadan kaldırıldığında kadının kendine ve insanlığa kattığı zenginlikleri devam ettirmek nasıl mümkün olacak?' sözleri, **anayasamızdaki kadın-erkek eşitliğini reddeden, erkeği üstün-kadını ikinci sınıf gören, kadın özgürlüğünü 'aileye tehdit' olarak değerlendiren bir zihniyetin ifadesidir.**

İÇ POLİTİKANIN MAŞASI DIŞ POLİTAKAMIZ BOCALIYOR...

DIŞ POLİTİKA VE NATO İLE PAZARLIKLARI, 'SEÇİM KOZU' OLARAK KULLANILIYOR

İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya üyeliğine ilişkin mutabakat metni ardından süren görüşmeler, iktidarın TBMM'deki onay sürecini 2023 Temmuz'undaki NATO zirvesine bırakmayı hedeflediğini gösteriyor. NATO Genel Sekreteri ve ardından İsveç Başbakanının ziyaretlerinde Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın seçimleri gündeme getiren ifadeleri, bu iki ülke ve NATO ile pazarlıkların, seçim kozu olarak kullanılacağını gösteriyor.

NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg'in ardından İsveç'te yeni kurulan hükümetin Başbakanı Ulf Kristersson'un Ankara ziyaretlerinde İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya üyeliği konusundaki TBMM onay süreci görüşüldü. Stoltenberg 'Artık vakti geldi' derken Cumhurbaşkanı Erdoğan yılbaşından sonrasını işaret eden ifadeler kullandı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın İsveç Başbakanı ile görüşmesinden sonra düzenlenen ortak basın toplantısında 2023 Haziranında Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı ve Meclis seçimlerinin yapılacağını, İsveç ve Finlandiya ile imzalanan mutabakatla ilgili somut sonuçların görülmesi gerektiğini belirterek seçimde halka hesap vermek zorunda olduklarını ifade etti.

İsveç Başbakanı PKK ve YPG ile aralarına mesafe koyacaklarını, Türkiye'ye verdikleri tüm taahhütleri yerine getireceklerini söylerken, iade süreçlerinin ise bağımsız yargının alanında olduğunu kaydetti. İsveç hükümeti bir yandan da terörle mücadele ve terör örgütlerinin faaliyetlerine ilişkin bir anayasa değişikliğini parlamentodan geçirmeyi hedefliyor.

Geçtiğimiz haziran ayında Madrid'de yapılan NATO liderler zirvesinden bu yana süren müzakerelerde İsveç ve Finlandiya'nın üyeliğine dönük mutabakat muhtırası yanında ABD Başkanı Joe Biden da Türkiye'nin F-16 alımı ve modernizasyonu için girişimde bulunma sözü vermişti.

✓ Bu arada NATO liderlerinin 2023 zirvesinin 11-12 Temmuz'da Litvanya'nın başkenti Vilnius'ta yapılacağı açıklandı.

İktidar İsveç ve Finlandiya'ya, NATO Genel Sekreterine verdiği mesajlarda 2023 yılını ve seçimleri işaret ederek TBMM'deki onay sürecinin gelecek yıl temmuzdaki NATO zirvesine sarkabileceğini ve bu iki ülkeden iade taleplerinin bu sürede karşılanması gerektiğini bildirmiş oldu.

NATO Genel Sekreteri Stoltenberg'in 2023 Temmuz'undaki zirve gündeminde İsveç-Finlandiya'nın NATO üyeliği ve Türkiye'nin bu konudaki itirazlarının da ele alınacağını duyurması, iki ülke açısından yakın dönemde TBMM'den onay çıkmasının beklenmediğini gösteriyor.

Kanımcı iktidar bunun yanında ABD ara seçimleri sonrasında Amerikan Kongresinde ortaya çıkacak siyasi tabloda, Biden yönetiminin F-16 konusunda Türkiye'ye verdiği sözün tutulup tutulmayacağını, Kongredeki engellemelerin aşılabileceğini de görmek istiyor.

İsveç ve Finlandiya'nın NATO'ya üyeliğinin onay için TBMM'ye getirilmesi konusunun **hem seçim sürecinde iktidarın kullanacağı kozlardan birisi olacağını hem de NATO ve ABD'ye karşı F-16 talebinin karşılanması amacıyla kullanılacağını** öngörebilirim.

AVRUPA'DA RUSYA İLİŞKİLERİ NORMALLEŞMİ SÜRECİ BAŞLIYOR GİBİ

Rusya'ya yönelik yaptırımların büyük bölümünü kaldıran ilk AB ülkesi Hollanda oldu. Yaklaşan ağır kış koşulları ve artan enerji fiyatlarıyla ortaya çıkan toplumsal baskı ve hoşnutsuzluk, AB içinde çatlaklara yol açarken hükümetleri zorluyor. Hollanda'yı başka ülkeler izleyebilir.

Rusya'ya yönelik AB yaptırımları özellikle doğalgaz, petrol ve enerji fiyatlarındaki olağanüstü artışlarla AB ülkeleri içinde tepkileri ve hoşnutsuzluğu büyütüyor. AB'nin Rusya yaptırımlarına en baştan itibaren karşı çıkan Macaristan ve Avusturya'dan önce yaptırımları büyük ölçüde kaldırma adımı atan Hollanda hükümeti dünyayı şaşırttı.

Bu tablo karşısında Hollanda hükümeti, geçen hafta işletmeleri Rusya'ya yönelik AB yaptırımlarını uygulamaktan muaf tutan 91 izin kararı çıkarttı. Hollanda limanları hububat, gıda maddesi, alüminyum ve diğer metal ürünleri taşıyan Rus bandıralı 34 gemiye açılırken, 13 Rus oligarkın dondurulan mal varlıklarının iadesine karar verildi. Ayrıca 150 Rus vatandaşı, Rus şirketlerine ve eğitim kurumlarına uygulanan yaptırımlar kaldırıldı.

Hollanda Dışişleri Bakanlığı yaptırımların kaldırıldığı kişilerin ve kurumların isimlerini açıklamayacağını duyururken, benzer bir adımın yakında Belçika'dan gelmesi bekleniyor. AB yaptırımlarına rağmen her iki ülkenin Rusya ile ticaret hacmi Ukrayna savaşından bu yana ciddi artış gösteriyor. AB içindeki bu çatlak daha da büyüyebilir, yaptırımları kaldıran AB üyelerine yenileri katılabilir.

ABD'nin önde gelen gazetelerinin Beyaz Saray'a dayandırdıkları haberlerde, Rusya-ABD arasında başta nükleer olasılık olmak üzere gizli müzakereler yürütüldüğü, ABD'nin Ukrayna Devlet Başkanı Zelenskiy'den Rusya ile masaya oturmaya hazır olmasını istediği yer aldı.

Ancak Zelenskiy'e yapılan bu telkin, daha çok Avrupa'da yükselen toplumsal tepkilerin AB hükümetlerini zorlamasından kaynaklanıyor. Kanımca ABD, AB'nin Ukrayna'ya silah ve para desteğini sürdürmesi için en azından 'müzakerelerin başladığı' görüntüsü verilerek, Avrupa kamuoyunda tansiyonun düşürülmesini amaçlıyor. Polonya'nın NATO'nun devreye girerek Ukrayna'ya asker göndermesini istemesi de AB ve NATO içinde sıkıntı yaratmış durumda.

Görev süresi dolan NATO Genel Sekreteri Stoltenberg'in yerine kimin geleceği tartışmaları da AB-ABD arasındaki çatlağı büyütüyor. NATO Genel Sekreterliğine bir kadının gelmesini isteyen ABD, 2. Dünya Savaşı'nda ailesi Ukrayna'da Nazilerle iş birliği yapan, Ukrayna kökenli Kanada Finans Bakanı, Başbakan Yardımcısı Chrystia Freeland'ı destekliyor. Avrupa ise Freeland'a karşı Estonya Başbakanı Kaja Kallas, Slovakya Cumhurbaşkanı Zuzana Caputova ve Hırvatistan'ın eski cumhurbaşkanı, Kolinda Grabar-Kitaroviç'i öneriyor. ABD'nin Ukrayna kökenli Freeland'tan yana ağırlığını koyması, NATO ve AB içinde yeni çatlaklara zemin yaratabilir.

Özellikle yaklaşan kış koşulları Rusya'dan doğalgaz alımını kesen AB'de pek çok hükümeti zor durumda bırakmanın ötesinde başta Almanya olmak üzere sanayide, üretimde, ısınmada ciddi bir enerji darboğazını gündeme taşıdı. **AB hükümetleri artan enerji faturasının beraberinde gelen yüksek enflasyon karşısında milyarlarca euroluk destek paketleriyle yükselen tepkileri azaltmaya çabılıyor.**

CÜMBÜR CEMAAT ORKESTRASI KURULDU

Orhan Uğuroğlu

Polis bandosunun AKP'nin seçim şarkısını icra etmesi sizleri rahatsız etti.

Tamam kabulümdür, beni de çok rahatsız etti.

Çünkü askeriyeye, emniyete ve camiye siyaset sokulması ihanettir.

Parti devleti olduğunun tescilidir...

Peki, Cumhuriyet İttifakı'nın Cümbür Cemaat Orkestrası sizleri rahatsız etmiyor mu?

Öyle bir orkestra ki evlere şenlik...

HDP de katıldı AKP, MHP, BBP ve VATAN Partisi'nden oluşan Cumhuriyet İttifakı'na...

Mehmet Ali Çelebi var ki kara kara şöyle düşünsün;

-Ben nereye düştüm?

Devlet Bahçeli var ki kara kara şöyle düşünsün;

-Nedir bu AKP'den çektiğim eziyet?

-Atatürk adını T.C. rumuzunu kaldırdılar yutkunduk,

-Andımızı okullardan kaldırdılar, yeniden okutamadık,

-Türkçe'mizi hor gördüler kızdık,

-Halifelik istediler duymazdan geldik,

-Uyuşturucu, yolsuzluk, yoksulluk, yasaklar zirve yaptı görmezden geldik,

-Allah'ım, neydi benim günahım?

Doğu Perinçek var ki çok mutludur:

-Siyasi ittifakçısı Devlet Bahçeli ile yandaş ve el eledir,

-BBP ile ittifak halindedir...

-Bebek katili hain Öcalan'a çiçek vererek yarattığı sinerji (!) AKP+HDP birlikteliği ile taçlandırılmıştır.

Cümbür Cemaat Orkestrasının şefi olarak AKP'li Recep Tayyip Erdoğan'a gelince;

-AKP+HDP+MHP+BBP+VATAN partilerini bir araya getirme başarısı ile zevkten dört köşedir.

-2023 seçim beyanamesini 5'i bir yerde oluşum hazırlayacaktır.

-Mehmet Ali Çelebi'ye HDP ile koordinasyon sorumlusu olarak görev vermelidir.

-2023'te seçim meydanlarına TOGG açılışındaki fotoğrafta olduğu gibi HDP eş başkanlarını da ekleyerek birlikte el ele çıkmalıdır.

Cumhur İttifakı'nın Cümbür Cemaat korusu anlaşılın şöyle oluşacaktır:

-Recep Tayyip Erdoğan

-Mithat Sancar,

-Devlet Bahçeli,

-Pervin Buldan,

-Doğu Perinçek,

-Mustafa Destici...

Parti devletinin polis orkestrası eşliğinde hep bir ağızdan Türkiye Yüzyılı şarkısı söylemek bu koroya çok yakışır...

Aman sakın ha şunu unutmayın:

-İmralı sakini Öcalan'dan mutlaka bir mektup daha alın.

AKP'nin kumpas mağduru ettiği Teğmen Çelebi ne de olsa sayenizde cezaevine aşınadır.

O halde çok rica ediyorum siz değerli liderlere:

-Abdullah Öcalan'la görüşüp mektup alma görevini kadim dostu Perinçek ile Çelebi'ye verin...

Aranızda en çok onlara yakışır.

Onlar kürsüde sizler arkasında Öcalan'ın mektubunu coşkuyla okurlar...

Hiç endişelenmeyin, Devlet Bahçeli, Öcalan mektubuna alıştıktır. Birincisini umursamadı, ikincisini de umursamaz...

Cümbür Cemaat İttifakı'ndan da asla kopmaz.

-Elbette unutmadım, Megri Megri söylenmesi de şart.

Emine Erdoğan'ın himaye ve huzurunda bu kez sahneye, Cümbür Cemaat Korosuna solist olarak bu iki isim de asla unutulmasın:

-İbrahim Tatlıses,

-Şivan Perver...

Evet...

Tüm detayları şekillendirdik ki bu ittifakın başarısının desteklenmesi için kala kala şu adım kaldı: **Akil Heyet...**

Önerilerim şöyle:

1- **Doç. Dr. Hulki Cevizoğlu**, Cumhur İttifakı'nın psikolojisini ve sosyolojisini bilimsel olarak değerlendirecek deneyimli televizyoncu ve gazetecidir.

2- Dolmabahçe mutabakatının deneyimli siyasetçileri:

a. HDP'li; **Sırrı Süreyya Önder, İdris Baluken,**

b. AKP'li, Başbakan Yardımcısı **Yalçın Akdoğan**, İçişleri eski Bakanı **Efkan Ala**, AKP eski Grup Başkanvekili **Mahir Ünal** ile Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarı **Muhammed Dervişoğlu,**

- 3- Yüksek İstişare heyetinden; **Cemil Çiçek**,
- 4- AKP'nin akil sesi **Bülent Arınç**,
- 5- Cumhurbaşkanlığı deneyimi ile Erdoğan'ın **Abdullah Gül** kardeşi bu heyete çok yakışır...

Değerli okurlarım,

CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu "**Türban yasası**" önererek AKP ve MHP ile Bahçeli ve Erdoğan'ı öyle müthiş bir tuzağa düşürdü ki...

Birincisi;

-AKP'yi HDP ile görüşmeye mecbur etti.

İkincisi;

-6'lı masada HDP olmadığını tescil etti.

Üçüncüsü;

-İYİ Parti ve Meral Akşener'i HDP baskısından çıkartıverdi.

Dördüncüsü;

-Seçmenini MHP'den kopartarak, Devlet Bahçeli'yi zora düşürdü.

Beşincisi;

-Saadet Partisi lideri Temel Karamollaoğlu'nun, Gelecek Partisi lideri Ahmet Davutoğlu'nun ve Demokrasi ve Atılım Partisi DEVA'nın lideri Ali Babacan'a yönelik yapılan, "CHP gelirse Türban yasağı gelir" eleştirilerini çöpe attı...

Değerli okurlarım,

"**Türban Yasası açılımı**" konusunda liderlerini eleştiren CHP'liler şimdi anladılar mı Kılıçdaroğlu'nun siyasette ustalaştığını?

Kemal Kılıçdaroğlu bir yandan Türkiye'nin gündemini belirlerken diğer yandan 5 lider ile iki önemli başarı için güç birliğini pekiştiriyor.

-6 liderin adayı olarak 13. cumhurbaşkanının seçilmesi,

-6 partinin Meclis'te 400'ün üzerinde sandalye kazanması...

Kılıçdaroğlu'nun bu ay sonu Almanya ziyaretinden sonra yapacağı çok önemli açıklamanın içeriği de en az Türban Yasası önerisi kadar önemlidir.

Güçlendirilmiş Parlamenter Rejim için,

Tam demokrasi için,

Bağımsız Türkiye için ayağa kalk Türkiye'm...